

Halkevleri

Sendika.org

Basın-iş

Sine-sen

DÜZENLEME KOMİTESİ

Alaattin TİMUR	Sendika.org
Aslı FİLİZ	Birfilm
Ali İhsan BAŞGÜL	Çevirmen
Çiğdem ÇİDAMLİ	İstanbul Halkevi
Devrim TOKLUCU	Halkevleri Genel Merkezi
Dinçer ASLAN	Sendika.org
Emrah ÖZEN	Ankara Üniversitesi
Ebru ERGİNBAŞ	Avukat
Emrah SALTIK	Sinema-TV Sektör Çalışanı
Emre ÖZKAPI	Film Kolektifi
Ertuğrul BİLİR	DİSK / Basın-İş Genel Sekreteri
Funda BAŞARAN	A.Ü. İletişim Fakültesi
Ferda KOÇ	Sendika.org
Gülseren ADAKLI	A.Ü. İletişim Fakültesi
Haşmet CAMCI	Kimya Mühendisleri Odası YK Üyesi
İnci BALABANOĞLU	Sinema-TV Sektör Çalışanı
Mehmet BAYRAM	LabornetTurkey.org editörü ABD
Mehmet TOK	İstanbul Halkevi
Meral CAMCI	Çevirmen
Mehmet Ümit ERDEM	Avukat
Metin YEĞİN	Film Kolektifi - Yazar
Nalan ULUTÜRK	Sinemacı
Neslihan YALÇIN	Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi
Nurcan Bircan YAYLA	Elektrik Mühendisleri Odası
Önder ÖZDEMİR	Sendika.org
Özlem GÜNGÖR	Sinemacı
Özge YURTTAŞ	Halkevleri Genel Merkezi
Oğuzhan TAŞ	A.Ü. İletişim Fakültesi
Özgür TÜFEKÇİ	Halkevleri Genel Merkezi
Pınar HOCAOĞULLARI	İstanbul Halkevi
Serap ŞENYUVA	İstanbul Halkevi
Sevilay ÇELENK	A.Ü. İletişim Fakültesi
Steve ZELTZER	Emek Video Projesi San Francisco, Yönetmen
Tayfun DURAN	Fotoğrafçı (127asa)
Tufan SERTLEK	DİSK / Basın-İş Eğitim Uzmanı
Ümit ERDOĞDU	Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi YK Üyesi

DESTEKLEYENLER KİŞİ VE KURUMLAR

DESTEKLEYEN KİŞİ VE KURUMLAR/ YURTDIŞI

James PETRAS (ABD)
Labor News Production (Kore)
LaborB* Plattform (Almanya)
LaborNet-US (ABD)
Monthly Review Foundation (ABD)
The Labor Video Project (ABD)
San Francisco LaborFest (ABD)

DESTEKLEYEN KİŞİLER/TÜRKİYE

Arif KESKİNER
Aytaç ARMAN
Eşber YAĞMURDERELİ
Erden KIRAL
Hasan SALTİK
Menderes SAMANCILAR
Muzaffer HİÇDURMAZ
Özcan YURDALAN
Vedat TÜRKALİ
Yelda Kaymakçı REYNAUD

DESTEKLEYEN KURUMLAR/TÜRKİYE

Ankara Ekin Sanat Merkezi
Ankara Ekin Tiyatrosu
Belgesel Sinemacılar Birliği
Belge Film
Film Kolektifi
FSLMÜR (Film Üretim San. ve Tic. AŞ)
Kalan Müzik
Sinema Severler Derneği
Genel-İş
Oleyis
Sosyal-İş
Dev.Maden-Sen
Emekli-Sen
Birleşik Metal-İş Ankara Şb.
Ankara Tabip Odası
Venart Productions / Turkey

KATKIDA BULUNANLAR

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi
TMMOB İstanbul İKK
TMMOB Ankara İKK
Ankara SMMMÖ
Eğitim-Sen Ankara 5 No'lu Şb.
TMMOB Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şb.
Petrol-İş
Birleşik Metal-İş
Hava-İş
Mülkiyeliler Birliği
İstanbul Tabip Odası
Kadıköy Çinili Cafe
Kadıköy Güğüm Cafe

Tesekkür

Tasarım ve Uygulama için İda Reklam Ajansı'nı festival teknik ofisine çeviren dostumuz Tayfun İşbilen'e, Karagöz ve Şarlo tipinin çizeri, animasyonun yaratıcısı dostumuz Aydan Çelik'e;

Medya tanıtım desteği için Ömer Özgüner, Aylin Aydoğan, Erol Aral, Hakan Bayhan ve Mahmut Hamsici'ye;

Filmlerin altyazı çevirileri için Sezen Yaraş, Şirin Baykan, Yasemin Ellison, Gülden Akyol, Gülden Yazgan, Emine Kunt, Mehmet Bayram, Bahadır Ahıska, Ali İhsan Başgöl, Meral Camcı ve Mustafa Aldemir'e;

Festival tanıtım kitapçığının içeriğinin hazırlanmasındaki katkıları nedeniyle Funda Şenol Cantek, Gülseren Adaklı, Emrah Özen ve Sevilay Çelenk'e;

Destekleri için Muzaffer Hiçdurmaz'a;

Sinema salonu destekleri için Reis Çelik ve Güven Çelik'e;

Karanlıkta Uyananlar filminin festivalde gösterimi konusunda sağladığı destek nedeniyle Ertem Göreç'e;

Açılış gecesi programına destekleri nedeniyle Sıdika Su, Ruhi Su Dostlar Korosu, BGST Eski 45'likler ve Ayşe Emel Mesci'ye

Destekleri için Birleşik Metal-İş Başkanı Adnan Serdaroğlu ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Üyeleri, Arif Keskiner, Dev Maden-Sen Başkanı Çetin Uygur, Hava İş Başkanı Atılai Aygün, Ahmet Çakaloz ve Funda Şenol Cantek'e;

Çalışmaların başından bu yana desteğini esirgemeyen Vedat Türkali'ye, 8 mm film arşivini bize açan ve Güneşli Bataklik filminin kamera arkasını gösterim için veren Kaya Tanyeri'ne,

TEŞEKKÜR EDERİZ

Teşekkür

Tasarım ve Uygulama için İda Reklam Ajansı'nı festival teknik ofisine çeviren dostumuz Tayfun İşbilen'e, Karagöz ve Şarlo tipinin çizeri, animasyonun yaratıcısı dostumuz Aydan Çelik'e;

Medya tanıtım desteği için Ömer Özgüner, Aylin Aydoğan, Erol Aral, Hakan Bayhan ve Mahmut Hamsici'ye;

Filmlerin altyazı çevirileri için Sezen Yaraş, Şirin Baykan, Yasemin Ellison, Gülden Akyol, Gülden Yazgan, Emine Kunt, Mehmet Bayram, Bahadır Ahiska, Ali İhsan Başgöl, Meral Camcı ve Mustafa Aldemir'e;

Festival tanıtım kitapçığının içeriğinin hazırlanmasındaki katkıları nedeniyle Funda Şenol Cantek, Gülseren Adaklı, Emrah Özen ve Sevilay Çelenk'e;

Destekleri için Muzaffer Hiçdurmaz'a;

Sinema salonu destekleri için Reis Çelik ve Güven Çelik'e;

Karanlıkta Uyananlar filminin festivalde gösterimi konusunda sağladığı destek nedeniyle Ertem Göreç'e;

Açılış gecesi programına destekleri nedeniyle Sıdika Su, Ruhi Su Dostlar Korusu, BGST Eski 45'likler ve Ayşe Emel Mesci'ye

Destekleri için Birleşik Metal-İş Başkanı Adnan Serdaroğlu ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Üyeleri, Arif Keskiner, Dev Maden-Sen Başkanı Çetin Uygur, Hava İş Başkanı Atılai Ayçin, Ahmet Çakaloz ve Funda Şenol Cantek'e;

Çalışmaların başından bu yana desteğini esirgemeyen Vedat Türkali'ye, 8 mm film arşivini bize açan ve Güneşli Bataklık filminin kamera arkasını gösterim için veren Kaya Tanyeri'ne,

TEŞEKKÜR EDERİZ

İçindekiler

Sunuş	8
Neden işçi filmleri, neden film festivali	9
Neden ve nasıl seçtik	11
Abdülkadir Demirkan'ın Vedat Türkali olarak portresi	15

Festival Filmleri - Uzun Metrajlı Filmler

Baran	26
İnsan Kaynakları (Human Resources).....	28
İş (Il Posto).....	30
Liam.....	32
Ekmek ve Güller (Bread and Roses).....	34
Güneşli Bataklık (The Sunny Swamp).....	36
Maden (The Mine).....	38
Karanlıkta Uyananlar (those Awakening at Dawn).....	40
Çark (The Grindstone).....	41

Festival Filmleri - Yurtdışından Belgesel Filmler

Roger ve Ben (Roger and Me).....	42
İşgal (The Take)	44
Beton Devrimi (Concrete Revolution)	45
Sasetru İşçilerindir (Sasetru Obrera).....	46
Doğru Yolda (On the Right Track).....	47
WalMart'laşmaya Direnmek (Fighting Wal-martization).....	48
Duvarları Yıkarak (Breaking Walls).....	49
Kan Kaybı (Bloodletting).....	50
Adım Adım (One Step at a Time).....	51
Gaz Satılık Değil (El Gas, No Se Vende).....	52
Iguazu Etkisi (Iguazu Effect).....	54
Patronsuzlar-1 Galler Tower Madeni.....	56
Patronsuzlar-2 Brezilya.....	56
Patronsuzlar-3 Uruguay-Arjantin.....	57
Patronsuzlar-4 Bolivya-Venezuela.....	57
Bir Şenlikti Uzun Yürüyüş-Topraksızlar.....	58
Venezuela'nın Yükselişi (Venezuela Rising).....	59
Barınma Hakkı (Breyani and Councilor).....	60
İş ve Ekmek (A Job to Win).....	61
İpek ve Demir (Silk and Iron).....	62
Kum Taneleri (Granito de Arena).....	63
Coca Cola'nın acı tadı (El Sabor Amargo de Coca Cola).....	64

Festival Filmleri - Türkiye'den Belgesel Filmler

İşçilere Benden Selam Söyle / Kemal Türkler.....	66
2 Eylül Direnişi.....	67
Post - Tabakhaneler (Skin-Tannery).....	68
Kağıtçılar - Ankara 2006.....	69
Ekmek Davası (Struggle for bread)	70
Unutturulanlar1 - Devrimci Yeraltı Maden-İş Sendikası-Yeni Çöltekin Belgeseli.....	71
Güneşe Dönük Kamera (Camera towards the sun).....	72
Sağlık Hakkı (Right to Healthcare).....	73
Buğday (The Wheat).....	74

Atölye çalışması - Gördüklerimizi Gösterelim! (3 Mayıs 2006).....	75
Açılış Gecesi.....	78

Halkevleri, sendika, meslek odası, üye ve yöneticileri, sinema emekçileri ve üniversite öğretim üyesi gönüllü bir araya gelerek uluslararası bir işçi filmleri festivalini Türkiye'de ilk defa ve "yarışmasız" olarak düzenlenmeye karar verdik.

Amacımızı;

- Tüm dünyadan işçi sınıfının yaşamını ve mücadelesini anlatmak,
- İşçi sınıfı mücadelesine dair film veya belgesel yapan kişi ve grupların deneyimlerini paylaşmak ve ortaklaştırmak,
- İşçilerin, işsizlerin, öğrencilerin, köylülerin ve kadınların mücadelesini ve tüm dünyadan halkların isyanını gösteren çalışmaları yaygınlaştırmak olarak belirledik.

Uzun metrajlı filmlerin yanı sıra dünyanın çok çeşitli ülkelerinden ve Türkiye'den çeşitli belgesellere yer verdiğimiz festivalin, Türkiye'de ve dünyada işçi filmlerine olan ilgiyi artıracığına, onların mücadele zeminlerini güçlendireceğine ve üretimlerini teşvik edeceğine inanıyoruz.

Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'ni gelenekselleştirerek her yıl düzenlemeyi planlıyoruz. Festivalimizin zenginleşmesi ve işçi sınıfı mücadelesine katkıda bulunacak filmlerin üretiminin artışı sinema severlerin, emekten yana olan herkesin dayanışma ve katkıları ile gerçekleşecektir.

Dayanışma duygularımızla,

Halkevleri

Sendika.org

Basın-İş

Sine-sen

Neden işçi filmleri, neden film festivali...

Sınıflı toplumlarda egemen sınıfı "egemen" yapan temel unsur kendi sınıf çıkarını bütün toplumun çıkarıymış gibi sunabilmesi, bir başka deyişle ideolojik hegemonyasını bütün toplumsal kesimler üzerinde kurabilmesidir. Kuşkusuz bu "beceri" maddi üretim araçlarının mülkiyetine sahip olmanın imkanlarıyla kazanılmıştır!

Hayatın kültürel boyutu bir üst yapı etkinliği olarak bu etkinliğin önemli bir parçasıdır. Giyim tarzımızdan, yemek alışkanlıklarımız, en çok satan kitaplardan, müzik vb. etkinliklerin hepsi bu mücadelenin bir parçası olarak gelişim gösterirler. Bu alanın son yarım yüzyıldaki etkin unsurlarından biri de sinemadır.

Özellikle 1970'li yıllarla birlikte batı işçi sınıfının "sosyalizm"e dair yaşadığı hayal kırıklığı ve "uzaklaşma"nın sonucu olarak sinema alanında işçi sınıfı veya onun bireylerinin gündelik hayatlarını "işçi kimlikleriyle" ele alan veya sınıf mücadelelerini anlatan filmlere rastlamak oldukça zordu.

Ülkemizde bile işçi sınıfının en görkemli dönemini yaşadığı 1960-1980 döneminde "işçi filmi" olarak tarif edebileceğimiz filmlerin sayıları çok azdır.

Kuşkusuz sinema sanatının etkin olduğu, ABD, Fransa, İtalya, İngiltere gibi ülkelerde işçi sınıfının toplumsal bir aktör olarak tarih sahnesinden geri çekilmesinin bunda rolü olabileceği gibi, bizim gibi ülkelere ise sinemanın toplumsal mücadelenin etkin bir aracı olarak görülmesi konusundaki "bilinçsizlik" bunun nedeni olabilir.

Ancak 1990'lar sonrasında kapitalizm yeniden "vahşi" bir saldırıya geçtiğinde ve işçi sınıfı ve yoksul halk kitleleri yeniden onurlu bir "ayağa kalkış"ı gerçekleştirmeye başladığında bu "ayağa kalkış"ı kameradan gözlemenin ve izlemenin yaygınlaştığını görmeye başladık. Kuşkusuz bunda görselliğin artan önemi ve görüntü alma ve izlettirme konusundaki teknik imkanların yaygınlaşmasının rolünü yadsılamak gerekir. Ve nihayetinde işçi sınıfının bütün bir tarihi alt üst ettiği dönemlerde yapılmadığını sandığımız "işçi filmleri festivali" 1990 sonrası dönemde yoksul emekçilerin mücadelelerinin bir anlatım aracı olarak ortaya çıkmış. 1994 yılında Amerika'da ilk olarak bu adla başlayan etkinlik Güney Kore, Latin Amerika ve İspanya'da da düzenlenmeye başlamış. Türkiye'de ise Halkevleri Emek Çalışmaları Merkezi'nde bir süredir konuşulan bu proje sendikalar ve sendika.org'nin de katılımıyla geçen yılın sonlarında alınan "yapalım" kararıyla uygulamaya kondu.

Özelle söylemek gerekirse, festivalle, dünyayı sosyal, bireysel ve çevresel özellikleriyle insanca yaşanabilir olmaktan çıkaran neoliberalizme karşı direniş öykülerini görsel bir anlatımla sergileyelim istedik.

Festivalden Beklentilerimiz

Festivali birkaç yönden önemsiyoruz: Esas beklentimiz işçilerin hem ülke içinde hem de ülke dışındaki kendi sınıfından insanlarıyla iletişim kurlarını sağlamak. Zira ülkemizde işçiler neredeyse bütünüyle sınıf dışı ideolojiler tarafından esir alınmış durumda. Hak arama mücadelelerinin bile imkansız hale getirildiği günümüzde toplumsal mücadeleyle birlikte oluşan "sınıf bilinci"nin "yokluğu" veya "zayıflığı" işçi sınıfının bireysel ve toplumsal dejenerasyonunu hızlandırıyor. Böyle bir ortamda ülkemiz işçi sınıfının/işçilerinin kendi gerçeklikleriyle yüzleşmelerine yardımcı olmanın bu dejenerasyonun etkisizleştirilmesine kısmen de olsa katkı sunacağını düşündük.

Bu festivali düzenlerken gerçekleşmesini istediğimiz diğer bir konu da sinema dünyasında "sosyal gerçekçilik" akımının yeniden değer bulmasına katkı sunmak. Türk sinemasına emek veren kıymetli sinema yönetmeni veya senaryo yazarlarının olduğunu biliyoruz. Bu yönetmenlere veya sinemaya gönül vermiş gençlere sinema diliyle anlatabilecekleri "gerçek bir hayat"ın varlığını göstermek istiyoruz. "Bakin burada gürül gürül akan bir hayat var." demek istiyoruz. Türkiye insanının/toplumunun kendi kendisiyle yüzleşmesine yardım edecek bir sinemacı kuşağının ortaya çıkmasını veya yetişmesini önemsiyoruz. Festivalimizin bu doğrultuda atılması çok mütevazı bir adım olduğunu biliyoruz. Ama umut ediyoruz ki, bu yolun başka sevdalılarıyla birlikte daha güçlü ve etkili çalışmalar gerçekleştireceğiz.

Neden işçi filmleri, neden film festivali...

Kuşkusuz festivalimizin amacı sadece "göstermek" değil, aynı zamanda "yapmayı" da önemsiyoruz. Bir atölye çalışması ile festival konumuz olan emekçileri bütün boyutlarıyla ele alan konuları belgesel anlatımlarla işlemeyi isteyen, özellikle genç sinemacılarla, birlikte başarılı çalışmalar yapmak istiyoruz. Bir sonraki adımda bir film atölyesi grubu oluşturabilmeyi umut ediyoruz.

Teknik hazırlık

Festivalin bütün hazırlıkları sürecin başında oluşturduğumuz bir düzenleme komitesi tarafından yürütülüyor. Sinema okullarında akademisyenlik yapanlar, (kurgu vb.) teknik bilgi ve beceriye sahip olanlar, sendikal mücadele deneyimi olanlar ve sadece bu çabaya destek olmaya çalışanlardan oluşan 30 kişiden oluşan bir düzenleme komitesi. Film seçiminden, çevirilerine, alt yazılarından maddi sorunların çözümüne ve tanıtım faaliyetlerine kadar bütün işler bu komite tarafından yürütülüyor.

Festival süreci

Festival İstanbul ve Ankara'da eş zamanlı olarak gerçekleşecek. Ankara'da Ekin Kültür Merkezi ile ASMMMO Salonu ve İstanbul'da Fransız Kültür Merkezi, Yeşilçam Sineması ve Halkevi Gösteri Salonu'nda gerçekleşecek.

Çoğu yönetmen uluslararası misafirler olacak. Güney Kore, Güney Afrika, İsrail-Filistin, ABD, Avusturya, İngiltere'den 20 kişi kadar misafirimizle festival pankartı altında İstanbul'da sendikaların organize ettiği 1 mayıs mitingine katılacağız.

Festivalin "açılış gecesi" 2 Mayıs akşamı Yeni Melek Gösteri Merkezi'nde yapılacak. Açılış gecesinde "açılış filmi", konser ve Ayşe Emel Mesci tarafından sunulacak küçük performans gösterileri olacak. Açılış filmi olarak Amerikalı Yönetmen Lorna Green'in Amerika ve Küba sağlık sistemlerinin karşılaştırmalı olarak ele aldığı "Bloodletting" (Kankaybı) isimli belgeseli gösterilecek. Filmin yönetmeni Lorna Green festivalin konuğu olarak geceye katılacak.

3 Mayıs akşamı davetlilere mütevazı bir kokteylin sunulacağı gecede "özel gösterim" yapılacak. Türkiye'de çekilmiş ender işçi filmlerinden birisi olana "Güneşli Bataklık" filminin "kamera arkası" gösterilecek. Geceye filmin oyuncularını, yönetmeni ve senaristi ve set işçileri katılacak.

3 Mayıs'da amatör film yapımcılığı üzerine bir workshop (atölye) yapılacak. GÖRDÜKLERİMİZİ GÖSTERELİM" ATÖLYE ÇALIŞMASI 5 saat sürecek mini bir kurs gibi olacak. adresinden ayrıntılı bilgiye ulaşılabilir.

4 mayıs perşembe akşamı yabancı konuklarımızın konuşmacı olduğu bir panel yapılacak: "İnternet yayıncılığı, internet TV, internet radyo ve uluslararası deneyimler" konulu panelimizin de meraklılarına ilgiyle izleneceğini düşünüyoruz.

Filmler festival boyunca sadece sinema salonlarında değil bazı emekçi mahallerinde de topluca izlenecek. Ayrıca sendika binasında-işyerinde topluca film izleme gibi etkinlikler de festival kapsamında gerçekleşecek.

Neden ve nasıl seçtik

20 ülke 40 film !

Festivale 20 ülkeden 40 filmin gösterime girmesi planlandı. Festivalde gösterilecek filmler uzun metrajlı ve belgeseller olarak ikiye ayrılabilir. Her iki kategoriden hem ülkemizden hem de diğer ülkelerden filmler yer alıyor.

Özellikle Festival'de sunulacak belgesellerin seçiminde içerik/biçim kriterleri ve zaman sınırı nedeniyle çetin bir ayıklama sürecinde dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen filmlerde işçi sınıfının güncel durumunu yalın biçimde yansıtan ve temsili olduğu düşünülen bir havuzdan yararlanmıştır. Dolayısıyla katalogta uzun metrajlı filmlerle belgesellerin niçin festival kapsamına alındığı üzerine ayrıntılı açıklamalara yer vermeyi uygun bulduk.

Uzun Metrajlı Uluslararası Filmlere Dair

Festivalde gösterilecek olan uzun metrajlı filmlerin seçiminde çeşitli kriterler dikkate alınmıştır. Bu kriterler "işçi filmleri"nden söz edildiğinde hangi filmlerin anlaşılması gerektiğiyle ilişkili kriterlerdir. "İşçi filmleri" başlığı altında değerlendirdiğimiz filmler iş, emek, işçi, emekçi gibi kavramların en geniş anlamıyla kapsadığı alanlara dair filmlerdir. Dolayısıyla sadece işçi sınıfının sınıf mücadelesini ya da sendikal hak arayışlarını anlatan filmler değil, geleneksel işçi sınıfı tanımlaması dışında kalabilen kesimlerin hayat mücadelelerini ya da işçi sınıfına daha farklı perspektiflerden bakan onun kültürünü, koşullarını, çevresini, diğer sınıflarla olan ilişkilerini, vs. hikaye eden filmler seçilmeye çalışılmıştır. Bu nedenle seçilen filmlerin konularına bakıldığında, işçi sınıfının mücadelesinin yanında aile yaşantıları, aşk hikayeleri, işsizlik sorunları ya da iş arama meseleleri, emek kavramının anlamı gibi çok çeşitli temalara odaklandıkları görülebilir.

Seçilen filmler farklı coğrafyalardan işçi sınıfı öykülerini anlatmaktadır. Coğrafi ve kültürel farklılıklarına rağmen filmlerin ortak bir vurgusu ve meselesi vardır. İşçi sınıfının mücadelesinin evrensel olduğu konusunda ikna yeteneğine sahip filmlerdir. Filmlerin gerek ülke sinemalarındaki gerek dünya sineması içindeki yerleri bakımından nitelikli ve dikkate değer filmler olmasına özen gösterilmiştir. Gerçekten de bu filmler sadece temaları ya da işçi sınıfının sorunlarından bahsetmeleri anlamında değil belki daha da önemlisi, sinema anlatımlarındaki ustalık, yenilik, gözüpeklik ve evrensellikleri ile Godard'ın bir sözünü hatırlatırcasına, "sadece içerikleriyle değil biçimleri ile de politik olabilen filmler"dir.

1999 Fransız yapımı İnsan Kaynakları (Human Resources) isimli film Fransız sinemasının yakın döneminden en önemli genç sinemacılarından biri olan Lauren Cantet'nin ilk filmidir. Cantet bu film ile hem adını bütün dünyaya duyurmuş hem de sosyal gerçekçi Fransız sinemasının mirasçısı olduğunu göstermiştir. Film gerek konusunun garpıcılığı gerekse minimalist film dili ile izleyenlerin uzun zaman unutamayacakları bir film olmuştur:

Üniversitede insan kaynakları üzerine eğitim almakta olan Franck zorunlu yaz stajını gerçekleştirmek üzere doğduğu küçük kente döner ve babasının ustabaşı olarak çalıştığı fabrikada staja başlar. Franck başlangıçta, aldığı eğitimin de etkisiyle fabrikada üretimi artırma, işçileri etkinleştirme vb. konularda liberal düşüncelerle hareket etmektedir. Bu arada fabrika yönetimi ile işçilerin bir kısmının bağlı bulunduğu sendika arasındaki gerilim tırmanmaktadır. Önceleri yönetimin yanında yer alan Franck daha sonra gelişen olaylar karşısında, hangi tarafta yer alacağı konusunda seçim yapmak zorunda kalacaktır.

Film sadece bu ilginç konusu ile değil aynı zamanda anlatımıyla da dikkat çekmektedir. Cantet bu konuyu filme aktarırken son yıllarda pek çok filmde gördüğümüz minimalist anlatımı tercih etmiştir. Gerçek mekanlarda geçen ve belgesel havasına sahip olan filmde, sendika temsilcisi ve fabrika patronu da dahil olmak üzere -başroldeki Franck'i canlandıran oyuncu dışındaki- oyuncuların hepsi amatör kişiler ve "gerçek" işçilerdir.

2000 yılı yapımı İngiliz filmi Liam, 30'lu yılların ekonomik bunalımı ile mücadele etmeye çalışan İngilterenin, işçi kenti Liverpool'dan sınıf manzaralarını, bir çocuğun gözünden anlatan etkileyici bir dramdır. İki savaş arası depresyon dönemidir.

İrlanda asıllı işçi sınıfı ailesinin iki çocuğundan küçük olanı Liam'ın ilk komünyon töreni öncesinde babasının çalıştığı fabrikanın kapanması aileyi sıkıntıya sokar. Babanın, Yahudi patronuna olan kızgınlığı sonucunda faşist gruplarla yakınlaşması, olayları iyice çığıırından çıkarır.

İngiliz sinemasının 80 sonrası genç kuşağının önde gelen isimlerinden olan Stephen Frears ilk filmi The Hit (1984) ile dikkatleri üzerine çekmiş, ikinci filmi Benim Güzel Çamaşırhanem'le (1985) tüm dünyada tanınmıştı. Frears bu başarısının ardından Hollywood'a gidip orada bir dizi film yaptı. Yönetmen 2000 yılında yaptığı filmi Liam ile İngiltere'ye döndü. Jimmy Mc Govern'in otobiyografik senaryosu Liam, Frears'a anlatmayı sevdiği İngiliz işçi sınıfının hayatına yeniden dönme fırsatı verdi.

1990 sonrası İran sinemasının en tanınmış isimlerinden birisi olan Macid Macidi'nin 2001 yapımı filmi Baran'da iki genç işçinin aşk öyküsü etrafında alt sınıfların gerçeğı yalın bir biçimde ortaya konuluyor. 17 yaşındaki Azeri Latif, Tahrán'daki bir inşaatla ameledir. Aynı inşaatla kaçak olarak çalışan bir Afganlı iş kazasında yaralanınca Latif'in hayatı da beklenmedik bir yön alır. Sakatlanan işçinin yerine oğlu Rahmat çalışmaya başlar. Kalabalık ailesini geçindirme derindeki bu çekiğen genç, bir süre sonra istemeden de olsa Latif'in kantindeki işini elinden alır. O andan itibaren Latif, Rahmat'a karşı büyük bir kin beslemeye başlar. Ancak bu büyük kin, bir sırrın açığa çıkmasıyla büyük bir aşka vesile olacaktır.

1970'lerden bu yana hem Şah döneminde hem de İslami rejim döneminde uygulanan sansürlerden dolayı alternatif bir dil ve anlatım arayışı içinde olan İran sineması, özellikle 80'lerin ortalarından itibaren kayda değer gelişme göstermiş ve Abbas Kiyerüstemi, Muhsin Makmelbaf, Rahşan Banu İtimad gibi isimler sayesinde, bütün dünyada tanınmaya başlamıştı. 90'larda ise birinci kuşak takip eden yeni bir yönetmenler kuşağı ortaya çıktı. Macid Macidi de Cafer Penahi, Semira Mahmelbaf ve Behman Gubadi ile birlikte ikinci kuşak İran sinemasının en önemli isimlerinden biridir. Macidi 1996'da çektiğı ilk uzun metrajlı filmi Baba ile dikkatleri üzerine çekti. Daha sonra çektiğı Cennetin Çocukları ve Cennetin Renkleri filmleri ile tüm dünyada tanındı. 2001'de çektiğı Baran ile yerini sağlamlaştırdı. Baran bir aşk öyküsü teması etrafında günümüz İran işçi sınıfından bir kesiti aktarmaktadır.

Sadece İngiliz sinemasının değil 1970 sonrası dünya sinemasının da en önemli yönetmenlerinden biri olarak kabul edilen Ken Loach'un filmi Ekmek ve Güller, Amerikanın eğlence sanayinin merkezi Los Angeles'ın perdeye pek de yansımayan bir yüzünü anlatır. Los Angeles özellikle Meksikalı kaçak göçmen işçilerin en yoğun olarak yaşadığı kentlerden biridir. Ekmek ve Güller, abla-kardeş iki göçmen işçinin yaşam mücadelesi aracılığıyla ofis ve büro temizliği ile geçinen işçilerin sendikalaşma ve hak arama mücadelesini anlatmaktadır. Filmde, 1985 yılında gerçekleştirilen "Temizlik İşçilerine Adayet" kampanyası ve bu çerçevede işçilerle işveren şirketleri ve polis arasındaki mücadele de perdeye yansıtılmaktadır.

Ekmek ve Güller filminin yönetmeni Ken Loach sadece çektiğı filmlerle değil filmlerinde tuttuğı tarafı açık seçik beyan etmesi ile de ayrıksı bir figürdür. Ken Loach her zaman işçi sınıfını ve onun mücadelesini, sınıf içi sorunlarını, sendikalaşma çabalarını, diğer sınıflarla ve iktidarla olan ilişkilerini mercek altına almıştır. Bugün kültürel alanda üretim yapanlarda hakim yönelim haline gelen, "çözüm üretmeyip sadece sorunu gösteren" tavrın tersine, taraf tutan ve bunun gerekliliğini hatırlatan, bu tutumu ile sinemanın vicdanı olan bir yönetmendir Ken Loach.

Seçtiğimiz uzun metrajlı filmler arasında en eski tarihli olan film İtalyan Ermanno Olmi'nin İş (Il posto) filmidir. Film, eğitimini yarıda keserek iş arayan ve büyük bir sanayi kuruluşunda açılan sınavı kazanıp hademe olarak çalışmaya başlayan bir gencin yaşadıklarına odaklanmıştır. Film bir yanda işçi sınıfından bir ailenin oğlu olan Domenico'nun işe girme sürecinde yaşadıklarını anlatırken bir yandan da hızla sanayileşen ve ekonomik çalkantılarla mücadele eden savaş sonrası İtalyasının da sakınmasız bir tasvirini yapmaktadır.

Türkiye'den Uzun Metrajlı Filmlere Dair

Ermanno Olmi, hem film dilinin farklılığı hem de sinema karşısında aldığı radikal tutumla İtalyan sinemasında çok ayrıksı bir yere sahiptir. Olmi 1950'lerde belgesellerle başladığı sinema yaşamında her zaman iş ve işçi sınıfı ile ilgili olmuştur. Bütün filmlerinde iş, işçi, çalışma yaşamı, çalışmanın anlamı, işin getirdiği yabancılaşma gibi konuları ele alır. Bunları yaparken belgeselin öğelerinden de yararlanan kendine özgü doğal bir anlatımı ve daha çok amatör oyunculara dayanan bir biçimi tercih etmiştir. Bu anlamda Olmi'nin filmlerinin estetiğini gerçekçiliğin oluşturduğu söylenebilir.

Türkiye'de "işçiler" sinemada, 1960'lı yılların ortalarından itibaren yer alabildiler. İşçilerin, toplumsal sorunlarıyla, işçi - işveren ilişkileri, iş kazaları, grev hakları, sömürüye karşı dayanışma bilinci gibi konularla filmlere ancak 1960'ların ortalarından itibaren konu olabildiği, elbette ki tek başına sinemanın ya da yönetmenlerin tercihiyle açıklanamaz. Bu durum, işçiler ve onların toplumsal sorunlarını dile getirmeleri için kurdukları örgütüllükler üzerindeki baskılar denli, film yasaklama olayları ve sansür tüzüğü gibi araçlarla kurulan sinemacılar üzerindeki baskılarla da ilgilidir. 1960'larda işçi sınıfı hareketi değişirken, bu değişime koşut bir biçimde, sinemada da yeni bir yaklaşım ortaya çıkmıştır.

"Karanlıkta Uyananlar", bu değişimin, yeni yaklaşımın ilk filmi olarak işçi filmleri festivalinde gösterilmektedir. Vedat Türkali'nin senaryosundan Ertem Göreç'in 1964'te çektiği "Karanlıkta Uyananlar", tümüyle bir işçi filmidir. Türk-İş Sendikası ve Marshall Boya Fabrikası'nın katkılarıyla çekilen film önce sansüre takılır ancak, bir süre sonra gösterime girer. Karanlıkta Uyananlar, aynı zamanda toplumsal gerçekçilik akımı açısından da sinemanın önemli aşamalarından birisidir.

Yavuz Özkan'ın yönettiği 1978 yapımı Maden filmi de festivalimizde yer alıyor. Maden 1979 yılı Antalya Film Festivali'nden çok sayıda ödülle dönmüştü. Bir maden ocağında sömürüye karşı başkaldırıp, bilinçlenen işçilerin öyküsünü anlatan filmde Cüneyt Arkın ve Tanık Akan başrolleri paylaşıyor.

İşçi filmleri açısından önemli bir aşamaya imzasını atan Vedat Türkali, festivalimizin onur konuğudur. Türkiye'den filmler arasında göstereceğimiz "Güneşli Bataklık" da Vedat Türkali'nin özgün senaryosundan perdeye aktarılmıştır. Sinema eleştirmenlerinin sinemasal niteliklerinden çok, dönemin siyasi atmosferini adeta belgeleyen tavrıyla dikkati çeken politik bir çalışma olarak nitelediği Güneşli Bataklık, kamera arkasını içeren "Güneşe Bakan Kamera" isimli belgeselle birlikte festival programında yer almaktadır. Bütün filmlerin, işçileri konu alsın ya da almasın, ardında olağanüstü bir emeği barındırdığını, sinema emekçilerini temsil ettiğini bize hatırlatan Güneşe Bakan Kamera, festivalimize arşivini açarak destek veren Kaya Tanyeri'nin filmidir. Filmin senaristi Vedat Türkali ve filmin oyuncularını yanında, set işçileri ile röportajları da içeren belgesel, 30 yıllık bekleyişin ardından tekrar güneşe bakmaktadır. Festivalde gösterilecek olan "Çark" ise daha yeni tarihli bir çalışmadır. Dört fabrika işçisinin mücadele öyküsünü anlatan film, festivalimize destek veren sevgili Muzaffer Hıçdurmaz'ın yönettiği bir filmidir.

Neoliberalizme karşı direniş öyküleri

Seçilen belgesel filmler, günümüzde işçi sınıfının karşı karşıya olduğu olumsuz öznel ve nesnel koşulları olduğu denli, bu koşullara karşı yükselen işçi sınıfı mücadelesini de açığa çıkartmaktadır. Neoliberalizmin küresel saldırısı karşısında ortadan kalkan sosyal ve sendikal haklar, ucuz emek peşinde dünyanın başka yerlerine taşınan işyerleri ve bu işyerlerinin işsiz kalan işçileri, neoliberalizme eklenmiş çürümüş sendikacılar ve tüm bunlara karşı gelişen direnişler, köylülerin, tarım işçilerinin, özelleştirilmiş devlet işletmelerinin işçilerinin, işsiz işçilerin, kadınların, eğitim emekçilerinin, taktik ve talepleri değişiklik arz eden, ancak neoliberalizme ve emperyalizme karşı çıkış noktasında ortaklaşan direnişleri yansıtan belgesel filmleri aynı resmin parçaları haline getirmektedir.

Uluslararası Belgesellere dair

Silk and Iron ve Job to Win, kadın işçilerin ve ayrımcılığa maruz kalarak işlerini Çin'den ve Romanya'dan gelen ucuz işçilere kapıran işçilerin yaşamını anlatmaktadır. Concrete Revolution ise, kapitalizme entegrasyonu hızla gerçekleşmekte olan Çin'de işçi sınıfının durumunu, özellikle de bu entegrasyonun en görünür yanını oluşturan inşaat sektöründe ortaya koyan bir filmidir. Filmde, Çinli inşaat işçilerinin yaşamları, umutları ve geleceklerine ilişkin söyledikleri sözler, bugün çok güçlü olmasa da ses vermeye başlamış olduklarını göstermektedir.

Roger and Me, Fighting Wal Martization ve Bloodletting, "Gelişmiş ülke ABD" türçesindeki "gelişmiş olma" sıfatının yalnızca ABD sermayesini tanımlayabileceğini, ülkenin işçi sınıfı için ise ne çalışma, ne yaşam koşulları, ne de sosyal haklar açısından hiç bir gelişmenin söz konusu olmadığını tüm çıplaklığı ile ortaya koymaktadır.

Gas Is Not For Sale, Breyani and Councillor ve Iguazu Effect filmlerini birbirine bağlayan, özelleştirmeye karşı mücadeleyi temel almalarıdır. Dünyanın üç farklı köşesinden, Bolıvy, Güney Afrika ve İspanya'dan yükselen özelleştirme karşıtı mücadelenin filmleri, aynı zamanda neoliberalizmin yeryüzündeki bütün halkları öylesine birbirine bağlamış olduğunun ve her birinin başına geleceklerin bir diğerinin başına gelecekleri açığa çıkarttığının kanıtlarıdır.

One Step At A Time ve On The Right Track, Kore'li işçilerin sendikalaşma mücadelelerini, sendikalarını demokratik ve işçilerin özgür iradelerini yansıtan bir yapıya evriltmelerini anlatmaktadır. Breaking Walls ise Filistin/İsrail'de Batı Şeria'da işçilere sendikal örgütlenmenin önemini bir stadyumun duvarına resim yaparak anlatmaya çalışmanın filmidir.

Sasetru, The Take, Garanito De Arena, Patronsuzlar ve Topraksızlar ise, Güney Amerika'da işçi, işsiz ve köylülerin neoliberal saldırıya ve emperyalizme karşı yanıtlarını anlatmaktadır. İşsiz işçileri, toprak işçilerini, köylüleri, kısacası yoksul halkları bir araya getiren yeni dinamik kitlesel hareketlerin, işçi sınıfının kapitalizme karşı tarihsel meydan okumasını pratiğe dönüştürmeleri, aynı zamanda topyekun bir projenin sembolik bir adımını da ifade etmektedir.

Türkiye'den Belgesellere Dair

Festival süresince, Türkiye'den yedi belgesel film gösterilecektir. Bu filmlerden ikisi, Yer altı Maden-İş ve Kemal Türkler belgeselleri, ülkemizdeki işçi sınıfı mücadelesinin tarihini bir parça da olsa açığa çıkartan filmlerdir. Görsel teknolojinin bir düşünce aracı olarak kullanılması konusunda araştırma, proje ve üretim yapmak için dernek olarak örgütlenen VideA'nın ürünü olan Kağıt İşçileri, Hakkari'den Ankara'ya uzanan bir göç hikayesinin son aşamasını ve Ankara'nın "atığında" kendisine ekmek parası arayan insanların hikayesini konu almaktadır. . Ekmek Davası, Taşeron PTT işçilerinin Bahçelievler Postanesi önünde başlattıkları eylemlerin, belgesel filmidir. Post, Gönen'de sendikalaşma mücadelesi veren tabakhane işçilerini konu almaktadır. Buğday ise, kapitalizmin yarattığı yıkım karşısında yaşamını sürdürmeye çalışan küçük tarım üreticilerini anlatmaktadır. Post ve Buğday'ın ortak yanı "Film Kolektifi" çalışmasında eğitim alan bir yönetmenin filmleri olmalarıdır. Yerli üretim belgesellerden bir diğeri de "Sağlık Hakkı" isimli belgeseldir. Sağlık alanını özelleştirme politikalarının neden ve sonuçları ile ortaya koyulduğu bu belgesel, TTB tarafından yaptırılmıştır ve örgütlenme çalışmalarında kullanılmaktadır.

Abdülkadir Demirkan'ın Vedat Türkali olarak portresi

Funda Şenol Canteke

Abdülkadir Demirkan 1919'da Samsun'da doğar. Cumhuriyet Türkiye'si'nin macerasının başlangıç tarihiyle bu tesadüfi örtüşme Demirkan'ın ideolojik konumlanışı açısından belirleyici olacaktır. Oldukça yoksul bir aileden geldiği için "sınıf mücadelesi" olgusu ile hem kuramsal, hem de pratik düzlemlerde erkenden tanışır: "Okulda edindiğim imtiyazsız, sınıfsız (!) Kemalist heyecanın balonunu patlatıp, dünyayı gerçek yüzüyle görmemde, sınıfsal kökenim, içinde bulunduğum ağır yaşam koşulları etken oldu" der (Aktaran Karaca, 1996: 160). Döneminin münevverleriyle oturup kalktığı ve muhalif olma potansiyelini okuyup yazarak beslediği için Marksist solcu olacaktır. Ancak gençlik günlerinin heyecanı dinler dinmez Kemalizm eleştirilerinden vazgeçip solculuğunu Kemalist bir kökene bağlayacaktır (Türkali, 1992: 96). Aynı zamanda subay olan Demirkan, yüksek öğrenimini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nde yapar. Edebiyatla zaten sıkı olan ilişkisini burada sağlam temellere oturtur. Üniversiteden sonra askeri liselerde edebiyat hocasını sürdürürken yasadışı örgütlere üye olduğu ve "ülkenin bütünlüğünü tehlikeye düşürecek" faaliyetlerde bulunduğu gerekçesiyle öğretmenlikten uzaklaştırılır ve tevkif edilir. Yıl 1951'dir. Demokrat Parti iktidarının sultası altında Marksist olmak, hapse düşmek, en azından mahkemede ifade vermek için yeterlidir. Hapisteyken en büyük tutkusu olan sinema üzerine kitaplar okur. Kuramsal bir temel hazırlar kendine. Kendisiyle aynı nedenden hapse düşmüş olan Nijat Özön de onun özel "sinema eğitimi"ne katkıda bulunur. Bu çalışmalarında, o zamana dek gördüğü yerli filmlerin - ki saplantılı bir yerli film izleyicisidir - kafasında bir eleştirisini yapmak ve tıkanmış yerli film piyasasına bir alternatif çıkış yolu yaratmak çabasında yararlanacaktır.

Askeri mahkemenin verdiği dokuz yıllık hapis cezası yedi yıl sonra "koşullu" olarak sona erdirilir. Serbest kalmanın koşulu benzer "siyasi suçlar" işlememektir. Bu koşul uzun yıllar her giriştiği işte başının üstünde "demoklesin kılıcı gibi" sallanacak ve kaçınılmaz bir oto sansür mekanizması geliştirmesine neden olacaktır.

Hapisten çıktığı 1958 yılında artık işsizdir. Dostlarının da yardımıyla yine "yazı-çizi" ile ilgili bir iş bulur: Babıali'de, Cumhuriyet Gazetes'i'nde musahhihlik. O zamanlar eski bir siyasi suçluyu barındırabilecek tek gazete Cumhuriyet gibi görünmektedir. Bunda Cumhuriyet'in sol eğilimli yayın politikasının yanı sıra Demirkan'ın araya giren hatırlı dostlarının da etkisi vardır. Cumhuriyet'teki bu kısa dönemli çalışması onun Yeşilçam Dedikleri Türkiye adlı romanına malzeme teşkil edecektir. Romanın ilk bölümünde Gündüz, adını vermeden, tashihlerini yaptığı gazetenin yöneticisi ile aralarındaki diyalogları aktarır. Adını vermediği gazetenin, yine adını vermediği yöneticisi Nadir Nadi'dir. Nadi romanda kendi gayretiyle dürtüst gazetecilik yapma arzusuyla yola çıkmış, ancak iktidarın yörüngesine çekilerek iktidardan ödün vermiş bir kişi olarak tariflenir. Bu durum onu kaypak, olduğundan başka görünen biri haline getirmiştir. Çalışanlarıyla ilişkisi gazetesinin ve dolayısıyla kendisinin çıkarlarına dokunulduğunda bozulur, böyle durumlarda hemen savunmaya geçer ve gerektiğinde onları kolayca gözden çıkarır. Çizilen bu Nadir Nadi portresi özellikle Yeşilçam Dedikleri Türkiye yayımlandıktan sonra onun Cumhuriyet Gazetesi ile ilişkisinin bozulmasına ve bu gazetenin yazarlığını polemiklere girmesine neden olacaktır. Yeşilçam Dedikleri Türkiye'nin yarattığı tepkilerden sadece biridur ve yazarın Vedat Türkali adıyla yayınladığı her roman farklı yoğunluklarda olsa da çok sayıda suçlamanın hedefi olacaktır. Öyle ki, Türkali Savunmalar (1989) ve Yanıtlar (1992) adı altında bu eleştirilerle onlara verdiği yanıtları kitaplaştırmak gereğini hissedecektir. Edebiyat ve sinema dünyasında pek sık rastlanılmayan bir durumdur bu.

Demirkan, Babıali'deki musahhihlik işinden sinema piyasasına geçmeden önce bir süre yayıncılığı dener. Rifat Ilgaz'la birlikte Gar Yayınları'nı kurar. Gar Yayınları'nın onun yaşamındaki en önemli rolü Yılmaz Güney ile tanışmasına vesile teşkil etmesi olacaktır. Güney, mizahî hikâyelerini yayınlamak arzusuyla yayınevine geldiğinde henüz 19 yaşındadır. Ama, Demirkan'ı "sinemaya uygun bir insan olduğuna" inandırarak ve onu Kemal İnci'yle tanıştırmak hayatının akışını değiştirmeye muktedir olacaktır (Aktaran Gürata, 1998). Bu kısa süreli yayıncılık macerası, bu işten hoşlanmadığını farketmesiyse daha önce ortaya çıkan boşluğu sinema dolduracaktır. Kemal İnci ona senaryo yazmasını teklif eder. 1960'ların siyasal ortamında, 27 Mayıs'ın yarattığı görece özgürlükçü ortama rağmen sinema piyasasına girmek onun için zor olacaktır. Ne de olsa "tescilli komünist"tir, sabıkalıdır ve üstelik koşullu serbest bırakılmıştır. Sansür Kurulu aracılığıyla sinema piyasasını sultası altında tutmaktadır. Ufak bir ayrıntı, mesela bir diyalog, bir kurumuş ağaç, bir giysi rengi veya bir isim "bölücülük girişimi" ya da "millî birlik ve beraberliğe saldırı" gerekçesiyle bir senaryonun geri çevrilmesine neden olabilmektedir.

Abdülkadir Demirkan ismi ise bizatihi bir umacı olabilecektir Sansür Kurulu nezdinde. Öte yandan para kazanmak ve piyasada tutunmak uğruna yapmak zorunda kalacağı, kendine yakıştırmadığı işlerin altında kendi imzasının bulunmaması için de uğraşmaktadır: "...sinemada belki kendimi kabul ettirmek için, adıma yakıştıramayacağım şeyler yapmak zorunda kalabilirdim. Bu şeylerin çok ters olmasına izin vermezdim hiç bir zaman, ama yine de kendi adıyla kesinlikle yapmayacağım şeyler olabilirdi, bu nedenle adımla değiştirdim." (Türkali, 1989: 88). Bunları hesaba katarak, Yılmaz Güney'in önerisine uyarak (Aktaran Gürata, 1998) ismini değiştirmeye karar verir Abdülkadir Demirkan. Senaryo yazarken kullanacağı isim Vedat Türkali olacaktır. O tarihten itibaren Demirkan sinema izleyicileri ve edebiyat okuru tarafından Vedat Türkali olarak bilinir. Ancak Demirkan, gündelik yaşamında kullandığı soyadını da değiştirmek ister. Ailesi Pirhasan oğullarından geldiği için Abdülkadir Pirhasan adını almak üzere mahkemeye başvurur. (Pirhasan, dinsel göndermeler taşıdığı için mahkemede hakim "Tekke mi kuracaksınız?" biçimindeki tepkisiyle karşılaşır.) Kızı Deniz, Türkali, oğlu Barış ise Pirhasan soyadlarını tercih ederler. Eski arkadaşları ise ona Abdülkadir demeyi sürdürürler (Yılmaz, 1995: 186). Bazı senaryolarda ise takma ad kullanacaktır. Ancak sinema camiasındaki adı "Hoca"dır. Kendisi bunu şöyle açıklar: "Sinemaya girdiğimde hiçbir şeyi hazır bulmadım. Düşünsel bir birikim yoktu. Belki, benim hoca adım da oradan kondu. Sıradan bir edebiyat hocasıydım. Bayağı bilgili bir adam sayılmaya başladım." (Türkali, 1985a: 202).

"Kendini karşılıklı herkesin yerine koyabilen, insana bu alışkanlığı edinmeyi öğreten tek araç" (Türkali, 1985a: 9) olarak gördüğü sinemaya girdiği dönem sinemanın umut vaad eden bir dönemidir. Ekonomik ve teknik olanaksızlıklar sürmektedir ancak 27 Mayıs 1960 Askeri Müdahalesi her alanda olduğu gibi sinema sektöründe de bir iyimserlik rüzgarı estirir. Demokrat Parti iktidarının her türlü baskısı, başta sansür olmak üzere ortadan kalkacak gibi görünmektedir. Üstelik sinemada tiyatrocuların üstünlüğü sona ermiştir. Yıllık film, sinema salonu, yapımevi ve seyirci sayısı artmış, sinema bir endüstri kolu olma yoluna girmiştir. Bu gelişmeler, yeni bir sinema dili ve "ulusalcılık" beklentilerini de artırır (Özön, 1966: 11). İlk beş yıllık dönem Türk sinemasında "toplumcu gerçekçilik" akımının egemenliğinde geçer. Bu akım, edebiyattaki gerçekçilik akımının sinemaya yansımasıdır. Dünyada Gorki, Steinbeck v.b.nin romanlarının ana temaları üzerine kurulu filmlerle hayata geçirilmiş toplumcu gerçekçilik ülkemizde 60'larda rağbet bulabilecektir. Metin Erksan'ın Gecelerin Ötesi, Memduh Ün'ün Kırk Çanakları, Atıf Yılmaz'ın Suçlu'su bu akım doğrultusunda gerçekleştirilen filmlerdir. Ancak ticari filmler de egemenliklerini sürdürmektedirler. Erkek tavırlı kadınların öne çıkarıldığı filmler, Ayşecik-Ömercik-Yumurcak filmleri, piyasa romanlarının beyazperde uyarlamaları yüksek gişe hasılatlarından dolayı yine prodüktörlerin daha fazla yatırım yaptığı ve rejisörlerden talep ettiği filmler olacaktır (Scognamiglio, 1988: 13).

27 Mayıs 1960 Müdahalesi'nin şenlikli ilk günleri 1939 Sansür Tüzüğü'ne yeniden işlerlik kazandırılmasıyla sinemacılar için kâbusa dönüşür. Tüzüğün uygulamadan kaldırılmasına ilişkin girişimler Anayasa Mahkemesi'nin tüzüğün Anayasa'ya aykırı olmadığını karara bağlamasıyla hızını kaybedecektir (Özön, 1966: 11). İşte böyle bir ortam içerisinde Türkali'nin çekimine şahit olduğu ilk film Kemal İnci'nin önerisiyle setine gittiği Üsküdar İskeleyi (yönetmen Suphi Kaner, 1960) olur. Bu filmde süflörlük bile yapar. Ayrıca, hayatında önemli yer tutacak olan Ertem Göreç ile orada karşılaşır (Aktaran Gürata, 1998). İlk senaryo çalışması Kardeşler, Ayrılan Yollar adıyla filme çekilir. Sonra Nusret İkbâl'in Be-Ya Film Şirketi'ne Otobüs Yolcuları'nın senaryosunu verir. 27 Mayıs Müdahalesi'nin "cicim günleri"nde senaryo sansüre takılmadan geçer. Türkali'nin yıllar süren çileli sansür macerasının belki en kolay aşamasıdır bu. Bu senaryoyu Türkali'nin Yeşilçam Dedikleri Türkiye'de Refik olarak bahsettiği ve tanışmalarını hikaye ettiği Ertem Göreç çeker. Göreç ve Türkali bu tarihten itibaren Türk sinema tarihi içinde çok önemli sayılan filmlere beraber imza atacaklardır. Göreç'in ilk filmi Kanlı Sevda'dır (1960). Göreç'in Türkali'nin senaryosuyla çektiği Otobüs Yolcuları Ayhan Işık ve Türkan Şoray ikilisini biraraya getirir. İyi bir gişe hasılatı yapar. Otobüs Yolcuları'nın senaryosunun kaba taslak biçimi Türkali'nin aklına İstanbul'a ilk gelen burunsuz belediye otobüslerinden birine binen genç ve güzel bir kadın ve bıçkın otobüs şoförünün ona gösterdiği ilgiye şahit olmasıyla gelir. 27 Mayıs'ın getirdiği görece özgürlük ortamında da toplumsal – eleştirel bir içerik kazanır ve yaşanmış bir kooperatif yolsuzluğu olayı üzerine bina edilir. Göreç ve Türkali senaryo üzerinde aylarca birlikte çalışmışlar, yaşanmış bir hikayenin mahkeme kayıtlarını inceleyerek olay örgüsünü kurmuşlardır. Filmde o günlerde on dört yaşında genç bir kız olan Türkan Şoray, ilk düşünülen başrol oyuncusu Belgin Doruk'un yeni evlendiği ve kocası öpüşme sahnelerine izin vermediği için rolü reddetmesiyle bir anda üçüncü sınıf bir rolden başrole atlar (Türkali, 1985b: 12-14).

Otobüs Yolcuları'nın Türkiye sinema tarihi için önemi, toplumcu gerçekçi akımın ilk örneklerinden olmasıdır. Aynı zamanda, Göreç-Türkali ikilisinin ilk ortak çalışmaları da olduğundan, filmin senaryosunun yazılması da, çekimleri de alışlagelenden uzun sürer. (Çekimlere 1960'ta başlanıp 1961'de bitirilir.) Öyle ki, Yeşilçam çevresinde, filmin yapımcısı Nusrat İkbal'in şirketinin adı kastedilerek, "Be-ya Film'in otobüsünün lastiği patladı" türünden alaycı söylentiler dolaşır.

Filmin önemli karakteri, bekleneneceği üzere, Ayhan Işık'ın canlandığı belediye otobüsü şoförü Kemal'dir. Kemal, hayat koşullarının zorluğu nedeniyle, çok istediği halde eğitimini tamamlayamamış, sınıf bilinci yüksek, okur-yazar ve yakışıklı bir gençtir. Belediye işçisi olması hasebiyle "emekçi"; "iyi edebiyatı" sevmesi, şiir yazması hasebiyle "entelektüel" ve fiziksel gücünü, zamanını haksızlıklara son vermek için kullanması hasebiyle "yiğit" bir delikanlıdır. Aşık olduğu, filmin zengin ve kötü adamının üniversiteli kızı Nevin'e kendini anlatırken sarfettiği, "Sıkıldıkça okudum, okudukça da sıkıntılarım arttı" sözü, onun bilinçlenme ve sınıf kimliğini bulma sürecini özetler. Kemal, filmde baskın bir özellik olan iyilerle kötüler arasındaki keskin ayırımın iyiler tarafının sembolüdür. Hem romantik aşık, hem inandığı değerler uğruna savaşıp kazanan kahramandır. Yine kendini anlatırken sözünü ettiği, "Bütün çirkinliklere, kötülüklere direnen, dayatan insanların gücü" onda toplanmıştır adeta.

Aşığı olduğu İstanbul'u bıkpı usanmadan turlamak için şoförlüğü seçmiştir ve her önünden geçişte Süleymaniye'yi selamlar. Vedat Türkali'nin Süleymaniye ve Mimar Sinan hayranlığı Kemal'in ağzından aktarılır. Şu dizeler de Vedat Türkali'nin değil midir?: "Büyük ve sakın Süleymaniye'nde bekle/Bekle zafer şarkılarıyla geçişimizi/Bekle bizi İstanbul...". Süleymaniye İstanbul'un güzelliğinin ve tarihsel zenginliğinin sembolüdür. Bütün çirkinliklere dayanma gücü verir. Ve emekçi halkın malıdır. Meydan sömürüye, eşitsizliğe, vahşi kapitalizme bırakılmamalıdır. Kemal'in tabiriyle, "karıncalar gibi toprağa sağlam basan" emekçi sınıfı eninde sonunda hakkını alacaktır.

Filme dikkati çeken bir başka nokta, üslubunun didaktik olmasıdır. Diyaloglarda belirginleşen bu özellik, toplumcu gerçekçi yapıtların mesaj kaygısı ve "doğru yolu gösterme" niyeti taşıyan naifliklerine hastır. Didaktizmin baskın niteliği, Nevin'in dayısının, Nevin'in babası ve halalarına yönelttiği eleştirileri nutuk çeker gibi dillendirmesi üzerine, halalardan birinin "Dayı öğretmen olmalıymış" yönündeki alaycı ama yerinde tespitiyle pekişmektedir. Senaryoya bilinçli olarak koyulmadığını düşündüren bu tespit, aslında farkına varmadan filmin özleştirisini yapmaktadır.

Filmin sonunda iyiler, yani hayalî bilek gücüyle ve zorluklarla sürdürmesine rağmen dolu dolu yaşayan emekçi sınıfı, bolluk içinde, tatlı ama anlamsız bir hayat yaşayan kötüler karşısında kaçınılmaz bir zafer kazanırlar.

Filme sözü edilmeye değer önemli özelliklerden biri, kooperatif mağduru mahalle halkının haklarını korumak için bir türlü örgütlenmemesidir. Örgütlenmenin gereğini kavrayamayan "bilinç düzeyi düşük" mahalleliler sermayedarların oyununa gelip daha fazla kaybederler. "Birleşen halk asla yenilmez" sloganı hem Otobüs Yolcuları, hem de Karanlıkta Uyananlar'ın ana temalarından biridir. Nitekim, filmin finalinde birleşen mahalle halkı, sermaye sınıfının "hakkından gelecektir". Bunu yaparken, kitle psikolojisinin etkisiyle linç girişiminde bulunulmasının gurur verici bir birlik/beraberlik örneği olarak gösterildiğine tanık oluruz. Para uğruna çocuklarını gözden çıkaran hırslı ve ağgözlü baba figürünün, insanlıkdışı bu hareketi haklı çıkarmaya yönelik bir etken olarak altı çizilir.

Otobüs Yolcuları'nın başarısından sonra tekrar boşluğa düşen Türkali'yi edebiyat çevresinde arkadaş olduğu Yaşar Kemal, sonradan sektörde kendini kabul ettirecek olan Atıf Yılmaz'la tanışır. Türkali ve Yılmaz kısa sürede çok yakın dost ve Yılmaz'ın Türkali'nin kızı Deniz ile evlenmesi dolayısıyla da akraba olacaklardır. Vedat Türkali'nin Atıf Yılmaz için yazdığı ilk senaryo bir polisiye güldürü olarak çekilir: Allah Cezanı Versin Osman Bey (1961). Safa Önal'ın bir Amerikan filminden kopya ettiği bir öykü üzerine kurulu olan senaryo Türkali'nin "en kendime yakıştıramadığım filmidir" (Akları Gürata, 1998) dediği, kalitesiz ama çok seyirci çeken bir yapıtı olmuştur. O sırada Atıf Yılmaz Orhan Günşiray'la ortak Yerli Film Şirketi'ni kurmuştur. Yılmaz ve Türkali birlikte yaptıkları güldürünün ardından Dolandırıcılar Şahri'nin (1961) çekerler.

Senaryo üzerine birlikte çalışmalarına rağmen nihai metin Türkali'nin elinden çıkar. Bu hikaye Gogol'un Müfettişi ve Fellini'nin Kalpazanlar Çetesinden esinlenmiştir. Kasaba gerçeklerine ve Türk aydınının sorunlarına eğilen bir filmidir (Scognamiglio, 1988: 16). Film, 27 Mayıs'ın getirdiği görelî özgürlük ortamına olumlu göndermeler yaptığı için, korkuların aksine, Sansür Kurulu'ndan rahatlıkla geçer, hatta Kurul'un beğenisini toplar (Aktaran Gürata, 1998). Türkali "emekçi halka" sinema yoluyla yararlı olma tutkusunu bundan böyle her yıl buna benzer bir senaryoyla tatmin etme kararı almıştır. Dolandırıcılar Şahı kimi eleştirmenlere göre popülizm eğilimi taşıyan bir senaryodur. Türkali bu eleştiriyi kabul eder ancak hem Otobüs Yolcuları, hem de Dolandırıcılar Şahı'nın denenmiş kalıplarla, zorlamadan, yormadan halka birşeyler verip, yeni bir düşünce ufku açan birer film olduğunu da ekler (Türkali, 1985a: 25). Sinemaya ilk girdiği yıllardaki idealizmini çok geçmeden kaybedip, kötünün iyisini yapmaya yöneldiğinde şunu şiar edinecektir: "Halkın alışkanlıklarını tedirgin etmeden, onun bildiği yöntem içinde daha güzelin, daha iyinin, nasıl varedileceğine bakılmalıdır" (Aktaran Gürata, 1998).

Zaten bundan başka çıkar yolu da yoktur. Çünkü sinema sektöründe birlikte çalıştığı sinemacılar bundan fazlasını – gerek kendi entelektüel donanımının yetersizliği, gerekse piyasanın istelerine bağımlılıkları yüzünden – becerememektedirler. Senaristliğinin ilk yıllarında Tuncan Okan gibi eleştirmenler onun "toptancı senaryocu"lardan bir farkı olmadığını iddia ederler. Özellikle Yerli Film ile yaptığı çalışmalar bu izlenimi uyandırmıştır. Okan daha da ileri giderek Türkali'ye "Türk sinemasını sömürüyor" ithamında bulunur (Türkali, 1985a: 31). Yaşamın her alanında sömürüyü karşı olmayı yaşam felsefesi olarak kabul eden Türkali için bu itham başyapıtı saydığı eserlerini henüz yaratmamışken ağır bir yıkım olur. Kendisini savunmak için, yaptığı bu çok kaliteli olmayan filmleri Karanlıkta Uyananlar gibi bir misyon taşıyan filmler yapabilmek için gerekli ticarî güveni kazanmak amacıyla yaptığını vurgulayacak açıklamalar yapacaktır sonraları (Türkali, 1985a: 27).

Yerli Film macerası hem Yılmaz hem de Türkali için sona erdiğinde, 1962'de tekrar biraraya gelirler. "Grotesk" denilebilecek bir taşlama filmi yaparlar: Tatlı Bela. Filmde burjuva sınıfına yönelik apaçık bir eleştiri vardır. Ama film benzer türlerden oldukça farklı bir üslup taşımasına rağmen, – belki tam da bu yüzden – pek iş yapamaz. Bu nedenle ikilinin ortak çalışmaları yine sekteye uğrar. Yılmaz'dan uzaklaştığı dönemde Türkali Halit Refiğ için Şehirdeki Yabancı'nın (1963) senaryosunu hazırlar. Bu film de aydının topluma yabancılaşması teması üzerinden gider.

Refiğ ile Türkali'nin ilişkisi başından beri sorunlu olmuştur. Türkali Refiğ'i bir yönetmen olarak çok başarılı bulur. Ancak onun "ulusal sinema" üzerine tezlerini ve sinemacılarla polemiklerini tasvip etmez. Onun, konuştuğu zaman saçmaladığını, ama film yaparken harikalar yarattığını düşünmektedir (Türkali, 1985a: 25). Halit Refiğ'in teorisyen olarak Kemal Tahir'e olan hayranlığına ise hiç anlam verememektedir. Türkali'ye göre Tahir'in tarih tahlilleri bizi Türkiye'de burjuva yoktur, sınıflaşma doğmamıştır yolunda bir ön kabule zorlar. Kemal Tahir sadece Türklerin tarihteki yerine bakmakta, özellikle Adalet Partisi'nin iktidarının en baskıcı döneminde varlığını hissettiren toplumsal sorunları gözardı etmekte, belki de bilişli olarak gizlemektedir. "Kemal Tahircilik" akımının, bilhassa Refiğ aracılığıyla sinemada da çok kötü etkiler yaptığını söyler. Kemal Tahir'in bir romancı olarak çok yetenekli olmasından dolayı arşivlerle, araştırma-inceleme kitaplarıyla ilgilenmeyen aydınımıza (ya da aydın geçinenlere) bazı tarihsel gerçekleri farketmediğini kabul eder. Ama Kemal Tahir sadece bir hatırlatıcıdır ona göre, bir aktarıcıdır. Kemal Tahir'in bir başka olumsuz yanının da "içtenliksizliği, garip bir kurnazlık taşıması" olduğunu iddia eder. Refiğ ve arkadaşlarıyla biraraya geldiğinde sinema sektöründe aynı davayı güdüyormuş gibi görünmesine rağmen, onların bulunmadığı ortamlarda tamamen zıt görüşleri savunduğuna tanıklık etmiştir (Türkali, 1985a: 53-56). Yine de yönetmen olarak çok başarılı bulunduğu Halit Refiğ'in, Kemal Tahir'den uyarladığı Yorgun Savaşçı Genelkurmay'ca yakıldığına en fazla üzüntü duyanlardan biri Vedat Türkali'dir.

Refiğ'in yönetmenliğine şapka çıkaran ve onu sanatsal verimliliğine yönelik saldırılardan koruyan Türkali senaristle rejisörün senaryo üzerinde birlikte çalışmasının nasıl belalı bir iş olduğunun onunla yaptığı Şehirdeki Yabancı filmiyle farkına varır. Türkali'nin ifadesine göre onu zaman içinde senaristlikten uzaklaştıracak olan da bu duygudur. Türk sinemasında hakim anlayış senaristi diyalog yazarı olarak görmektedir. Ve bu anlayış en aklı başında yönetmenlere de hakimdir Türkali'ye göre (Türkali, 1985a: 29-34). Sonraları "fikir ve estetik planda bir takım adamlara metreslik yapmak" (Aktaran Gürata, 1998) olarak nitelediği senaristlikten uzaklaşması ve yönetmenliğe soyunması da onu tatmin etmeyecektir.

Vedat Türkali bundan haz duymamasına karşın senaryo yazarlığının ilk yıllarında uyarılama yapmayı sürdürür. Orhan Kemal'in romanından Lütfi Akad'la beraber çalışarak Uç Tekerlekli Bisiklet adlı bir senaryo çıkarırlar. Jenerikte sadece Türkali'nin adı geçmesine rağmen senaryo ortak çalışmanın ürünüdür. 1962'de Lütfi Akad tarafından çekimine başlanan film 1963'te Memduh Ün tarafından bitirilir (Onaran, 1990: 102). Film 1963 İzmir Film Şenliği'nde en iyi film seçilir. En önemli filmi saydığı Karanlıkta Uyananlar'a başlamadan önce Atif Yılmaz için Erkek Ali adlı bir senaryo hazırlar (1964). Bu bir anti-kahraman filmidir ve bir kaçakçının ikilemleri üzerine kuruludur.

Görec-Türkali ikilisinin en verimli ama bir yandan da en sancılı birlikteliği Karanlıkta Uyananlar'ın ortaya çıkmasını sağlar. Türkali yıllar sonra yazacağı romanında (Yeşilçam Dedikleri Türkiye) Görec ile tanışmasından Karanlıkta Uyananlar'ın vizyona girmesine kadar geçen süreyi konu edinmiş, satır aralarında da Yeşilçam Sokağı'nın sakinleri ve ilaç piyasasındaki tekellerin içyüzlerini okura aktarmıştır. Türkali'ye göre Görec Karanlıkta Uyananlar gibi bir serüvene atılmadan önce okuyup-yazmayan, "aydın"ları küçümseyen, solcu denilemeyecek, kendi halinde ama yetenekli bir sinema teknisyenidir. Vedat Türkali ile tanıştıktan sonra biraz da zorlanarak senaryoyu işçi sınıfının uyanışı teması üzerine kurmaya razı olmuş ama yine de süreç içinde sık sık çatlak ses çıkarmıştır.

Türkali-Görec ikilisinin yollarını ayıran da yine bu film olmuştur. Çünkü sinema anlayışlarının çok farklı olduğu daha önce yaptıkları filmlerden daha ağır ve acılı bir süreç içerisinde anlaşılmıştır. Karanlıkta Uyananlar'dan sonra Türkali ve Görec yıllarca küs kalırlar. Türkali filmin çektiği tepkilerle de birleşince Görec'in ruhsal çöküntüsünün had safhaya vardığını ve "Bu filmi belki de hiç yapmamamız lazımdı" bile dediğini söyler (Türkali, 1985b: 27). "Böylesi uzun bir dağınıklıkla yol açan ortak çalışma Türkali'ye göre, yine de Görec'siz asla gerçekleşemeyecektir (Aktaran Gürata, 1998). Çünkü Görec, o zamanlar "uğraşına tutkuyla sarılan, büyük savlara kalkışmaksızın önemli işler kataracak yetenekte, pırl pırl bir gençtir" (Türkali, 1985b: 9).

Karanlıkta Uyananlar Türk sinemasının ilk "grev filmi" denemesidir. Adını hem fabrika işçilerinin mesaiye başlamak için uyandıkları tan vaktinden hem de "gafletten kurtulup bilinçlenme süreci"nden almaktadır. Film bir boya fabrikasında çalışan işçilerin "bilinçlenmesi" ve "hak mücadelesi" izleği üzerinden gider. Görec ve Türkali senaryoyu hazırlamadan önce aylarca çalışarak boya sektörünü elinde tutan karteller, boya endüstrisinde dışa bağımlılık, boya imalatında kullanılan hammaddeler ve bunların nerelerden sağlandığı, boya üretiminin maliyeti, devletin boya üreticileriyle ilişkisi gibi teknik ve bürokratik konularda, bir tekniker veya bir bürokrat kadar hakim olabilecek bilgi edinirler. Bu süreçte karşılaştıkları güçlükler ve harcadıkları emek Yeşilçam Dedikleri Türkiye'de ilaç sektörü üzerine hazırlanacak bir filmin ön çalışmaları esnasında yaşanmış gibi, ayrıntılı olarak anlatılır. Öyle ki, kitabın yayınlanmasından sonra ilaç işverenleri Sendikası kendisini anlamak için gazetelere, kitapta yer alanların aslı olmadığını kanıtlamaya yönelik ilanlar verir. Filmin ön çalışmalarının titizliği sayesinde Türkiye'de boya endüstrisinin hem çalışanlarını hem de devletin mali kaynaklarını nasıl istismar ettiği tüm ayrıntılarıyla ortaya dökülür. Filmde çizilen bu karamsar tabloyu bozan ümit verici bir eylem boya fabrikası işçilerinin greve giderek haklarını elde etmeleridir. Fabrikanın kaynakçısı Ekrem'in işçileri etrafına toplayarak yaptığı şu konuşma adeta filmin ana temasıdır: "Sendika sensin be, sen, ben, o, hepimiz. (Boya kutusunu göstererek) Şu meydana gelir miydi emeğimiz olmasa? İşte bunu yaratan emeğimizin hakkını almazsak, kim verir bize? Neyin var kaybedecek? Köpek gibi korkup titreşeceğinize, hele bi sımsıkı tutunun birbirinize. Emeğinizizle, insanlığınızla oynanabilir mi o zaman?".

Bu ve benzeri replikler, bu filmin de Otobüs Yolcuları gibi didaktik bir üsluba bürünmesine yol açar. Sloganvari sözler, filmin finalindeki grev sahnesinde taşınan pankartlarla gerçek birer slogana dönüşürler. Görec, yıllar sonra bu konuda özeleştiri yapar ve filmin "Nutuk havasında gibi" olduğunu itiraf eder. Ama bunu, dönemin politik koşullarına ve Marksist terminolojinin henüz yeni yeni öğreniliyor olmasına bağlar.

* 1999 İstanbul Uluslararası Film Festivali kapsamında verilen onur ödülleri Türkali ve Görec'e verilmiştir. Böylece onyıllar sonra bu ikilinin yolları farklı bir biçimde yine kesişmiştir

Karanlıkta Uyananlar'da, Otobüs Yolcuları'ndan farklı olarak iyiler mutlak iyi, kötüler mutlak kötü değildirler. Örneğin boya fabrikatörünün oğlu ve fabrika işçisi Ekrem'in çocukluk arkadaşı Turgut, kalender ve dost canlısı bir karakterdir. Ancak babasının ölümünden sonra onun makamına oturunca, koşullar ve çevresindeki hırslı insanlar onu sermayenin çıkarları uğruna emekçileri feda etmeye zorlarlar. Turgut'un iş konusundaki cehaleti ve zayıf karakteri onu eski arkadaşları olan işçiler karşısında acımasız ve kötü karakterli sermayedar konumuna yerleştirir. Filmin sonunda Turgut tekrar asıl karakteriyle arzi endam eder. Filmin kahramanı kaynakçı Ekrem ise yiğit ve sınıf bilincine sahip bir delikanlı olmasına rağmen, sefahate düşkün ve saldırgan bir karakterdir. O da finalde hatalarını anlayarak "mutlak iyiler" arasına katılır.

Türkali her iki filmde de büyük iddialarla yola çıkmaz. Azami seyirciye hitap edebilecek yalın bir dil, halk masalları ve kahramanlıkların anlatı kalıplarını kullanır. Mahalle, sıcak komşuluk ilişkileri ve dostluk her iki filmde de yoksulluğu katlanılır kılan, haksızlıklara karşı mücadelede birlikte hareket etmeyi sağlayan unsurlardır.

Grev olgusu Türk sineması için yeni bir temadır. Ama tamamen yabancı değildir. 1963'te (filmin vizyona girmesinden yaklaşık bir yıl önce) Metin Erksan'ın başkanlığında ilk Sinema İşçileri Sendikası (Sine-İş) kurulur. Kısa süre sonra set işçileri Ar Film Stüdyosu'nda bir grev yaparlar, belli bir süre iş bırakırlar. Toplu sözleşme imzalanmasını sağlayamazlar ama ikincisi ancak oniki yıl sonra gerçekleştirilebilecek bir eylemin tohumunu atarlar. (İkinci eylem 1975'te yapılacak, dört ay sürecek ve toplu sözleşme imzalanmasını sağlayacaktır.) (Özgüç, 1990: 84).

Türkali için sinema emekçilerinin sendikal eylemliliği çok büyük önem taşımaktadır. Ona göre, sinema sektöründe "tefecî, komisyoncu, aracı takımıyla, bunların etki alanından çıkamayan prodüktörler'e" (Türkali, 1985a: 68) karşı yürütülmesi gereken sendikal mücadele başıboş bırakılmış neredeyse tek işçi kesimi olan sinema işçilerini biraraya getirebilecektir. Ancak onun önerisi sadece set işçilerini değil, sanatçıları, senaryo yazarlarını, sanat yönetmenlerini, müzik yapanları ... biraraya getirebilecek Türkiye Sinema Emekçileri Sendikası'dır (Türkali, 1985a: 124). Türkali, siyasetin her alanında ancak ortak mücadelenin sonuç verebileceğine inanır. Bu nedenle kitleleri ortak hedefte birleştirmenin aracı olarak sinemaya bir anlam yükler. Ona göre her şeyin ölçütü seyircidir sinemada (Türkali, 1985a: 117). Yaptığı filmler bu nedenle devrimci mesajlar taşımalıdır, halkı bilinçlendirmelidir. Orhan Kemal'in hem edebiyatta, hem de sinemadaki varlığı tam da bu nedenle önemlidir Türkali için. "Orhan Kemal'in edebiyattaki uzantısı filan ya da teşmekan ülkedeki en son edebiyat, sanat akımını izleyip Türkiye'de onun acentalığına soyunmak değildir. İçinde yaşadığı emekçi yığınının isteklerine, gereksinimlerine göre yaratıcılık savaşı vermek, hem de başa gelecek her türden acıyı çekerek, her belaya katlanarak yapılmalıdır". Orhan Kemal bunu başarmıştır ona göre ve işçi sınıfının "kendi kendine" olduğu bir tarihsel dönemin yazarıdır (Türkali, 1985a: 94). Türkali, Kemal Tahir'de arayıp da bulamadığını Orhan Kemal'de bulmuş, senaryolarında ondan ilham almıştır. İşçi sınıfının "kendisi için" olmasını sağlama girişimlerinde de onun yazdıklarının yardımına başvuracaktır. Orhan Kemal'in sanatını överken yediği "Batı hayranı ve taklitçisi züppe entelektüel" tiplmesi, Karanlıkta Uyananlar'da önemlice yer bulur kendine. Fabrikatörün oğlu Turgut'un aşık olduğu ressam genç kız, Türkali'nin yazmış olduğu entelektüel kesimin temsilcilerinden birisidir. Vefakar, ahlaklı ve iyi niyetli olması onu kendisine atfedilen kültürel yozluktan kurtaramaz. Filmde onun aracılığıyla "teşhir edilen" Batıcı entelektüeller camiası, Türkali'nin Onat Kutlar'la kavgasının izlerinin sürülebileceği sahnelerle sergilenir. Örneğin, Onat Kutlar, Onat Tansayar adıyla, Edip Cansever'de gönderme yapılarak çizilen, toplumsal sorunlara, sınıfsal çelişiklere duyarsız, "küçük burjuva duyarlıkları"na kapılmış bir karakter olarak gösterilir. Vedat Türkali'nin savunucularından olduğu toplumcu gerçekçi sanatla burjuva sanatının çatışması filmde neredeyse anti entelektüalizme kayan bir şiddetle vurgulanır.

Karanlıkta Uyananlar sansür kuruluyla uzun süre mücadele ettikten sonra vizyona girer. Siyasi iktidarın filme olan tepkisi bununla da kalmaz. Adalet Partisi sempatisizleri filmi izlemeye gelen seyirciyi şiddet uygulama tehdidiyle yıldırarak sinemaya sokmaz (Türkali, 1989: 112). Türkali İkinci Altın Portakal Film Festivali için Antalya'ya gitmeden önce "Kızıl Yüzbaşı geliyor" sloganıyla milliyetçi-muhafazakâr kesim harekete geçirilir ve Türkali bu geziyi bir tehdit havası içinde tamamlar (Aktaran Gürata, 1998). Film 60'ların sol aydınları için bir gurur kaynağıdır ve kitlesele bir tepki alamazsa da aydınlar nezdinde ayrıcalıklı bir konuma yerleşir: "Karanlıkta Uyananlar, bugünkü Türkiye'yi anlatıyor. Binbir acı ile, fakat pırıl pırıl umutla dolu Türkiye'yi. Memleketin zenginliklerini yabancılara peşkeş çekme gayretinde bir avuç yabancı sermaye ajanı, kompradorlar, cılız ve düşünceden yoksun endüstri burjuvazisi, geri kalmış ülke olmanın bütün ağırlığını ve sıkıntısını yüklenen halk ve bu halkın yanındaki yerini bilen namuslu aydınlar, olup bitenlere ilgisiz düzmece aydınlar bu filmde gözler önüne serilmiştir." (Algan, 1965: 141).

İşte film böylesine keskin devrimci algılamalara neden olmuştur. Filmin baş oyuncularını Beklan Algan, Ayla Algan ve Fikret Hakan da kendi dönemlerinin sol entelektüellerinden sayılmaktadırlar ve film için seçilmelerinde bunun da rolü vardır. Öte yandan, Algan çifti film için ailelerinden parasal destek de sağlamışlardır (Aktaran Gürata, 1998). Filmin kitlelere ulaşması engellense de, İkinci Altın Portakal Film Festivali'nde en iyi 3. film, en iyi senaryo ve en iyi film müziği ödüllerini kazanır. Türkali 3. ilan edilmekle filme haksızlık yapıldığını düşündüğünden en iyi senaryo ödülünü reddeder. Türkali'nin Antalya'da gösterdiği bu tepkiden sonra film yeniden Sansür Kurulu'na girmek zorunda kalır. Filmin dördüncü Sansür Kurulu gösteriminde dönemin İçişleri Bakanı bizzat izleyiciler arasında yer alarak filmin denetimden geçmesini sağlar (Türkali, 1985b: 26).

Türkali Karanlıkta Uyananlar'ın ardından kendisine getirilen uyarılma senaryo tekliflerinden bunalmış durumdadır. Kerime Nadir, Oğuz Özdeş, Esat Mahmut gibi bireysel kaygıları, kendi deyimiyle "küçük burjuva duyarlıkları"nı işleyen hikayelerle boğuşmak istememektedir. Beş yıllık sinemacılık deneyimine dayanarak film yönetmenliğine girer. İlk filmi 1965'te çektiği Sokakta Kan Vardır'dır. Yılmaz Güney, Türkali'ye bir dostluk gösterisinde bulunur ve filminde başrol oynar. Filmde fuhuşla mücadele eden bir gazetecinin öyküsü anlatılır. Türkali bu filmde de polisiye olayların ardında, aslında yine sınıfsal çatışmaların yattığını "kaş göz işaretleriyle" anlatmaya çalışmıştır.

Çünkü prodüktörle o bildik çatışmalardan birini yaşamıştır. Gelir yapmayacak bir filme yatırım yapmak zorunda kalmış olan prodüktör filmi popülist bir söyleme çekmeye uğraşmıştır. Böylece filmin prodüktörünü memnun eden tek özelliği Yılmaz Güney'in çektiği seyirci ilgisi olur. Oysa Türkali sinemaya girdiği ilk dönemlerde tanıdığı ve yükselmesine şahit olduğu Yılmaz Güney'in mitleştirilmesini önlemeye çalışmıştır. Yeşilçam Dedikleri Türkiye'de çizdiği Güney portresi (Şahin Doğu) birçok sinemacıyı rahatsız eder. Buradaki Yılmaz Güney yoksulluktan gelen, sinemada başdöndürücü bir yükselişe şöhreti yakalayan, ama bunu hazmetmek için zamanı olmadığından silaha, karanlık ilişkilere ve sefahate yakasını kaptıran, özünde temiz, iyi yürekli ama sert mızacı ve kendini kanıtlamak peşinde bir Anadolu delikanlısıdır. Güney'in zaaflarının onu çok yakından tanıyan ve hep saygı duyduğu biri tarafından ortaya dökülmesi Güney'in başına bir hâle yerleştirir, onu Türk sinemasının tek kırtarıcı ilan etmek isteyenlerle Türkali'nin yolunu ayırır. Böylelikle Türkali biraz daha yalnızlaşmıştır. Zaten Karanlıkta Uyananlar'dan sonra Yeşilçam Sokağı tarafından dışlanmış ve sinemadan soğumaya başlamıştır.

1965 yılından sonra Türk sineması bir tartışmaya sahne olmuştur. 1965'te kurulan Türk Sinematek Derneği ile sinema alanında bir üslup yaratma çabasında olan yönetmenler arasındaki tartışmadır bu. Sinematekçiler sinema klasiklerinin gösterimi yoluyla Türkiye'de sinema kültürünün gelişebileceği ve Türkiye'de yapılagelen sinemanın bir değeri olmadığını savunurlar. Yeni yönetmenlerse kendilerinin Türk sinemasında bir tarz yaratma yolunda olduklarını iddia etmektedirler. Ancak her iki tarafın da gözardı ettiği bir şey vardır: Türk sinemasında o zamana dek yapılagelenlerin bir değerlendirilmesini yapmak. Tartışmada taraf olanlar bunu yapmak yerine Türk sinemasında yeni ve bağlantısız bir sayfa açmayı yeğlerler. Türkali bu tartışmada her iki tarafa da mesaleli bakar. Ona göre hem dünya sinemalarının en iyi örnekleri Türk sinemacılarına ve seyircilerine tanıtılmalı, hem de yerli sinemanın mirası gereği gibi değerlendirilmeli ve ondan feyz alınmalıdır. (Ama Türkali değerlendirmesine toplumcu gerçekçi temalar içermeyen melodramları, avantür filmleri, v.b. katmaz.) Türkali Sinematek'in kurucusu olan Onat Kutlar'ı Türk sinemasında bakışından dolayı hoş görmemektedir. Bu memnuniyetsizliğini ve eleştirilerini Karanlıkta Uyananlar'dan sonra Yeşilçam Dedikleri Türkiye'de de dile getirir. Romanda Sinematek'in kurucusu Melih (Onat Kutlar), "Yeşilçam'a saldıran aydın züppelerin elebaşısı" olarak nitelenir. Romandaki Melih karakterinin gönderme yaptığı kişinin kim olduğu anlaşılır anlaşılmaz Türkali Sinematekçilerin hücumuna maruz kalacaktır.

Sokakta Kan Vardır'ın çekim serüveni ve vizyona girdiğinde yaşanan gişe sıkıntıları onu sinemadan uzaklaştırır. Tiyatroya geçer ve Dallar Yeşil Olmalı, Bu Ölü Kalkacak gibi oyunlar yazar, TRT yarışmalarına katılır. 1972'de sinemada şansını bir kez daha denemek üzere Yeşilçam'a döner ve Kopuk filmi çıkarır. Kopuk hırsızlık geçinen bir adamın öyküsüdür. Burada da üstü örtülü toplumsal mesajlar vardır: Kişiyi hırsızlığa sevkeden sosyo-ekonomik etkenler ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Aynı yıl Türkali son bir deneme yapar ve Korkusuz Aşklar'ı çıkarır. Bu ticari amaçla yapılmış, aşk-macera filmidir. Ancak ticari başarı da elde edemez ve Türkali'nin yönetmenlik macerası böylece son bulur. Ama Yeşilçam macerasının sona ermesi için henüz vakit vardır. 1974'te Süreyya Duru "sinemada gerçekçiliğin yeni zaferi"ni (Dorsay, 1974) ilan eden Bedranay'ı çıkarır. Film Bekir Yıldız'ın eserinden Vedat Türkali tarafından senaryolaştırılır.

Doğu'daki acımasız yaşam koşulları Türkali ve Duru'nun deneyiminin süzgecinden geçerek beyaz perdeye aktarılır ve filmin senaryosu Carlov Vary Film Şenliği'nde Cıdalç Ödülü'nü kazanır. Bu filmin uluslararası başarısı aynı üçlüyü yeniden biraraya getirir. 1975'te Kara Çarşallı Gelin ortaya çıkar. Ama bu kez üç defa üstüste sansüre takılır. Ancak Danıştay kararı ile gösterime girebilir. 1977'de 14. Antalya Film Şenliği'nde en başarılı film, en başarılı senaryo ve en başarılı kadın oyuncu (Semra Özdamar) ödüllerini kazanır. Süreyya Duru bu iki köy filminden sonra Türkali'nin özgün bir senaryosundan Güneşli Batakılık'ı (1977) çeker. Bu bir kent filmidir. Bu da yine sansür baskısına uğrar. Bu kez Danıştay'a bile gitmesine izin vermemek için film MC Hükümetli sansür kurulunun elinde aylarca bekletilir. CHP iktidarı döneminde de bu bekleyiş sürer. Üstelik Duru 25 yıllık CHP üyesidir. Bu bekleyiş nedeniyle sinema sezonu kaçarılır. Sonunda CHP filmi sansürden de geri çevirir. Geri çevrilme gerekçesi bölge kıskırtıcılığı, cinayete özendirme, anarşizme övgü, polise hakaretir. Sine-Sen, Sinematek, Yazarlar Sendikası, Sinema Yazarları Derneği gibi örgütler bu durumu protesto ederler (Türkali, 1985a: 145-146). Film ancak iki yıl sonra gösterime girebilir.

* Türk sinemasında yıllar yılı Batı sineması karşısındaki başarısızlığın alternatifi yerlilik, otantikliğin koyu bir kıvamla işlenmesi olmuştur. "Batılı kalıpları taklit etmektен kurtulalım, kendimiz gibi olalım!" sloganı ise Batılılaşma ve çağdaşlaşmayı şiar edinmiş genç bir Cumhuriyet için yeterince inandırıcı ve hayata geçirilebilir değildir. Nitekim, "kilim filmleri" olarak da adlandırılan; Anadolu'yu (çoğunlukla da Güneydoğu ve Doğu Anadolu'yu) mekan olarak seçen, senaryoları efsanelere veya zor yaşam koşullarına dayanan, yiğitlik, kahramanlık, kötüye ve zorbaya direnme ya da feodal ilişkilerin baskısına maruz kalan kadın ve erkeklerin yaşamları üzerine kurulu, "koyunlu-kuzulu, karlı-kışlı, atlı-silahlı, ağalı filmler" bir yandan zorbalığı, ezilmişliği, eşitsizliği eleştirirken, diğer yandan da köy insanının saflığını, (zaman zaman can ve mal alsada) doğanın vericiliğini, kıl çadırıları, tandır ekmeğini, yerde bağdaş kurup yemeyi yüceltiyorlardı. Oysa bu türden bir otantiklik Anadolu insanı için hayatı zorlaştıran bir heyula haline gelmişti çoktan. Köy evlerindeki eşya hiyerarşisi içinde radyo ya da gazocağı, tandırdan veya el dokuması kilimden önce geliyordu.

Türkali kendi içinde tutarlı ve başarılı bu çalışmalarından sonra Fatmagül'ün Suçu Ne? adlı bir senaryo yazar. 1986 yapımı olan bu film irza tecavüz olayıyla başlar ve gelenek eleştirisi ve insan ilişkilerinin sorgulanmasıyla devam eder (Scognamiglio, 1988: 125). Bu senaryonun ilginç bir öyküsü vardır. Senaryo çalınır ve yedi yıl süreyle izine rastlanmaz. Bu arada Orhan Gencebay'ın başrolünü oynadığı senaryonun Batsın Bu Dünya adıyla filme çekildiği anlaşılır. Türkali'nin Umutsuz Şafaklar adıyla tasarladığı hikâye Lütfi Akad tarafından Erdoğan Tünaş'a anlatılmış, o da bunu senaryo haline getirip Osman Seden'e vermiştir (aktaran Gürata, 1998). Mahkemeye başvurulur, dava kazanıldıktan sonra senaryonun sonu değiştirilir ve Süreyya Duru bunu yeniden çeker. Türkali Fatmagül'ün Suçu Ne?'den önce sinemadan uzak geçirdiği dönemde (70'lerin sonu) Kültür Bakanlığı Sinema Yarkurulu üyeliğine seçilir. Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı, Yarkurul Başkanı Lütfi Akad'dır. Bu Kurul sinema alanında hukuki, ekonomik, kültürel düzenlemeleri gerçekleştirmek için bir danışma kurulu niteliğindedir. Türkali 1979'da Kültür Bakanı olan Kışlalı'nın sinemada sansürün kaldırılacağı yönündeki vaaidine güvenerek bu konuda düzenlemelere danışmanlık eder. Ancak sansürün ulak tefek değişikliklerle sürdüğünü görünce üye olduğu Sine-Sen'in Sinema Yarkurulu üyelerini istiflaya çağırarak duyurusuna riayet ederek Lütfi Akad'ın da desleğiyle istifla eder.

Vedat Türkali Yeşilçam'ı Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısının bir aynası gibi görür: "Yeşilçam yapısı ile, insan ilişkilerini yansıtmaya, Türk insanının ve Türk insan ilişkilerinin adeta minyatürü gibidir, bir anlamda." (Türkali, 1989: 119). Yeşilçam Dedikleri Türkiye bu tezin kurgusal bir metinle savunulması gibidir. Dışa bağımlılık ve tepkisizlik mikro düzeye sinemayı, makro düzeye de Türkiye'yi halihazırdaki çıkmaza sokmuştur ona göre. Türkiye'nin değiştirdiği her iktidar, yaşadığı her darbe, yenilediği her yasa maddesi sinema sektöründe etkisini gösterir. Mesela sansür Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısının bir nedeni değil bir sonucudur (Türkali, 1985a: 20).

Sinemanın sorunlarının sağlıklı ve isabetli olarak saptanamamasının nedeninin sinemanın sadece bir sanatsal faaliyet alanı gibi görülmesine bağlı olduğunu savunur. Altyapının belirleyiciliğine inanan bir Marksist olarak sinemanın bir endüstri kolu olduğunu hatırlatır yazılarında. Ama Türkiye'de sinema endüstri olmayı başaramamıştır. Sinema tefeci ve araçların elindedir, ithalatçıların elindedir. Bu nedenle sanatsal niteliği ağır basan filmler bir yana eli-yüzü düzgün, film denebilecek filmler yapmak bile imkansız hale gelmiştir (Türkali, 1989: 109).

Ona göre ürünün yaratılış sürecinde zorunlu biçimde yapışık doğduğu üretim araçlarına ve o üretim araçlarını elinde tutan toplumsal güçlere, sonuç olarak içinde olduğu toplumun sosyo ekonomik yapısına, hiç bir sanat kolu sinema sanatı kadar bağımlı değildir (Türkali, 1985a: 13). Türkiye'de prodüktör sömürülen kişidir. Sömürsen işletmecidir. Prodüktör film yapabilmek için bir zamanlar emrinde çalışan işletmecinin vereceği bonolara bağlı hale gelir. Bu bonoları alabilmesinin baş koşulu da belirli oyuncularla çalışmasıdır. Star sistemi bu sayede sektöre yerleşmiş ve kemikleşmiştir. Halk, bu sistem nedeniyle beyaz perdenin ünlülerine öylesine koşullanmıştır ki, onların parlak yaşamlarıyla sinema emekçilerinin korkunç sömürülerini birbirinden ayırtetmek kolay iş değildir (Türkali, 1985 a: 118).

Türkali'ye göre dışa bağımlılık da sinemanın kalitesinin yükselmesini engelleyen unsurlardan biridir. Sinema ulusal kaynaklardan beslenmelidir. (Örneğin Dedekorkut Hikayeleri beyaz perdeye çıkmalıdır.) Ama ulusal sinema anlayışının hakim paradigma haline gelen biçimini de sert şekilde eleştirir. Yabancı filmlerin hakimiyetine karşın "ulusallık" çabasının Türk sineması içerisinde "Muharrem Gürses ikelliği"nden öteye geçemediğini iddia eder. Halit Refiğ'in Türk insanının duyuş ve davranışlarının, geleneksel Türk temaşa sanatlarına uygun biçimde (primitif de olsa) ortaya konması gerektiğine ilişkin tezini (Refiğ, 1971: 90) de bu nedenle eleştirir. Ulusal olmanın tarihin müzesine kaldırılmış birtakım fosilleri savunmaktan ibaret olamayacağını da ekler. Çözümün ise yaşayan değerleri, geçmişin kültüründen miras alabileceğimiz ve halkın bilinçlenmesine yardımcı olabilecek değerleri yaratıcılığın nüvesine oturtmakta olduğunu savunur (Türkali, 1985a: 64). Ulusal sinema olgusunun yozlaşmasını da Kemal Tahir'in yerli sinema üzerindeki etkisine bağlar. Tahir'in ulusalcılığı milliyetçi-muhafazakarlığın sınırına getirdiğini söyler (Türkali, 1985a: 202). Bu "çarpıklık"ta payı olanlardan birinin de kendisi olduğunu itiraf eder. Kemal Tahir'in sinemada yer edinmesi için Kemal Tahir karşıtlarına karşı mücadele verdiğini ama Kemal Tahir'in söz konusu tavrının kendisini hayal kırıklığına uğrattığını belirtir.

Ulusal sinemanın desteklenmesinin milliyetçi öğeleri ön plana çıkarmak yerine büyük sermayedarların maddi desteğine başvurmak yoluyla gerçekleştirilebileceğini savunur. İstanbul Sinema Günleri'nde dağıtılan para ödülllerinden bahsederken şöyle der sözceliğini: "Türk sinemasına ayrılan da Eczacıbaşı Holding'in verdiği iki milyonluk ödülüdür. İki milyon da sinemanın bahşisi bile değildir. Bizim koca finans dağlarımız Türk sineması için tavşan bile doğurmadı desek pek mi ayıp kaçır dersiniz?" (Türkali, 1989: 29). Türkali finans sektörünün sinemaya vereceği parasal desteğin nasıl bir bağımlılık yaratacağı üzerine ise kafa yorma gereği duymaz. Örneğin, Yeşilçam Dedikleri Türkiye'nin filme çekilmesi ve bu filmin bir festivale katılması durumunda Eczacıbaşı'nın finanse ettiği bir parasal ödülün ne kadar hak ederse etsin bu filme verilemeyeceğinin farkında değilmiş gibi görünür.

Vedat Türkali sinema piyasasından uzaklaşmaya başladıktan ve özellikle tam olarak koptuktan sonra edebiyat alanında üretmeye başlar. Yıllar süren sinemacılığının etkileri özellikle romanlarında kendini hissettirecektir. Anlatımda, üslupta, karakterlerin çiziminde, olayların kurgusunda sinemacılığın uzaklaşmadığını kendisi de kabul eder (Türkali, 1985a: 89). Roman karakterleri arasındaki uzun diyaloglar, ayrıntılı çevre tasvirleri (örneğin bir yemek masasındaki yiyecekler, duvarda asılı tablolar, kitaplıktaki kitaplar, sisler altındaki kentin görünümü v.s.) senaristlikten romancılığa geçmiş birinin izlerini taşır.

Türkali Yeşilçam'a edebiyat dünyasından giren bir kişi olarak yeni bir soluk getirmiştir. "Toplumcu gerçekçi" sanat akımına bağlı, kitlesel tepki yaratmaya yönelik, "umut ve zafer" vadeden senaryoları yerli sinemanın saplanıp kaldığı dar sınırları zorlamış, bir ölçüde de genişletmiştir. Yeşilçam'ın sinemacı profilinden farkı, entelektüel birikimi; Marksist temelli ideolojik yapılanması; emek-sermaye, ezen-ezilen ikiliği üzerine kurulu temaları sinemaya sokma yolunda verdiği mücadelede ortaya çıkmaktadır. O dönem için "anarşist" olarak bile adlandırılmasına yol açabilecek çürekler çıkışlarına rağmen kendisinin de kabul ettiği üzere çoğu zaman sektöre ödün vermekten geri duramamıştır. Ancak Türkiye sinema tarihinde iz bırakmış, ilk olma özelliği taşıyan filmleri ve gerek Türkiye sinemasının ekonomik ve düşünsel yapılanması üzerine, gerekse fikir hayatı ve siyasal yapı üzerine düşünceleriyle sinema ve edebiyat tarihimizin önemli isimlerinden biridir.

Türkali'nin Filmografisi:

Üsküdar İskelesi (1959)
Yönetmen: Suphi Kaner
(diyalog yazımı)
Ayrılan Yollar (1964)
Yönetmen: Ertem Göreç
Otobüs Yolcuları (1961)
Yönetmen: Ertem Göreç
Dolandırıcılar Şahı (1960)
Yönetmen: Atıf Yılmaz
Allah Cezanı Versin Osman Bey (1961)
Yönetmen: Atıf Yılmaz
(Türkali tarafından Sefa Önal'ın öyküsünden senaryolaştırılmıştır.)
Kızıl Vazo (1961)
Yönetmen: Atıf Yılmaz
(Türkali tarafından Peride Celal'in öyküsünden senaryolaştırılmıştır.)
Tatlı Bela (1961)
Yönetmen: Atıf Yılmaz
Seni Kaybedersem (1961)
Yönetmen: Atıf Yılmaz
(Atıf Yılmaz ve Atilla Tokatlı ile birlikte senaryolaştırılmıştır.)
Belalı Torun (1962)
Yönetmen: Memduh Ün
Şehirdeki Yabancı (1962)
Yönetmen: Halit Refiğ
Üç Tekerlekli Bisiklet (1962)
Yönetmen: Lütfi Ö. Akad
(Türkali tarafından Hüsamettin Gonenli takma adıyla Orhan Kemal'in Sokakların Çocuğu adlı romanından senaryolaştırılmıştır.)
Ümitler Kırılınca (1962)
Yönetmen: Orhon Murat Arıburnu
Bir Gecelik Gelin (1962)
Yönetmen: Atıf Yılmaz
Erkek Ali (1964)
Yönetmen: Atıf Yılmaz
(Türkali tarafından Herman Zudermann'ın Mix Bumbulis adlı öyküsünden senaryolaştırılmıştır.)
Kızgın Delikanlı (1964)
Yönetmen: Ertem Göreç
Duvarların Ötesi (1964)
Yönetmen: Orhan Elmas
(Türkali tarafından Turgut Özakman'ın oyunundan senaryolaştırılmıştır.)
Karanlıkta Uyananlar (1964)
Yönetmen: Ertem Göreç
Kurt Bey (1972)
Yönetmen: Süreyya Duru
Sokakta Kan Vardı (1965)
Yönetmen ve Senarist: Vedat Türkali
Kopuk (1972)
Yönetmen ve Senarist: Vedat Türkali
Korkusuz Aşıklar (1972)
Yönetmen ve Senarist: Vedat Türkali
Bedrana (1973)
Yönetmen: Süreyya Duru
Kara Çarşafı Gelin (1975)
Yönetmen: Süreyya Duru
Güneşli Bataklik (1977)
Yönetmen: Süreyya Duru
Fatmagül'ün Suçu Ne? (Umutsuz Şafaklar) (1986)
Yönetmen: Süreyya Duru

Kaynakça

- Algan, Beklan (1965). "Karanlıkta Uyananlar", Yön, 28 Mayıs.
- Dorsay, Atilla (1974). "Bedrana", Cumhuriyet, 6 Kasım.
- Gürata, Ahmet (1998). Vedat Türkali'yle yapılan yayınlanmamış söyleşi, 30 Mayıs, Londra.
- Karaca, Emin (1996). Eski Tüfeklerin Sonbaharı, İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Onaran, Alim Şerif (1990). Lütfi Ö. Akad, İstanbul: Afa Sinema.
- Özgüç, Agah (1990). Türk Sinemasında İlkler, İstanbul: Yılmaz Yayınları.
- Özgüç, Agah (1994). Türk Film Yönetmenleri Sözlüğü, İstanbul: Afa Sinema.
- Özön, Nijat (1966). "Türk Sinemasına Eleştirel Bir Bakış", Yeni Sinema, Ekim-Kasım, sayı 3.
- Refiğ, Halit (1971). Ulusal Sinema Kavgası, İstanbul: Hareket Yayınları.
- Scognamillo, Giovanni (1988). Türk Sinema Tarihi 2. Cilt, 1960-1986, İstanbul: Metis Yayınları.
- Türkali, Vedat (1974). Bir Gün Tek Başına, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Türkali, Vedat (1983). Mavi Karanlık, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Türkali, Vedat (1985a). Bu Gemi Nereye, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Türkali, Vedat (1985b). Eski Filmler, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Türkali, Vedat (1985c). Yeşilçam Dedikleri Türkiye, Ankara: Öteki Yayınevi.
- Türkali, Vedat (1989). Savunmalar, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Türkali, Vedat (1992). Yanıtlar, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Türkali, Vedat (1995). Tek Kişilik Ölüm, Ankara: Öteki Yayınevi.
- Yılmaz, Atıf (1995). Söylemek Güzeldir, İstanbul: Afa Sinema

Türkali'nin Roman ve Şiir Kitapları:

- Bir Gün Tek Başına (1974)
- Eski Şiirler Yeni Türküler (1979)
- Mavi Karanlık (1983)
- Yeşilçam Dedikleri Türkiye (1986)
- Tek Kişilik Ölüm (1990)
- Güven (1999)
- Kayıp Romanlar (2004)

Diğer Kitapları:

- Üç Film Birden (1979)
- Eski Filmler (1985)
- Bu Gemi Nereye (1985)
- Savunmalar (1989)
- Yanıtlar (1992)
- Ölmedikçe, Yazılar, Konuşmalar, Soruşturmalar (1999)
- Komünist (2001)
- Bu Ölü Kalkacak (2002)
- Dallar Yeşil Olmalı (2002)
141. Basamak (2004)
- Vedat Türkali Biyografisi (Haz. Sabahat Özdemir, 2005)
- Özgürlük İçin Kürt Yazıları (2005)

Yönetmen / Director: Majid Majidi
Senaryo / Script: Majid Majidi
Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Mohammad Davudi
Müzik / Music: Ahmad Pezhman
Kurgu / Editing: Hassan Hassandoost
Oyuncular / Cast: Hossein Mahjoub, Mohammad Amir Naji , Abbas Rahimi, Gholam Ali Bakhshi, Mahmoud Behrznia, Fouad Nahas
Yapım / Production: Majid Majidi ve Fouad Nahas

Majid Majidi: 1959 yılında, İranlı ortasınıftan bir ailenin çocuğu olarak Tahran'da doğdu. Tahran'da büyüdü ve 14 yaşında amatör tiyatro gruplarında çalışmaya başladı. Dramatik Sanatlar Enstitüsünde eğitim aldı. 1978'deki İslami Devrim sonrasında, sinemaya olan ilgisi, en önemlisi Mohsen Makhmalbaf'ın « Boycott » (1985) olan değişik filmlerde rol almasına neden oldu. Yönetmen ve senaristliğe, Cannes Film Festivalinde gösterilen ve ulusal düzeyde pek çok ödül kazanan « Baduk » (1992) isimli ilk konulu filmi ile başladı. O zamandan beri, en önemlisi Montreal Uluslararası Film festivalinde en iyi film seçilen ve En iyi yabancı film Oscar'ı kazanan « Children of Heaven » (Cennetin Çocukları) olmak üzere dünya çapında tanınan pek çok film yazdı ve yönetti.

Majid Majidi was born in Teheran in 1959 from an Iranian middle class family. He grew up in Teheran and at the age of 14 he started acting in amateur theater groups. He then studied at the Institute of Dramatic Art in Teheran. After the Islamic revolution in 1978, his interest in cinema brought him to act in various films, notably "Boycott" (1985) from Mohsen Makhmalbaf. His debut as a director and screenwriter is marked by "Baduk" (1992), his first feature film that was presented at the Quinzaine of Cannes and won several awards nationwide. Since then, he has written and directed several films that won worldwide recognitions, notably "Children of Heaven" (1997) that won the "Best Picture" at Montreal International Film Festival and nominated for best foreign film at the Oscar Academy Awards. His film "The Color of Paradise"

Seçilmiş Filmografi / Selected Filmography

2005 - Beed-e majnoon
2003 - Olympik tu urdugah
2002 - Pa berahneh ta Herat

Baran

2001 - Baran
1999 - Rang-e khoda
1997 - Bacheha-Ye aseman
1996 - Pedar
1995 - Khoda miad
1993 - Akhareen abadeh
1992 - Baduk
1961 - Otobüs Yolcuları,
1964 - Karanlıkta Uyananlar,
1970 - Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler,
1975 - Harakiri, Haşhaş
1976 - İki Kızgın Adam

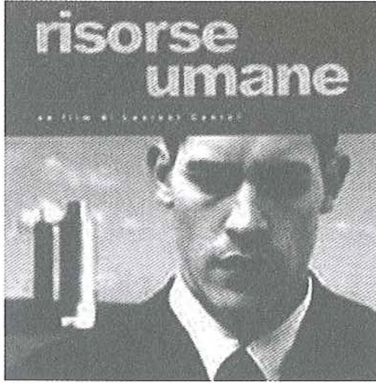
Tahran'da bir inşaat alanında, 17 yaşında Lateef, ustabaşı Memar tarafından idare edilen bir bina inşaatında çalışmaktadır. Latef'in işi, sürekli takıştığı işçilere, çay servisi ve yemek yapmaktır. Bazı işçiler savaşın mahvettiği Afganistan'dan mülteci olarak gelmişlerdir. Kimlik kartları yoktur ve ucuz emek olarak yasadışı biçimde inşaatla çalışmaktadırlar. İş müfettişleri görüldüğünde Afgan işçiler saklanmaktadır. İnşaatla kaçak işçi olarak çalışan bir afgan inşaatından düşüp, oğlu Rahmat aifesini geçindirmek üzere sahneye çıkınca, olup bitenler beklenmedik şekilde yön değiştirir. Memar, kısa süre sonra Rahmat'ın ağır işler için uygun olmadığını farkeder ve Rahmat'la Lateef'in işlerini değiştirmeye karar verir. Lateef çok kızar, Rahmat'ı tehdit eder. Fakat Rahmat'ın sırrını öğrendiğinde ikisinin de hayatı sonsuza dek değişecektir.

In a Tehran building site, a 17-year-old Iranian named Lateef works in a building construction managed by MEMAR, the site foreman. . Lateef's job is to serve tea and prepare food for the workers with whom he is always quarrelling. Some workers are Afghans refugees from war torn Afghanistan. They have no identity card and are employed illegally as cheap labor. When the labour inspectors show up, the Afghan workers must hide. Then things take an unexpected turn when an Afghan coworker falls from the building and the worker's son, Rahmat, enters the scene to become the new provider for his family. Memar soon realizes that Rahmat is not fit for hard works and decides to switch the jobs between Rahmat and Lateef. Lateef is furious, threatens Rahmat. But when Lateef has learned Rahmat's secret, both of their lives are forever changed

İnsan Kaynakları / Human Resources Ressources Humaines

Fransa - İngiltere 1999
100 dakika / Renkli / DVD
Fransızca, Türkçe ve
İngilizce altyazılı

Yönetmen / Director: Laurent Cantet
Senaryo / Script: Laurent Cantet, Gilles Marchand
Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Matthieu Poirot-Delpech
Kurgu / Editing: Robin Campillo, Stephanie Leger
Oyuncular / Cast: Jaliï Lepert, Jean-Claude Vallod, Chantal Barré, Veronique de Pandelaère, Michel Begnez, Lucien Longueville, Danielle Mèlador, Pascal Sémard
Yapım / Production: Caroline Benjo, Carole Scotta

Ödüller / Awards:

1999, Amiens International Film Festival
En iyi Erkek Oyuncu, OCIC Ödülü, Amiens Kenti Ödülü.
1999, San Sebastián Uluslararası Film Festivali
En İyi Yönetmen
1999, Torino Uluslararası Genç Sinema Festivali
CinemAvvenire Ödülü, Cippiti Ödülü, Özel Ödül
1999, Selanik Film Festivali
En iyi senaryo ödülü
2000, Buenos Aires Uluslararası Bağımsız Sinema Festivali
İzleyici Ödülü, En İyi Film Ödülü.
2000, Louis Delluc Ödülü
Louis Delluc En İyi İlk Film Ödülü
2000, Seattle Uluslararası Film Festivali
Çıkış yapan yeni yönetmen ödülü
2001, Sezar Ödülleri, Fransa
Lumiere Ödülü (En umut vaat eden genç aktör

İnsan Kaynakları / Human Resources Ressources Humaines

Laurent Cantet: 1961 yılında Fransa'da doğdu... Laurent Cantet, Marseille'de görsel-işitsel dalda lisans üstü öğrenim gördü. Ardından 1984'de IDHEC Sinema Okuluna gitti. Geleceğin sinemacıları Dominik Moll, Vincent Dietschy ve kendisine ilk kısa metrajlı filmi "L'Etendu'de" (1987) görümlü yönetmeni olarak yer veren Gilles Marchand ile arkadaşlığı burada başladı. Bu saygın sinema okulundan "Chercheurs d'or" başlığını taşıyan bitirme filmi ile 1986'da mezun oldu.

Laurent Cantet, Lübnan savaşını konu alan ve televizyon için yapılan bir belgesel filme imza attı (Un été à Beyrouth / Beyrut'ta bir Yaz, 1990). Daha sonra Marcel Ophüls'un "Veillées d'armes" filminde yönetmen yardımcısı olarak çalıştı. Ardından çektiği iki kısa metrajlı filmi sayesinde farkedildi. Bu filmlerinde fetiş konularından ikisi kendini gösterir; "Tous à la manif" (Jean-Vigo Ödülü, 1995)'de sınıf mücadelesi, Jalil Lespert'in perdede ilk adım attığı "Jeux de plage" da ise aile ilişkileri.

1999'da Arte için "Les Sanguinaires" filmini yaptıktan sonra Laurent Cantet, yine bu Fransız-Alman kanalının desteğiyle ilk uzun metrajlı sinema filmini çevirdi: "Ressources humaines". Bir fabrikadaki toplumsal ilişkiler ile bir baba-oğulun ilişkisini aynı ustalıkla inceleyen film, belgeselin gücünü melodramınkiyle birleştirir. Film, iki César'la selamlanan bir başarı sağladı: En İyi İlk Film ve profesyonel olmayanlardan oluşan bir oyuncu kadrosundaki tek aktör olan Jalil Lespert'e Umud Veren Genç Oyuncu ödülleri.

İş sorunu Cantet'nin ikinci uzun metrajlı filmi olan "L'Emploi du temps"ın da merkezindedir. Film 2001 yılında Venedik'te ödül aldı. Bir yandan insanın kanını donduran diğer yandan bir düşüklük havası taşıyan eser, mitoman (yalan söyleme hastası) Jean-Claude Romand'ın öyküsünden esinlenir.

Yine Mostra'da gösterilen üçüncü yapıtı "Vers le sud" ile yönetmen uzak bir ülkeyle (Haiti) ve ünlü bir aktrisle (Charlotte Rampling) karşılaştı. Kendi sözleriyle film, "binlerinin toplumsal sefaleti ile diğerlerinin cinsel sefaletini karşılaştırır". Cantet için kişisel olanla politik olanı eklemlenmenin yeni bir biçimidir bu.

Filmografi / Filmography

2005 Vers le Sud

2001 Emploi du Temps, L'

1999 Ressources humaines

Fransa'nın gündeminde haftada 35 saatlik çalışmaya geçilmesi meselesi vardır. Yönetmen Laurent Cantet bu önemli meseleyi ele alarak ekonomik ve ailevi politikalar çerçevesinde ilerleyen, büyüleyici bir ilk filme dönüştürüyor. Franck işletme fakültesi mezunu genç bir adam olarak ailesinin yaşadığı küçük kente döner. Babasının 30 yıldan beridir çalışmakta olduğu fabrikada yönetim bürosunda stajyer olarak görev alır. Franck, haftada 35 saat çalışma konusunda sendikanın değil tek işçilerin görüşlerini almak üzere bir referandumla gidilmesini önererek ilk hatayı yapar. Üst düzey yönetim, onun bu çalışmasının sonuçlarını, işçilerin bir kısmını işten çıkarmak için bahane olarak kullanır. Bu yalnızca işçiler ve işverenler arasında değil baba ve oğul arasında da büyük bir çatışmaya yol açar. Yönetmen, büyük çoğunluğunu amatörlerden (işçiler) seçtiği oyuncu kadrosu, gerçekçi yaklaşımı ve çekimleriyle, politik ve etik konular üzerine, baba ve evlat arasındaki sevgi ilişkisini de güçlü bir biçimde dışa vuran muhteşem bir hikaye kuruyor. Film politik görüşler nedeniyle yüzleşmek zorunda kalınan riskleri de çok iyi yansıtıyor.

The 35-hour work week has all of France in its thrall. Filmmaker Laurent Cantet has taken this economic touchstone and turned it into a fascinating first feature about economic and familial politics. Frank, a business school graduate, returns to his provincial hometown to take a management position in the factory where his father has been working for 30 years. First Frank makes the mistake of actually asking the workers on the assembly line for their opinions. Then upper management manipulates his findings to lay off employees. This creates a huge rift, not only between labor and management, but between father and son. Using a realistic style of shooting and a cast of mostly non-professionals, Cantet creates a human morality tale that is overpowering in its evocation of paternal and filial love, and illustrates the personal risk behind political ideas.

İş / The Job / IL Posto

İtalya 1961 / 90 dakika
Siyah - Beyaz / DVD
İtalyanca, Türkçe ve
İngilizce altyazılı

Yönetmen / Director: Ermanno Olmi
Senaryo / Script: Ettore Lombardo, Ermanno Olmi
Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Roberto Barbieri, Lamberto Caimi
Müzik / Music: Pier Emilio Bassi
Kurgu / Editing: Carla Colombo
Oyuncular / Cast: Tullio Kezich, Sandro Panseri, Mara Revel
Yapım / Production: Alberto Soffientini

Ödüller / Awards:
1961, Venedik Film Festivali
İtalyan Film Eleştirmenleri Ödülü: Ermanno Olmi

Ermanno Olmi: 24 Temmuz 1931'de İtalya'da doğdu. Ermanno Olmi'nin hümanist sineması günümüzün birçok İtalyan sinemacısı tarafından bir kesinlik ve beceri timsali olarak görülüyor. Ermanno Olmi, İtalya'da, Bergamo'da doğdu. Babasının İkinci Dünya Savaşı'nda ölmesinin ardından Edison-Volta elektrik fabrikasında çalışmaya başladı. Orada şirketin sponsorluğunda gerçekleştirilen sinema ve tiyatro projelerinde yer aldı ve on yedi yılda 40 belgesel yaptı – ki bunlardan biri de 1959 tarihli *Il tempo si è fermato* idi. Olmi'nin daha sonraki eserlerinin karakteristik özelliği olan duyarlılık bu filmde kendini gösteriyordu. Filmin kazandığı başarısı sonunda Olmi dram yönetmenliğine geçti. En çok 1978 tarihli *L'albero degli zoccoli* / *Nalın Ağacı* adlı uzun metrajlı konulu filmiyle tanınır.

Seçilmiş Filmografi / Selected Filmography

1959 *Il tempo si è fermato*
1961 *Il posto* / *İş*
1963 *I fidanzati* / *Nişanlılar*
1969 *I recuperanti*
1971 *Durante l'estate*
1973 *La circostanza*
1978 *L'albero degli zoccoli* / *Nalın Ağacı*
1987 *Lunga vita alla signora* / *Hanımefendiye Uzun Ömürler*

İş / The Job / IL Posto

1988 La leggenda del Santo Bevitorg / Ermiş Ayyaş Destanı

2001 Il mestiere delle armi / Savaş Mesleği

2004 Cantando dietro i paraventi / Paravanın Arkasında Şarkı Söylerken

Not: Biyografik bilgi ve seçilmiş filmografi İstanbul Film Festivali'nin web sayfasından alındı.

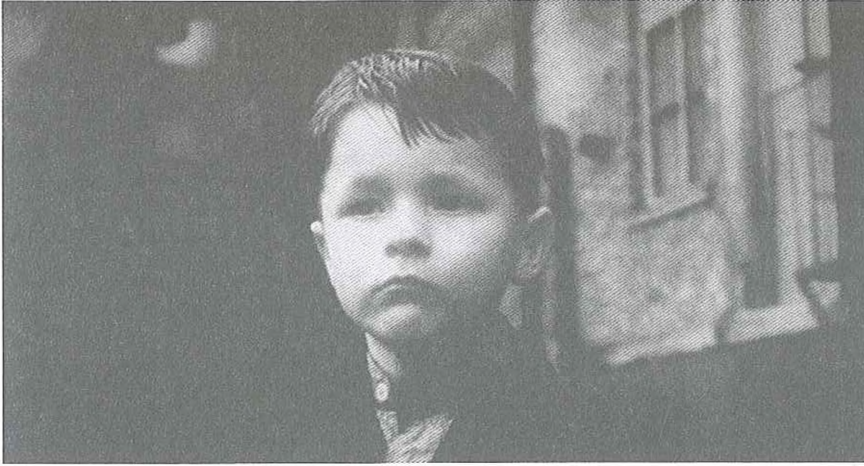
Domenico ve Antonietta büyük bir kurumda "yaşam boyu sürecek bir iş" ararken yolları keşişen, İtalya'nın banliyölerinden iki gençtir. 17-18 yaşlarındaki bu iki genç yazılı sınavlar, fiziksel dayanıklılık testleri, "sıkıntılarınızı unutmak için içer misiniz?" türünde sorular içeren mülakatlarla dolu zorlu bir süreçten sonra "teknik bölüm" ve "daktilo bölümleri"nde çalışmaya başlarlar. Domenico yaşlı bir çalışanın ölmesiyle boşalan müstahdem kadrosuna geçinceye kadar ayak işlerine bakan bir eleman olarak çalışır. Daha sonra, ölen kişinin 12 müstahdemle paylaştığı ve yukarıdaki masasında oturan müdür tarafından izlenen odasına yerleşecektir. Film, Küçük ve penceresiz bir odanın arka tarafındaki küçük masasında, bir kopya makinasının, müdürün masasına karbon kopyalar iletirken çıkardığı sesleri dinleyerek oturan Domenico'nun kendi kaderi üzerine düşünceleriyle sürer.

Domenico and Antonietta are two suburban Italian youths who meet while seeking "a job for life" from a big city corporation. After a bizarre screening process made up of written exams, physical agility exercises, and interview questions such as "Do you drink to forget your troubles?" (Domenico and Antonietta are no older than 17 or 18), they land jobs in the "Technical Division" and "Typing Services" respectively. From there, Domenico works as an underutilized errand boy until a clerk position is vacated by the death of an older employee. Domenico finally takes his place in a room of 12 other clerks with a manager overseeing them from a desk at the head of the room. The film ends as Domenico ponders his fate, from behind his tiny desk at the back of the small windowless room, listening to the sound of the mimeograph machine as it runs off carbon copies next to the manager's desk.

Liam

İngiltere - Almanya - Fransa 2000
90 dakika / Renkli / DVD
Türkçe ve İngilizce altyazılı

Tür / Genre: Drama

Yönetmen / Director: Stephen Frears

Senaryo / Script: Jimmy McGovern

Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Cinematography: Andrew Dunn

Müzik / Music: John Murphy

Kurgu / Editing: Kristina Hetherington

Oyuncular / Cast: Cast: Ian Hart, Claire Hackett, Anthony Borrows, David Hart, Megan Burns

Yapım / Production: UK 15

Ödüller / Awards:

2000, Venedik Film Festivali

OCIC Ödülü (Stephen Frears)

Marcello Mastroianni Ödülü (Megan Burns)

Stephen Frears: 1941 yılında İngiltere'de doğdu. Cambridge'te hukuk eğitimi aldıktan sonra 1966 yılında Karel Reisz'in Morgan adlı filminde, 1968'de ise EB'de Lindsay Anderson'ın asistanlığını yaptı. 1971'de Gumshoe ile başladığı yönetmenliğe 14 yıl ara verdi. Bu süre zarfında başarılı televizyon dramaları yaptı. 1984'te İspanya'da geçen bir gangster öyküsünü anlattığı The Hit'le adını dünya çapında duyurdu.

Stephen Frears: Born in 1941 (Leicester, UK). Frears came to a movie career after having earned a Cambridge law degree. He made assistantships of director Karel Reisz (Morgan.1966) and of Lindsay Anderson (EB, 1968). Frears' first solo directorial film was Gumshoe (1971). He would not helm another theatrical feature for 14 years, but he made a lot of succesful dramas in British TV. In 1984 Frears won international recognition for his direction of The Hit a gangster yarn set in Spain.

Filmografi / Filmography

2005 The Queen

2005 Mrs. Henderson Presents (2005)

2002 Dirty Pretty Things (2002)

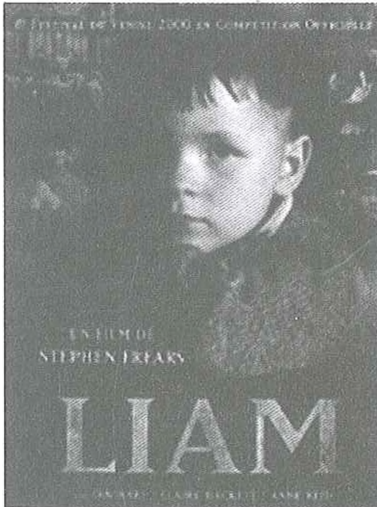
2000 Liam (2000)

Liam

2000 High Fidelity (2000)e
1998 The Hi-Lo Country
1996 The Van
1996 Mary Reilly
1992 Hero
1990 The Grifters
1988 Dangerous Liaisons
1987 Sammy and Rosie Get Laid
1987 Prick Up Your Ears
1985 My Beautiful Laundrette
1984 The Hit
1971 Gumshoe

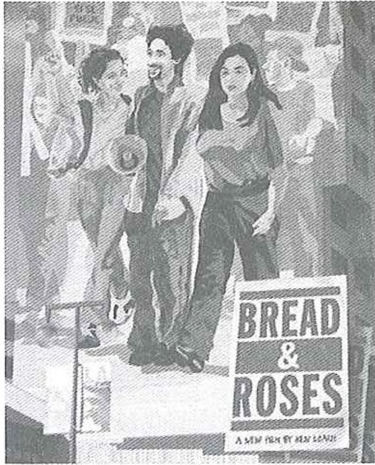
Küçük Liam'ın babası Büyük Depresyon sırasında işini kaybedince, ailenin tamamı farklı biçimlerde varkalma mücadelesine girer. Etraflarındaki dünya parçalandıkça, aile bireylerinin her biri bu durumla başa çıkmak üzere farklı yollar deneyecektir. Liam'ın babası faşistlere katılır, erkek kardeşi sosyalistlerin gizli toplantılarına katılmaya başlar, kız kardeşi, kapatılan tersanenin sahibi olan Yahudi ailenin yanına hizmetçi olarak girer ve Liam da annesi, öğretmeni ve mahalle papazının sıkı disiplini altında, doğru yanıtları Katoliklikte aramaya girer. Hayat giderek güvensiz bir hal aldıkça insanlar çaresizce dine yönelirler; dini, ideolojik, sınıfsal, ailevi bağlar birbiriyle yarış içindedir...

When little Liam's father loses his job in shipyard during the Depression, the family struggles to hold things together. As the world around them comes apart, we see how everyone in the family deals with the stress in their own way. Liam's dad joins the fascists, his brother attends secret meetings of the socialists, his sister goes to work as a housekeeper for a wealthy Jewish family that owns the closed shipyard, and Liam searches for answers in Catholicism, under the strict guidance of his haggard mum, his teacher, and the local priest. As life becomes increasing more insecure, people begin to turn more desperately to their own belief system for answers. Religious, ideological, class and family ties all compete for primacy

Ekmek ve Güller / Bread and Roses

İngiltere 2000
110 dakika / Renkli / DVD
Türkçe, İspanyolca ve
İngilizce altyazılı

Tür / Genre: Drama

Yönetmen / Director: Ken Loach

Senaryo / Script: Paul Laverty

Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Barry Ackroyd

Müzik / Music: George Fenton

Kurgu / Editing: Jonathan Morris

Oyuncular / Cast : Pilar Padilla, Adrien Brody, Elpidia Carrillo, Jack McGee, Monica Rivas, Frankie Davila

Yapım / Production: Rebecca O'Brien, Ulrich Felsberg

Ödüller / Awards:

2002 ALMA Ödülleri

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü [Elpidia Carrillo]

2002 Imagen Vakti Ödülleri

En İyi Film Ödülü

2001 Santa Barbara Uluslararası Film Festivali

Phoenix Ödülü [Ken Loach]

2000 Temecula Valley Uluslararası Film Festivali

Jüri Ödülü [Ken Loach]

Ken Loach: 1936'da Warwickshire'da (İngiltere) doğdu. St. Peter College'ta hukuk eğitimi aldıktan sonra tiyatroya yöneldi. Yapımcı Tony Garnett'la birlikte, evsizlere ilişkin yasaların değişmesine doğrudan katkı sunan Cathy Come Home (1966) gibi çok beğenilen, bir dizi belgesel drama yaptı. 1967 tarihli Poor Cow ile sinemaya adım attı. Halen Britanya'da tüm zamanların en iyi filmlerden biri olarak nitelendirilen Kes (1969) ile ün kazandı. Sonraki 20 yıl, dağıtımı doğru dürüst yapılmayan ya da asla yayınlanmayan filmlerin (örneğin 80'lerin başında İngiltere'yi sarsan büyük madenci greviyle ilgili belgesel) yarattığı moral bozukluğuyla geçti. Fakat 1990'larda, onu Avrupa'nın en büyük yönetmenleri listesine kesin olarak yerleştiren bir dizi ödüllü filmle (Riff-Raff, Hidden Agenda, vb) görkemli bir geri dönüş yaptı

Ken Loach: Born in Warwickshire (UK) in 1936. After studying law at St. Peter's College, Oxford, he branched out into the theatre, performing with a touring repertory company. This led to television, where in alliance with producer 'Tony Garnett' he produced a series of docu-dramas, most notably the devastating 'Cathy Come Home' 1966), whose impact was so massive that it led directly to a change in the homeless laws. He made his feature debut *Poor Cow* the following year, and with *Kes* in 1969 he produced what is now acclaimed as one of the finest films ever made in Britain. However, the following two decades saw his career in the doldrums with his films poorly distributed and his TV work in some cases never broadcast (most notoriously, his documentaries on the 1984 miners' strike). But he made a spectacular comeback in the 1990s, with a series of award-winning films ((*Riff-Raff*, *Hidden Agenda*, etc) firmly establishing him in the pantheon of great European directors

Filmografi / Filmography

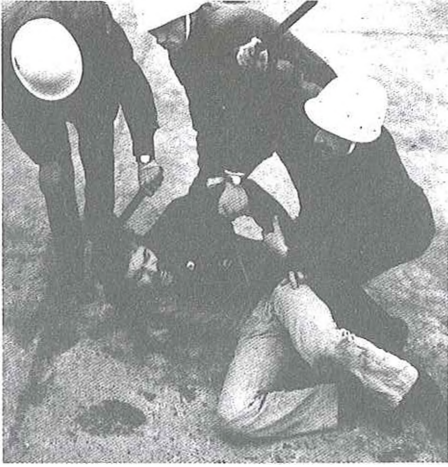
2005 *Tickets*
2004 *Fond Kiss...*, *Ae*
2002 11'09"01 - September 11 (İngiltere bölümü / segment "United Kingdom")
2002 *Sweet Sixteen*
2001 *The Navigators*
2000 *Bread and Roses*
1998 *My Name Is Joe*
1998 *McLibel* (1998)
1997 *The Flickering Flame*
1996 *Carla's Song*
1995 *Land and Freedom*
1995 *A Contemporary Case for Common Ownership*
1994 *Ladybird Ladybird*
1993 *Raining Stones*
1990 *Hidden Agenda*
1990 *Riff-Raff*
1986 *Fatherland*
1984 *Which Side Are You On?*
1980 *The Gamekeeper*
1979 *Black Jack*
1969 *Kes*
1967 *Poor Cow*

Meksika sınırından illegal olarak Los Angeles'a geçen Maya, ablası Rosa'nın evine yerleşir. Rosa ona, sendikasıız ve güvencesiz işçi çalıştırılan bir şirkette temizlik işi bulur. Hizmet işçileri sendikası, Sam Shapiro'yu "temizlik işçileri için adalet" kampanyasını örgütlemek üzere görevlendirir. Maya'yı tutkulu bir dinleyici olarak örgütlemeye çalışan Sam, ondan hoşlanmaya başlar. Hasta kocasını düşünmek zorunda olan Rosa, bu ilişkiye karşı çıkar. İşçiler halkın desteğini sağlamak üzere çaba harcarken, şirket yönetimi de işçileri bölmeye ve akıllarını çelmeye çalışır.

Maya is a quick-witted young woman who comes over the Mexican border without papers and makes her way to the LA home of her older sister Rosa. Rosa gets Maya a job as a janitor: a non-union janitorial service has the contract, the foul-mouthed supervisor can fire workers on a whim, and the service-workers' union has assigned organizer Sam Shapiro to bring its "justice for janitors" campaign to the building. Sam finds Maya a willing listener, she's also attracted to him. Rosa resists, she has an ailing husband to consider. The workers try for public support; management intimidates workers to divide and conquer.

Güneşli Bataklık / Sunny Swamp

Türkiye 1977
Türkçe

Yönetmen / Director: Süreyya Duru

Senaryo / Script: Vedat Türkali

Kamera / Cameraman: Orhan Kapkı

Müzik / Music: Hurşit Yenigün

Oyuncular / Cast: Hakan Balamir, Semra Özdamar, Aytaç Arman, Ali Cağaloğlu, İlhan Yüce, Zülfikar Divani, Suna Yıldızoğlu, Kayhan Yıldızoğlu, Enver Orhan, Sırrı Elitaş, Salih Kalyon

Yapımcı / Producer: Süreyya Duru (Murat Film)

Ödüller / Awards:

1978, Uluslararası Karlovy Vary FF-Sendikalar Birliği Özel Ödülü

Süreyya Duru: 1930 yılında Samsun'da doğdu. Galatasaray Lisesini bitirdikten sonra üç yıl Hukuk Fakültesine devam etti. 1954'de babasının kurmuş olduğu Duru Film'de çalışmaya başladı. 1955 yılında Ö. Lütfi Akad'ın Beyaz Mendil filminde prodüksiyon amirliği yaparak setlere adım attı fakat kendi filmini yapması için aradan beş yıl daha geçmesi gerekti. Kendi şirketi Murat Film'i kurmadan önce, çoğunlukla aile şirketi Duru Film için çalıştı ve burada sıradan edebiyat uyarlamaları ile avantür filmler yönetti. Duru Sinemada ilk ciddi çıkışı Bekir Yıldız'ın öyküsünden Vedat Türkali'nin senaryolaştırdığı Bedrana (1974) ile yaptı. Bu filmden, tamamlanmasından kısa bir süre önce hayata veda ettiği "Ada"ya (1988) kadar geçen 14 yılda, kendisine çizdiği yeni yolda ilerleyerek, yine Vedat Türkali ile birlikte çalıştığı "Kara Çarşafı Gelin" (1975) filminde olduğu gibi, toplumsal yönü ağır basan filmler yaptı.

Süreyya Duru was born in Samsun, 1930. Graduated from the Lycée Galatasaray and attended the Faculty of Law for three years at the İstanbul University. In 1954 he started to work at Duru Film, a firm founded by his father. The next year he worked as production chief in "Beyaz Mendil / White Handkerchief" by yet another master of the Turkish Cinema, Lütfi Ö. Akad. Still it took five years for him to make his first feature. Duru, the owner of Murat Film has directed thirty five films. Süreyya Duru, before he established his own production company Murat Film, directed mostly for the family company, Duru Film and made routine literary adaptations. The first film of importance that marked a turning point Duru's career is "Bedrana" (1974), adopted from a story by Bekir Yıldız, scripted by Vedat Türkali. During the fourteen years in between, Süreyya Duru made films like "The Bride with the Black Veil" (1975), exposing problems of the peasants and feudal relations impressively (again cooperating with Vedat Türkali).

Güneşli Bataklık / Sunny Swamp

Filmografi / Filmography

1974 Bedrana

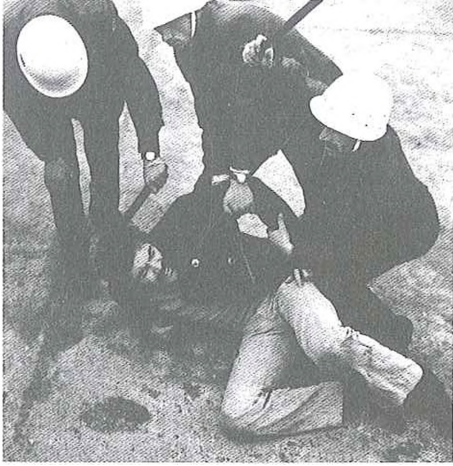
1975 Kara Çarşaf Gelin

1976 Güneşli Bataklık

1979 Derya Gülü

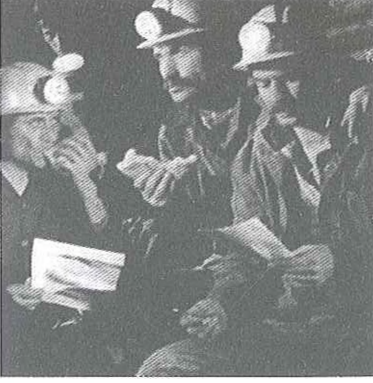
1986 Fatmagül'ün Suçu Ne ?, Uzun Bir Gece

Bir fabrika, fabrikada yükselmek için herşeyi yapan bir çalışan, işçiler, grev, mücadele, fabrika yönetimi ile işbirliği yapan faşist çeteler ve 80 öncesi Türkiye atmosferini farklı bir gözle yansıtan namuslu bir film. Yılda 1 ya da 2 işçi ve toplumsal olaylara duyarlı filmin çekildiği dönem düşünüldüğünde oldukça anlamlı çaba olduğunu özellikle belirtmeliyiz. 'Güneşe Bakan Kamera' isimli kamera arkası belgeselinde oyuncularla-senaristle söyleşilerde filmin çekiliş süreci zorluklarını göreceksiniz."

Maden / Mine

Türkiye 1978 / 90 dakika
Renkli / DVD
Türkçe

Yönetmen / Director: Yavuz Özkan

Senaryo / Script: Yavuz Özkan

Görüntü Yönetmeni / Cinematography: İzzet Akay

Müzik / Music: Zülfü Livaneli

Kurgu / Editing: İsmail Kalkan

Oyuncular / Cast: Cüneyt Arkin, Tarık Akan, Halil Ergün, Hale Soygazi, Meral Orhonsay, Nurhan Nur, Baki Tamer, Ahmet Kostarika, Şevki Erdal

Yapım / Production: Çiçek Film (Arif Keskiner)-Z 1 Film Atölyesi (Yavuz Özkan)

Ödüller / Awards:

1979, 15. Antalya Film Şenliği

En İyi Film

En Başarılı Kadın Oyuncu

En Başarılı Erkek Oyuncu

En Başarılı Yardımcı Kadın Oyuncu

Uluslararası Yarışmada En İyi Film.

Yavuz Özkan: 1942 yılında Yozgat'ta doğdu. 1956-66 yıllarında dergi ve gazeteler yayınladı. Daha sonra tiyatro oyunları yazdı ve yönetti. Kocaeli Tiyatrosu'nu kurdu. 1970'lerde kısa filmler çekti ve film senaryoları yazdı. Vardiya adlı belge filmiyle yönetmenliğe başladı (1974). 1975'de ilk konulu filmi "Yarış" çekildi. 1978'de Maden'i, 1979'da Demiryolu'yu çekti. 1980'de Paris'e gitti ve yedi yıl kaldı. Fransız televizyonu için, Bekleyiş ve Son Savaşçı isimli iki televizyon filmini yazdı ve yönetti. 1987 yılında döndü. Düzenli olarak her yıl bir film çekti. Filmleri yurtiçi ve yurtdışında ödül kazandı ve birçok filmi dünyanın birçok ülkesinde gösterime girdi.

Yavuz Özkan born in Yozgat in 1942. He published several newspapers and magazines between 1956 and 1966. He also started to write and direct plays, and was a member of the group that founded the Kocaeli Theater. His debut as a director and screenwriter is marked by a documentary film "Vardiya" (1974). He released his first feature film, Yarış (The Race), in 1975. His next feature, Maden (The Mine), brought him nationwide success and international recognition, and won the Best Film Award at the Antalya Film Festival in 1978. After working as an actor, director, and author in France between 1980 and 1987, he returned to Turkey and became one of the most widely recognized directors and screenwriters in the nation.

Maden / Mine

Filmografi / Filmography

- 1975 Yarış / The Race
- 1978 Maden / The Mine
- 1979 Demiryol / Railroad
- 1987 Yağmur Kaçakları / Runaways under the Rain
- 1988 Umut Yarına Kaldı / Another Hope for Tomorrow
- 1989 Film Bitti / The Film is Over
- 1990 Büyük Yanlızlık / The Great Solitude
- 1991 Ates Üstünde Yürümek / Walking on Fire
- 1992 İki Kadın / Two Women
- 1994 Bir Sonbahar Hikayesi / An Autumn Story
- 1994 Yengeç Sepeti / Lobster Pot
- 1995 Bir Kadının Anatomisi / Anatomy of a Woman
- 1997 Bir Erkeğin Anatomisi / Anatomy of a Man
- 2004 Hayal Kurma Oyunları / Dreaming Games

Bir maden ocağında sömürüye karşı başkaldırıp, bilinçlenen işçilerin öyküsü. İş kazalarının ölümle sonuçlanması nedeniyle İlyas (Cüneyt Arkın) maden ocağından çalışan işçi arkadaşlarını uyarır. Tedbir alınması için imza toplamaya çalışırsa da gereken dayanışma kurulamaz. Bu arada da sendika ağaları, işçilerin bu uyanışını engellemeye çalışır. İlyas'tan yana olan Nurettin'de (Tarık Akan), o yöreye gelen çadır tiyatrosu sanatçılarından birine kendini kaptırır, mücadeleyi unuttur. İlyas, sendika ağalarının adamları tarafından kurşunlanır. Ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılır. Bu sırada maden ocağı yöneticileri, İlyas'ı kendileri için tehlikeli bir elebaşı görerek, arkadaşlarıyla birlikte onu başka bir ocağa çalışmak üzere verirler. Çalışma anında meydana gelen göçük, İlyas'ın ölümüyle sonuçlanırken, ilk kez işçiler arasında bilinçli bir dayanışma kurulur.

Karanlıkta Uyananlar Those Awakening in the Dark

Türkiye 1964
Siyah - Beyaz / Türkçe
Türkçe ve İngilizce altıyazılı

Yönetmen / Director: Ertem Göreç
Senaryo / Script: Vedat Türkali
Kamera / Cameraman: Turgut Ören, Mahmut Demir
Müzik / Music: Nedim Ötügen
Oyuncular / Cast: Fikret Hakan, Beklan Algan, Ayla Algan, Tülin Engin, Kenan Pars, Mümtaz Ener
Yapım / Production: (Filmo Film)

Ödüller / Awards:
1965, Antalya Film Şenliği
En İyi 3. Film, En İyi Senaryo, En İyi Özgün Müzik

Ertem Göreç: 1931 yılında Bursa'da doğdu. Ortaokul öğreniminin ardından spor çalışmaları yaptı. Milli basketçi oldu. Sinemaya Orhan Atadeniz'in yanında montajcılık yaparak girdi. Birçok filmin kurgusunu yaptı ve bu teknik çalışmaların öne çıkan ustalarından biri oldu. 1950'li yıllarda Sürgün'le önce Orhan M. Arıburnu'na, sonra da Atıf Yılmaz, Abdurrahman Palay ve Memduh Ün'e asistanlık yaptı, özellikle de Ün'ün senaryo çalışmalarına katıldı. 1960'da ilk filmini yönetti. İlk önemli çıkışını Vedat Türkali'nin özgün senaryosundan uyarladığı "Ötobüs Yolcuları"yla gerçekleştirdi ve 1964'de "Karanlıkta Uyananlar"la işçi sorunlarını ele alan "ilk grev filmi"ni yönetti. Uzun süre sansürlü çatıştı ve sonunda filmin üzerindeki yasaklar kaldırıldı.

Seçilmiş Filmografi / Selected Filmography
1961 - Ötobüs Yolcuları,
1964 - Karanlıkta Uyananlar,
1970 - Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler,
1975 - Harakiri, Haşhaş
1976 - İki Kızgın Adam

Yetimoğlu Boya fabrikası işçileriyle işveren arasındaki sürtüşme bir türlü sonuca ulaşmaz. İşçiler patronlarıyla anlaşamayınca grev kararı alırlar. Patronun 3 işçiyi işten çıkarması diğerlerinin gözünü korkutur, bölünme başlar. Bir süre sonra patron, işçilerle anlaşmayı kabul eder, ama bu karardan sonra geçirdiği bir kalp krizi sonucu ölür. Fabrikanın yönetimi oğlu Turgut'a kalır. Boya sanayii konusunda hiç bir bilgisi olmadığı için ne yapacağını şaşırان Turgut idarecilerin elinde oyuncak olup çıkar. Bu arada çocukluk arkadaşı, fabrikada kaynakçılık yapan Ekrem (Beklan Algan) emekçilerin başına geçer, onları greve gitmeye ikna eder. Bir yandan kendisini batırmaya çalışan rakipleri ile başa çıkmaya çalışan Turgut bir yandan da başlarında çocukluk arkadaşı Ekrem'in olduğu grevci işçileri ikna etmeye çalışır.

Çark / The Wheel

Türkiye 1987
Renkli
Türkçe

Yönetmen / Director: Muzaffer Hıçdurmaz

Senaryo / Script: Haşmet Zeybek (Bekir Yıldız'ın bir hikayesinden)

Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Erdoğan Ererez

Müzik / Music: Cahit Berkay, Cem Karaca

Oyuncular / Cast: Tarık Akan, Müge Akyamaç, Savaş Yurttaş, Erol Demiröz, Oktay Sözbir, Günay Girik, İhsan Yüce.

Yapım / Production: Burak Film (Sungur Esen – İbrahim Mertoğlu)

Muzaffer Hıçdurmaz: 1944 yılında Eskişehir'de doğdu. 1954 yılında İstanbul'a geldi. 1959'da Lütfi Ö. Akad'ın yönettiği Meyhanecinin Kızı'nda set işçisi olarak çalıştı. 1962 yılına kadar set işçiliği, ışık teknisyenliği, yapım yardımcılığı, Amerikan Haberler Ajansı'nda kamera asistanlığı yaptı. 1962'de yönetmen yardımcısı olarak Lütfi Ö. Akad'la çalıştı. 1987'de işçi sınıfının sorunlarını ele alan "Çark" filmini yaptı. Hıçdurmaz halen Müjdat Gezen Sanat Merkezinde sinema öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

Muzaffer Hıçdurmaz was born in Eskişehir in 1944. He has been living in İstanbul since 1954. In 1959 he began working in films as a set worker in the film "Meyhanecinin Kızı" of Ömer Lütfi Akad. Till 1962, he has worked as set worker, light technician, assistant producer and assistant cameraman (in the American News Agency). In 1962 he became an assistant director in the film "Üç Tekerlekli Bisiklet" of Ö.L.Akad. In 1987 he has directed the film "Çark" that is telling the problems of working class in Turkey. Hıçdurmaz is now an instructor in alternative conservatory which is called Müjdat Gezen Faculty of Art.

Seçilmiş Filmografi / Selected Filmography

1992 - Eda Hanım

1987 - Çark

1983 - Kılık (Ahmet Sezerel ile ortak yönetmen)

Dört fabrika işçisinin mücadele öyküsü. Bir cam fabrikasında çalışan dört arkadaş, emeklerinin karşılığını alamayınca patronla çalışmaya girerler. Ancak sonuç aleyhlerine gelişir ve kendilerini kapının dışında bulurlar. Bu kez dört emekçi bir tersanede iş bulur. Ne var ki bu yeni işlerinde de başka bir sömürü düzeni ortaya çıkar. Patron tarafından "grev kırıcı" olarak kullanıldıklarını farkederek. Dört arkadaşın çalışma yaşamındaki son durakları Kazlıçeşme'deki deri atölyeleridir. Denetimsiz, son derece kötü ve sağlıksız bir düzende çalışmasını sürdüren işçilerden biri yaşamını yitirir. Bu iş kazası sonucunda dört emekçi arkadaş, işçileri bilinçlendirerek haklı oldukları grevi başlatırlar.

The story of four workers. They are fired, then find themselves as strikebreakers and eventually join the struggle and lead a strike.

Roger and me

ABD 1989 91 dakika
Renkli - DVD
İngilizce ve Türkçe alt yazılı

Tür / Genre: Belgesel / Documentary

Yönetmen / Director: Michael Moore

Senaryo / Script: Michael Moore

Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Chris Beaver, John Prusak, Kevin Rafferty, Bruce Schermer

Kurgu / Editing: Wendy Stanzler, Jennifer Berman

Oyuncular / Cast: Michael Moore

Yapım / Production: Dog Eat Dog Films, Warner Bros

Ödüller / Awards:

1990 Amerikan Sinema Editörleri

Eddie, En İyi Belgesel Kurgu Ödülü

1990 Berlin Uluslararası Film Festivali

Barış Filmi Ödülü

1990 Uluslararası Belgeselciler Birliği (IDA)

IDA Ödülü

1990 Kansas Film Eleştirmenleri Birliği Ödülleri (Film Critics Circle Awards)

En İyi Belgesel Ödülü

1989 Los Angeles Film Eleştirmenleri Birliği Ödülleri

En İyi Belgesel Ödülü

1989 National Board of Review, ABD

En İyi Belgesel Ödülü

1990 Ulusal Film Eleştirmenleri Topluluğu Ödülleri, ABD

En İyi Belgesel Ödülü

1989 New Film Eleştirmenleri Birliği Ödülleri

En İyi Belgesel Ödülü

1991 Politik Film Topluluğu, ABD Exposé

1989 Toronto Uluslararası Film Festivali

People's Choice Award (Halkın Tercih Ödülü)

1989 Vancouver Uluslararası Film Festivali

En Popüler Film Ödülü

Roger and me

Michael Moore: 1954'te Michigan'da doğdu. Michigan-Flint Üniversitesi'nde gazetecilik eğitimi aldı. Üniversite gazetesinde editor olarak çalışmaya başladı. Bol ödüllü "Roger and Me" ile sinemaya adım attı. Amerikadaki silah üreticileri ile bireysel silahlanmanın dehşetli artışı konu alan "Bowling for Columbine"la büyük ün yaptı ve Oscar kazandı.

Michael Moore: Born in Michigan (USA) 1954. He studied journalism at the University of Michigan-Flint. Started working as an editor for the journal of the University he attended at the beginning to his journalism career. He then turned to filmmaking, and made "Roger and Me" that won a lot of awards. He landed his first big hit with "Bowling for Columbine" about the weapon holding and individual arming in America, which earned him an Oscar and a big reputation.

Filmografi / Filmography

2004 Fahrenheit 9/11
2003 The Best of R.E.M.: In View 1988-2003
2002 Bowling for Columbine
1999 "The Awful Truth" (TV)
1998 And Justice for Ali (TV)
1997 TV Nation 2 (V)
1997 TV Nation (V)
1997 The Big One
1995 Canadian Bacon
1992 Pets or Meat: The Return to Flint (TV)
1989 Roger & Me

General Motors'un Michigan-Flint'teki fabrikasının kapatılması, 30 bin kişinin işini kaybetmesine neden olmuştur. Film yapımcısı Michael Moore, şirketin İcra Kurulu Başkanı Roger Smith'le bir mülakat ayarlayabilmek için bin takla atar!

A documentary about the closure of General Motors' plant at Flint, Michigan, which resulted in the loss of 30,000 jobs. Details the attempts of filmmaker Michael Moore to get an interview with GM CEO Roger Smith

Roger & Me

The story of a rebel & his mike.

İşgal / The Take

Kanada 2004 / İspanyolca
87 dakika / Renkli / DVD
İngilizce ve Türkçe altyazılı

Yönetmen / Director: Avi Lewis

Senaryo / Script: Naomi Klein

Görüntü Yönetmeni / Cinematography: Mark Ellam

Müzik / Music: David Wall

Oyuncular / Cast: Bill Clinton, Gustavo Cordera, Freddy Espinoza, Nestor Kirchner, Naomi Klein, Avi Lewis, Carlos Saúl, Menem, Lalo Paret, Juan Domingo, Peron, Ancop Singh, Luis Zanon

Yapım / Production: Silva Basmajian, Avi Lewis, Naomi Lewis

Dünya Hakları / World Sales: Celluloid Dreams (2004) (worldwide) (all media).

Ödüller / Awards:

2004, AFI Los Angeles International Film Festival

Belgesel Ödülü: Avi Lewis

Avi Lewis'in filmografisi

The Take (2004)

The New Music (1980)

Buenos Aires'in kenar mahallelerinde, otomobil yedek parçası üreten bir fabrikanın işsiz kalmış 30 eski çalışanı, terk edilmiş fabrikaya girer, uyku tulumlarını açar ve oradan çıkmayı reddederler. Tüm istedikleri, sessiz makinaların tekrar çalışmasıdır. Ancak bu basit "işgal" eylemi, küreselleşme tartışmalarının kendi etrafında dönmesini sağlayacak bir güce sahiptir. Kanada'nın sözünü sakınmayan önemli gazetecilerinden biri olan Yönetmen Avi Lewis ve çok satan uluslararası bir kitabın (No Logo) yazarı senarist Naomi Klein, işgal filmiyle 21. yüzyıl için radikal bir iktisadi manifestonun öncülüğünü yapıyorlar.

In suburban Buenos Aires, thirty unemployed auto-parts workers walk into their idle factory, roll out sleeping mats and refuse to leave. All they want is to re-start the silent machines. But this simple act - the take - has the power to turn the globalization debate on its head. With The Take, director Avi Lewis, one of Canada's most outspoken journalists, and writer Naomi Klein, author of the international bestseller No Logo, champion a radical economic manifesto for the 21st century

Beton Devrimi / Concrete Revolution

Çin 2004 - Çince
61 dakika / Türkçe altyazı
Xiaolu Guo

Çin'de süren inşaat patlamasını ve Çinli işçilere etkileri odağına alan bu filmde, Pekin'deki dönüşüme ve bunun işçileri nasıl değiştiriyor ve etkiliyor olduğuna dikkat çekilmektedir. Yeni Çin'i yaratan işçileri kendileri, işleri, yaşamları ve umutları hakkındaki konuşmak üzere serbest bırakan güçlü bir anlatıma sahiptir.

The historic construction boom now going on in China and the effect on Chinese workers is the focus of this film. It is called attention the transformation of Beijing and how it is changing and effecting the workers who are doing the work. It is a powerfull statement that allows the workers to speak for themselves about their work, their lives and their hopes

Sasetru İşçilerindir / Sasetru Obrera

Arjantin 2003
İspanyolca / 30 dakika
Türkçe altyazılı

Gıda üretimi yapan büyük bir fabrika olan Sasetru, 20 yıl önce 5000 işçiyi işsiz bırakarak kapılarını kapattı. 2003 yılının Haziran ayında fabrikanın eski işçileri ve Polo Obrero'da örgütlü işçiler fabrikayı yeniden üretime geçirerek "toplum mutfağı hareketi"ne makarna üretimi yaparak destek vermek üzere, binayı işgal ettiler. Film, bu işgalin başlangıcından, 25 Mart 2004'de polis güçleri aracılığı ile fabrikanın boşaltılmasına kadarki süreci belgelemektedir.

Twenty years ago the gigantic Sasetru food production factory closed its doors leaving more than 5,000 workers unemployed. In January 2003 former employees of the factory and other workers organized in the Polo Obrero (the Workers Pole organization) occupied the building to put it into production once again, successfully retooling the pasta production lines to supply the community kitchen movement.

Doğru Yolda / On the Right Track

Güney Kore 2002 / Korece
57 dakika / Türkçe altyazılı
Lee Ji - Yung

Kore'de ilk demiryolu Japon işgali döneminde inşa edilmiştir. Kurtuluş sonrasında, Kore sendikalar birliğinin oluşturulmasına ve 1946 yılında ilk demiryolu grevine öncülük etmiştir. Fakat ABD askeri güçleri ve Kore hükümeti bu sendikayı devre dışı bırakarak, demiryollarında hükümet denetiminde yeni bir sendika örgütlemişlerdir. Kuruluşundan 53 yıl sonra, 2000 yılında, işçiler bu hükümet destekli sendikaya karşı, kendi haklarını korumak için karşı çıkarlar. "Doğru Yolda" sıradan insanların demokrasi ve özgür iradeleri için mücadelelerine dair detaylı bir belgeseldir.

Ödüller / Awards:

7. Pusan uluslararası film festivali En iyi belgesel ödülü (2002).

The first train whistle blew in Korea during the Japanese Occupation. After the liberation, they led the formation of Korea's first council of trade unions and led the general strike in 1946. But the Korean and American military governments broke up the union council and formed a new, government-controlled railroad labor union. 53 years after the founding of the railroad labor union, finally the workers stood up to this government-kept union for their rights in the year 2000. On the right track is a detailed and energetic record of the ordinary people's struggle for democracy and self-determination.

WalMart'laşmaya Direnmek / Figthing Wal-martization

ABD 2004 / İngilizce
26 dakika / Türkçe altyazılı
Labor Video Project

Wal-Mart marketler zinciri, ABD'de ücretleri düşürme konusunda kritik bir role sahiptir. Bu belgeselde emek hareketinin ABD'de WalMart'laşmayı nasıl durduracağı ve WalMartlaşmanın tüm insanların yaşam koşullarını neden tehdit ediyor olduğu anlatılmaktadır.

Wal-Mart plays a critical role in holding down wages in the US. This video looks at how the labor movement is seeking to stop the Wal-Martization of America and why this threatens the living conditions of all the people.

Duvarları Yıkma / Breaking Walls

İsrail 2004 / İbranice
47 dakika / Türkçe altyazılı
Ben Efrat - Video 48

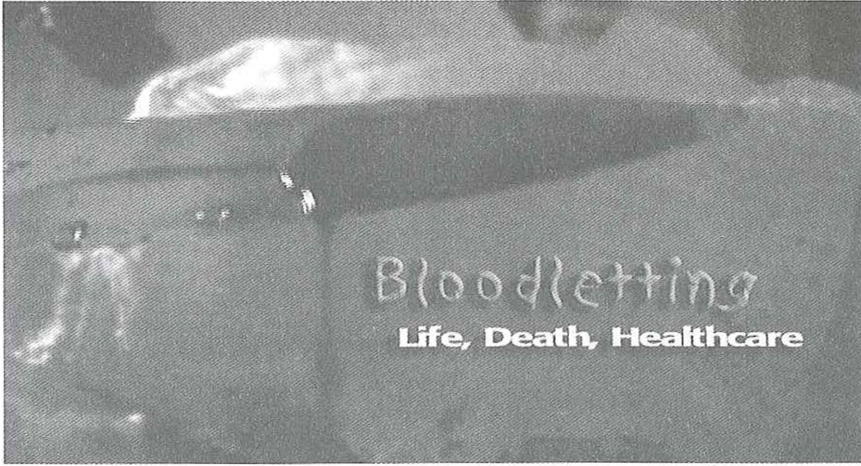

Video 48, İsrailli Arapların durumuna odaklanmış bir alternatif film yapımcıları grubudur. İsrail, duvarlar örerek kendisini Batı Şeria'daki Filistinlilerden ayırtırmaya başladığında, Los Angeles'dan Bağdata kadar bir çok yerde, yaşayan en büyük duvar ressamlarından Mike Alewitz, WAC'den (İşçi Danışma Merkezi) kendisine bir Arap köyünde yer bulunması için yardım istedi. WAC Kufr Qara'yı seçti. Alewitz'den bu köydeki futbol sahasının duvarına, diğer işçilere sendikali olmanın önemini açıklamalarına yardım edecek bir duvar resmi yapmasını istediler.

Video 48 is a group of alternative filmmakers focusing on the situation of Arabs inside Israel. When Israel began walling itself off from the Palestinians of the West Bank, Mike Alewitz, who paints colorful murals, from L.A. to Baghdad, asked the Workers Advice Center (WAC) to help him find a site in an Arab village. WAC chose Kufr Qara, where workers picked a promising wall at the football stadium. They told Alewitz that they wanted "a mural that would help them explain to other workers why joining a union is important."

Kan Kaybı / Bloodletting

ABD 2004 / İngilizce
67 dakika / Türkçe alt yazılı
Lorna Green

Bir filmci, sağlık hizmetlerini araştırmak için bir kamera ödünç aldığı anda neler olur? Bu kişisel hale gelir. Film, işverenleri tarafından sigorta edilmemiş ve hasta iki aile üyesinin olduğu evine geri dönmek üzere, sağlık hizmetlerini keşfetmek için Kûbaya giden bir film yapımcısı hakkındadır. Film, Amerikan sağlık sisteminin acımasızlığını açığa çıkartmaktadır.

What happens when a filmmaker borrows a camera to explore healthcare? It becomes personal. BLOODLETTING is about a filmmaker who travels to Cuba to investigate its healthcare system, only to return home where two family members, uninsured by their employers, develop illnesses. The film reveals the cruel underbelly of America's healthcare system.

Adım Adım / One Step At a Time

Güney Kore 1999 Korece
45 dakika / Türkçe altyazılı
Haber Üretimi - Labor News Production

Chunggu Sungshim Hastanesi Seul şehrinde bölgesinde en büyük hastanedir. Fakat bu özel hastanenin çalışma koşulları çok kötüdür. Hastane yönetimi kar etmekten başka bir şey düşünmemektedir. Bu belgesel film hastane çalışanlarının durumunu ve sendikalaşma mücadelesini anlatmaktadır.

August 6, 1998, Chunggu Sungshim Hospital, located in Eunpyung-gu, Seoul became the night mare for all the workers who had been fighting against the owner's unfair treatment. And the one year around this terrible accident was symbolic in many senses reflecting the situation of Korea at the time of IMF crisis. As a only general hospital in the community, this hospital had enjoyed record speed of growth, but this growth did not improve working conditions. Instead, the situation regressed 10 years to when the hospital didn't have a union. The hospital's unfair treatment of workers began as the IMF stepped in to manage the economic crisis in Korea. It was the very same year, the hospital had recorded the highest wage increase. The owner of the hospital declared himself as a kind of vanguard of the capitalists and used various ways of union-bustings. But the workers' fightback successfully defeated the owners oppression and right after this video was finished, the owner had agreed with the demand proposed by the union. This video documentary was made for the support for the struggle and was distributed by the alternative way to the community citizens, students, and other hospital workers. Vivid sight of on-going agony and struggle of the workers in this documentary was possible due to home videos shot by one of the female workers and the continuous discussion between Labor News Production and the union. Most of the revenues made by this video is donated to the trade union who still fight for social justice.

El Gas, No Se Vende / Gaz Satılık Değil

Bolivia 2003 / İspanyolca
26 dakika / Türkçe altyazılı
Tercer Mundo* - Labor
Video Group of Bolivia

Film, Şubat 2003'de Bolivya'da ülkenin doğal gazının özelleştirilmesi ve Şili'ye satılarak ABD'ye ihraç edilmesine karşı madencilerin, öğretmenlerin, yerli halkın ve kadınların kitlesel ayaklanmasını anlatmaktadır. Bu özelleştirme ABD/IMF özelleştirme politikalarının doğrudan bir sonucudur. Bolivya ordusu, ayaklanmayı bastırmak üzere göreve çağırılmış ve sonuçta 33 kişi yaşamını kaybetmiş, yüzlerce kişi ise yaralanmıştır.

This film recounts the massive rebellion of miners, teachers, indigenous people and women in Bolivia in February 2003 against the privatization and sale of the country's gas to Chile and for export to the United States. This privatization was the direct result of the US/IMF privatization policies. The Bolivian army was called in to repress the people and over 33 were murdered and hundreds were wounded.

* Tercer Mundo, El Alto'dan bağımsız bir işçi video kolektifidir. Bolivya'daki diğer işçi medyası grupları ile birlikte Ekim 2005'de ilk Latin America Emekçi Sınıflar Film ve Video Festivalini Bolivya'da düzenlemiştir.

El Gas, No Se Vende / Gaz Satılık Değil

Bolivia, Yer altı kaynakları, İspanyol sömürgeciliğinin yeni kıtaya ayak basışından bu yana geçen 500 yıl boyunca sömürülüyor. Gümüş bitti, Kalay bitti, Güherçile bitti; şimdi sadece kıtanın en zengin ikinci rezervi olan Doğalgaz kaynakları kaldı.

Bolivia halk hareketi de yerliler, koka çiftçileri, işçiler ve kent yoksullarının neo-liberal sömürgeciliğe karşı mücadelesi üzerinde yükseliyor. Bu hareketlerin temel talepleri; doğalgazın kamulaştırılması, yerli haklarını tanıyan bir kurucu meclis oluşturulması ve özelleştirilen kamusal hizmetlerin yeniden toplumsallaştırılması. Bolivia halk hareketlerinin siyasal aktörleri içinde en ön plana çıkanlar MAS, COB ve FEJUVE. İzleyeceğimiz filmde protesto edilirken görülecek olan "Devrimci Sol Hareket" ise adının aksine ülke siyasetinin sağ kanadını temsil ediyor. Koka çiftçisi Aymaya yerlisi Evo Morales liderliğindeki MAS halk hareketi içindeki kilit aktördü.. Bolivia halkı ilk olarak Nisan 2000'de Cochabamba eyaletinde suyun özelleştirilmesine isyan etti ve su savaşlarının ardından Amerikan Bechtel şirketi Bolivia'dan kovuldu.

12-13/Şubat 2003: IMF direktifleri doğrultusunda vergilerde artırım öngören yasaya karşı protestolar nedeniyle polisin de katıldığı ayaklanmalar askerler tarafından kanlı bir şekilde bastırıldı. 31 kişi öldü.

15 Eylül 2003: Köylüler gazın Bolivyalıların yararına kullanılması talepleriyle gazın Şili'ye satışını protesto ederek yollara barikat kurdular.

19 Eylül 2003: Madenciler, işçiler ve halk "gaz savaşı" na katılarak çeşitli şehirlerde yürüyüş ve gösteri yaptılar.

20 Eylül 2003: Başkent La Paz'a 45 mil mesafede Titicaca Gölü yanındaki Warisata'da köylüler ve askerler arasındaki çatışmada 7 köylü öldürüldü.

25 Eylül 2003: Bolivia'nın en büyük işçi federasyonu Bolivia İşçi Merkezi (COB) protestolara katılarak "Başkanın istifası"nı istedi.

29 Eylül 2003: Tüm halk "Başkanın istifası"nı isteyen gösterilere başladı.

9-12/ Ekim: La Paz yakınlarında 1,000,000 nüfuslu El Alto'da şiddetli protestolar yapıldı.

13-14/ Ekim: La Paz'a sıçrayan çatışmalar sonucunda 80 kişi öldü.

13 Ekim: Sanchez de Lozada gaz ihracatını donduracağını ve referanduma gideceğini bildirdi. Ancak protestocular onun teklifini reddederek gösterilere devam ettiler.

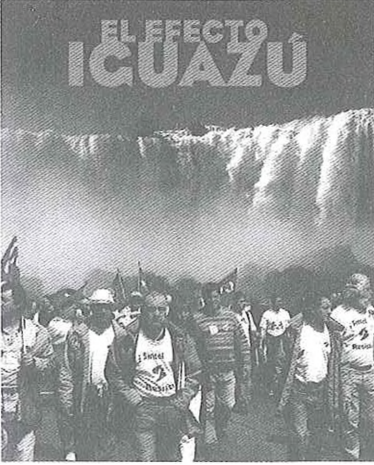
17 Ekim: Sanchez de Lozada yani halkın deyimiyle Goni istifa etti ve Carlos Mesa Devlet Başkanlığı görevini devraldı. 2006 yılında Bolivia...

17 Ekim tarihinde devlet başkanı olan Carlos Mesa, Doğalgaz rezervlerinin kamulaştırılması ve yerli haklarını tanıyacak bir kurucu meclis taleplerine yanıt vermedi. Bunun üzerine başlayan ve haftalar süren kitlesel gösterilerin ardından 10 Haziran 2005'te istifa etti. 18 Aralık 2005 tarihinde yapılan seçimlerde Evo Morales liderliğindeki MAS iktidara geldi. MAS Bolivia'yı Küba ve Venezüella'yla birlikte ABD'nin karşısına dikti; ancak henüz büyük bir değişim gerçekleşmedi.

www.latinbilgi.net

Iguazu Etkisi / Iguazu Effect

Ispanya 2002 / İspanyolca
89 dakika / Türkçe alt yazılı
Pere Joan Ventura

Filmin adı, Brezilya ve Arjantin sınırındaki Iguazu Şelalesinden yola çıkarak deyimleşen "Iguazu Etkisi" deyiminden gelmektedir. 2001 yılında İspanya'nın ulusal telefon işletmecisi olan Telefonica, en büyük alt şirketlerinden birisi olan Sintel'i ülkedeki küreselleşme sürecinin bir parçası olarak sattı. Sintel'i alan şirketin bir finansal skandal sonrasında iflasını açıklamasıyla 1800 işçi işten çıkartıldı. İşçiler Madrid'in merkezine bir "umut kampı" adını verdikleri bir çadır kent kurarak 187 gün boyunca burada yaşadılar. Film, bu 187 günlük mücadeleyi anlatmaktadır.

IGUAZU ETKİSİ ALTINDAYIZ!

"Bize olan, 10 yıl önce telefon şebekesi kurmak için Arjantin'e gittiğimizde gördüğümüz şeydir. Arjantinli binlerce işçinin, vahşi bir özelleştirme sürecinden nasıl etkilendiğini gördük. Bir hafta sonu, bir grup Sintel işçisi olarak Iguazu Şelalelerini görmeye gittik. Bir helikopterle yükseldik ve Iguazu Nehrinin, ormanın ortasında nasıl sakın görüldüğünü gördük, suları hareket etmiyormuş gibiydi. Fakat şelalenin döküldüğü noktaya yaklaştığımızda, Sudaki akıntının hızını gördük.

Şimdi, küresel kapitalizm çağında biz işçiler Iguazu'da yüzen teknedeki balıkçılar gibiyiz. Balıkçılar nehrin sakın ve güvenli olduğunu düşünüyor, ve biz sadece tekemiz, şelale oluşuna yaklaştığında tehlikenin farkına varıyoruz. O an, akıntının hızını hissettiğiniz zamandır, Ama Çok geç!

Bağırma, işaret vermeye çalışırsınız, diğer balıkçıları uyarmak için nehrin sakın olmadığını, bir şeyler yapılması gerektiğini, birilerinin harekete geçmesi gerektiğini anlatmak için umutsuzca seslenirsiniz. Ve teknedizin şelalede bir trajediyle sona ermesini istemiyorsunuzdur ve bunu yapmak zorundasınızdır."

Bugün, İspanya'da binlerce işçi, Avrupa'da ve dünyada milyonlarcası "Iguazu Etkisi"ne "Şelale Etkisi"ne tabiidir.

Ödüller / Awards:

2003 yılında Goya Belgesel Ödülü

The "Iguazu Effect" is a complex metaphor for the deleterious effects of global capitalism. Boatsmen on the Iguazu river are in calm waters just before plunging disasterously over the falls (which are much larger than Niagara). The Spanish phone monopoly Telefonica sold out one of its largest subsidiaries Sintel and laid off thousands of workers in 2001. The workers formed a shanty city in the heart of Madrid and lived there in a massive protest for 6 months in 2001 before bringing the government to take action.

Iguazu Etkisi / Iguazu Effect

İspanyol Telekom Özelleştirmesi ve Sonuçları..

İzleyeceğimiz film özelleştirme sonrasında çalışanların karşılaştığı durumu tüm çıplaklığı ile gözler önüne seriyor. İspanyol Telekom şirketi Sintel'de özelleştirme sonrası yaşanan işten çıkarmaları, Umut kampı'nda 6 ay süren direnişi ve sonuçları göreceksiniz.

Sintel, İspanyol Telekom şirketi Telefonica'nın telefon hat tesisleri yapan alt şirketidir.

Telefonica'nın Özelleştirmesi sonrasında, Telefonica, kendi alt firması olan Sintel'i bir özel şirkete satmaya karar verdi. Sinteli satın alan şirket, Sintel hisselerini kullanarak borsa spekülasyonlarına girişti, Sintel'in tüm mal varlığını borsaya sürdü ve 2000 yılında iflasa terketti. Şirket çalışanların maaşlarını ödemedi ve işten çıkartmaları başlattı. Sintel ana şirkette 1818, Sintel'in de alt şirketlerinde 3000 olmak üzere, toplam 4818 işçi çalışıyordu.

Sintel'in işten çıkarmaları duyurmasını takiben, Sintel çalışanları Telefonica'ya karşı 6 ay süren bir kampanyayı sürdürdüler ve Madrid'in ana caddelerinden birisinde bir "umut kampı" inşa ettiler. İşçiler, işlerine yeniden dönmeyi, maaşlarının ödenmesini, şirketin yeniden ayağa kaldırılması için hükümetin destek olmasını, şirketin borçlarını yatırımcının yapmasını ve devletin Telefonica'nın özelleştirilmesinin yarattığı sonuçlardan doğan sorumluluğu kabul etmesini talep ettiler.

İspanya Meclisi'nin arabulucu olduğu görüşmeler sonucunda 2001 yazında Sintel konusunda bir anlaşmaya varıldı. İşçiler maaş alacaklarının ödenmesi ve 900 işçinin başta Telefonica olmak üzere diğer telekomünikasyon şirketlerine dağıtılmasını içeren bir anlaşmayı kabul ettiler. Kalan işçiler ise, erken emeklilik anlaşmasını kabul ettiler. Böylece çözüm bulunmuş gibi görünüyordu.

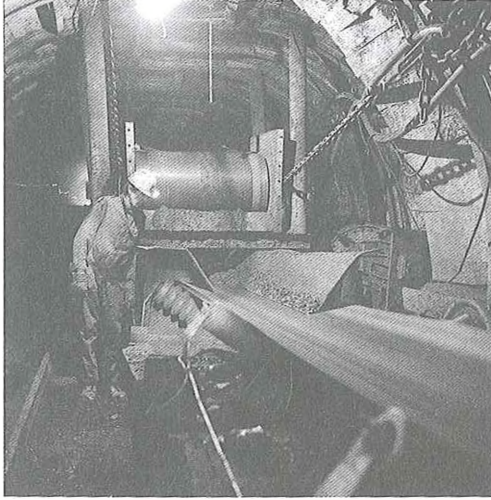
Ancak bu kez de işçiler ile sendika arasında anlaşmazlık çıktı. Bir grup Sintel işçisi, 2003 yılında yeni bir şirket kurmaya girişti. Dışardan herhangi bir destek almaksızın Sinratel Group SA adında, 247 işçinin çalıştığı ve 7 şubesi bulunan bir şirket oluşturdular. Şirket çalışanlarının tamamı Sintel'in eski işçileri, yaş ortalamaları 48. Şirket, taşeron mekanizmasını reddediyor ve tüm işleri kendi işgücüne yapıyor.

Eski Sintel işçileri, kendi çözümlerini kendileri oluşturdular. Ancak işçilerin kurduğu şirketi, diğer şirketlerden ayıran önemli farklar olsa da, eleştirel bakıldığında, küreselleşmiş ekonomide aynı rekabet kurallarına göre işledikleri, benzer emek sömürsü modellerini uygulamak zorunda oldukları ve toplumsal ve teknik doğası değişmeyen bir piyasa ekonomisinin üretim döngüsüne konu oldukları açıktır.

Patronsuzlar-1 / Galler Tower Madeni

Türkiye 2006
Türkçe / 36 dakika
Metin Yeğin

Neoliberal Dünyadaki ilk uygulayıcılarından olan Büyük Britanya'da madenler peş peşe kapatılarak madenciler işsizlik ile başbaşa bırakıldı. Madenci kasabaları bütün olarak yok olmaya, insanlar işsizliğe, gençler uyuşturucuya terk edildi. Buna karşın Galler deTower madeni işçileri bu yokedilişe direnerek madeni işgal etti ve yönetimi devraldı. Film, Tower madeninin direnişinin, patronsuz olarak varlığını sürdürmesinin öyküsünü anlatmaktadır.

Patronsuzlar-2 Brezilya

Türkiye 2006
Türkçe / 47 dakika
Metin Yeğin - Dilek Çolak

Brezilya dünyanın en zengin kaynaklarına sahip ülkelerinden birisidir. Neoliberal politikaların en önemli ayağı olan özelleştirme uygulamalarıyla, zaten dışa bağımlı olan ekonomisi daha da zor duruma düşmüş, yüzlerce fabrika iflas ederek, kapanma durumuyla karşı karşıya kalmıştır. Buna karşın işçiler fabrikaları işgal ederek, işçi denetiminde 'patronsuz' örgütlenmelerle bu yok oluşa direnmişler ve hala direnmektedirler. İşçi denetiminde kamulaştırmayı savunmaktadırlar. Sloganları 'işgal et, diren ve üret' tir.

Patronsuzlar-3 Uruguay - Arjantin

Türkiye 2006
Türkçe / 44 dakika
Metin Yegün - Dilek Çolak

Arjantin ve Uruguay Latin Amerikanın gelir düzeyi en yüksek ülkeleri iken neoliberal politikalar sonucu krizden krize sürüklendiler. Bu krizlerden sanayi kesimi de payını alıp yok oldu. Bu süreçten doğrudan etkilenenler ise emeklerinden başka satacak hiç bir şeyleri olmayan işçiler oldu. İşçiler kaderlerine razı olmayıp fabrikalarına, emeklerine sahip çıktılar, işgal ettiler. Farklı biçimlerde de olsa yeni, birlikte, işçi denetiminde 'başka fabrikalar' yarattılar.

Patronsuzlar-4 Bolivya - Venezüella

Türkiye 2006
Türkçe / 47 dakika
Metin Yegün - Dilek Çolak

Bolivya ve Venezüella, Chavez'in Bolívar devrimi ile, dinamit lokumlarıyla doğal gazın satışını durduran Bolivya'lı madenciler ile ABD emperyalizmine kafa tutuyor. Film, bu iki ülkede altın ve gümüş madenlerinde yaşam, özelleştirmelerin sonuçları ve buna karşı fabrikalarda, madenlerde yeni bir işçi direnişi yaratma çabalarını doğruları ve yanlışları ile anlatıyor.

Bir Şenlikli Uzun Yürüyüş - Topraksızlar

Türkiye 2005
Türkçe 54 dakika
Metin Yegin - Dilek Çolak

MST topraksızlar hareketi, neoliberal tarım politikalarını protesto etmek ve toprak reformu talebiyle, Goyan'dan başkent Brasil'e 273 kilometrelik 17 gün süren uzun yürüyüş gerçekleştirdi. 12.807 delegenin yürüyüşü, sadece sayılardan bakıldığında bile her gün binlerce kap yemeğin, sandvicin, binlerce ton kahvenin ama her şeyin ötesinde işgal edilen toprakların yani bir örgütlenmenin öyküsü haline geldi. Film, kolektif liderlerinin 'örgütlenmemiz için en önemli eğitim bu' diye nitelendirdikleri yürüyüşü, dünyanın en büyük halk hareketlerinden MST-Topraksızlar hareketinin liderlerinden, kadrolarına Topraksızlar'ın yürüyüşünü anlatmaktadır.

Venezuela'nın Yükselişi / Venezuela Rising

Venezuela 2006 / İngilizce
65 dakika / Türkçe altyazılı
Jennifer Wager

Belgesel, bir büyükanne ve toplum önderi olan Gladys Bolívar'ı ve onun yoldaşlarını Başka Hugo Chavez'in çekilip çekilmemesi konusunda yapılan referandumun öncesindeki 4 gün boyunca izleyerek, onların gözünden demokrasi ve siyaset sorununu ele almaktadır. — Bir seçimin adil ve özgür olmasının kıstası nedir ve yurttaşların katılımını sağlamak yeterlimidir? Seçim nasıl başarılı bir demokrasinin nihai ölçütü olmuştur. Bu süreçte tüm Venezuela halkı devinim halindedir. Pek çok Venezuelalı ülkesinin geleceği üzerine kumar oynandığını hissetmektedir.

As seen through the eyes of grandmother and community organizer Gladys Bolívar, the documentary follows her and her compatriots over four days as it is decided by popular referendum whether Venezuelan President Hugo Chavez will continue in office or step down. Issues of democracy and politics are addressed — what constitutes a free and fair election -- and is that enough to ensure citizen participation? How are elections the ultimate measure of a successful democracy? The entire nation has been mobilized. Most in Venezuela feel that no less than the entire future of their country is at stake.

Barınma Hakkı / Breyani and Councillor

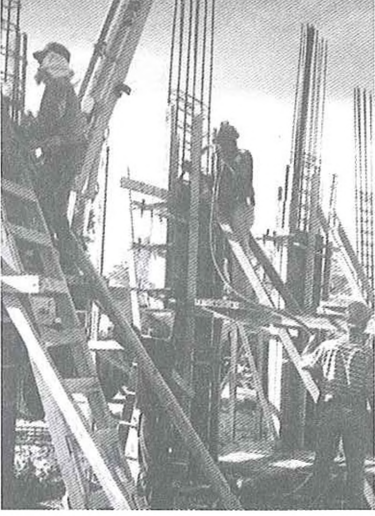
Güney Afrika 2006 / İngilizce
50 dakika / Türkçe altyazılı
Sally Giles - Fazel Khan

2005 yılında G. Afrika'nın Durban kentinde ANC hükümetinin kamu hizmetlerini özelleştirme ve gecekondu bölgelerini zorla boşaltma politikasına karşı, başta "Kennedy Yolu" mahallesi olmak üzere birçok gecekondu mahallesinde yoksul halk harekete geçmiştir. Film bu yoksul halk hareketini anlatmaktadır. Breyani, Güney Afrika'ya Hint azınlık tarafından getirilmiş geleneksel bir Hint yemeğinin adıdır. Yoksulların desteğini kazanmak amacıyla rüşvet olarak kullanılan yiyecek anlamında kullanılmaktadır.

İş ve Ekmek / A Job to Win

İsrail 2004 / İbranice
55 dakika / Türkçe altyazılı
Video 48' Grubu / Shiri Wilk

Yönetmen ve görüntü: Shiri Wilk

Yapımcı ve araştırmacı: Nir Nader

Senaryo / Script: Jonathan Ben Efrat, Nir Nader and Shiri Wilk

Editör: Jonathan Ben Efrat

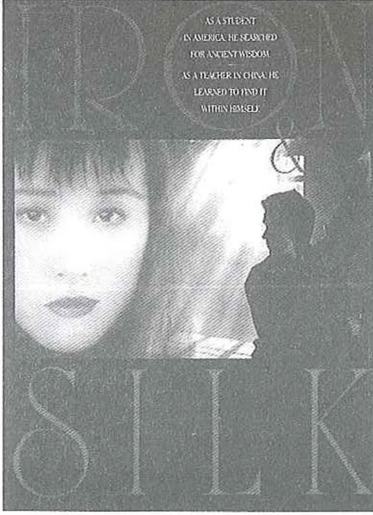
Müzik: Yoel Ben Simhon

55 dakikalık bu belgeselde 1990'lı yıllarda işlerini kaybeden inşaat işçilerinin öyküsü anlatılıyor. Politik kriz ve küreselleşme sonucu dünyanın diğer bölgelerinden getirilen ucuz ve güvencesiz işgücü sonucu işsiz kalan 35.000 arap inşaat işçisi bu defa örgütlü olarak inşaat alanlarına geri dönüyor. Film ismini işçilerin işlerini geri kazanmak için giriştikleri çetin mücadelede yürüttükleri kampanyadan almaktadır. Bu film, küresel düzeyde yürütülen neoliberal saldırıların işçi sınıfı mücadelesine etkisi üzerine düşünmemize neden olacak.

Political crisis and globalization have taken the jobs of 35,000 Arab construction workers. They are now returning to the building sites – this time organized! This 55-minute documentary tells the story of construction workers in Israel who lost their jobs in the nineties. It records the struggle they are waging to gain them back, with the help of the Workers Advice Center (WAC). Today, in a chaotic labor market, Video '48 reveals the forces at play in the construction industry. The camera follows the Minister of Labor, the President of the Contractors' Association, the manager of the Employment Service, managers at construction sites, and especially the jobless workers. Another force is that of the Workers Advice Center (WAC – or Ma'an in Arabic). The camera follows WAC's first steps in a campaign called "A Job to Win." At the time of the filming, WAC had managed, against all odds, to return 400 Arab construction workers to their jobs. The number is now 500, and another 400 are organized and waiting.

İpek ve Demir / Silk and Iron

Tayland 2002
25 dakika | Türkçe altyazılı
Teeh Chee-Nye Ng,
CAW-Committee For Asian Women

Film, 5 yıl önce yaşanan ekonomik krizin ardından tüm Asya'da etkili olan sayısız soruna odaklanmaktadır. Enformal sektörde ipek dokumacısı olarak çalışan güçlü bir kadın işçi imgesi ile başlayan film, sendika aktivistleri ile yapılan röportajlarla sorunları ortaya koymaktadır. İpek ve Çelik, Asya'da kadın işçilerin ikili rolünü vurgulamak için seçilmiştir. Onlardan verimli ücretliler olmaları ve çelik gibi güçlü olmaları beklenirken, aynı zamanda da bir eş olarak kibar, anlayışlı, sabırlı olmaları, ipek kadar yumuşak olmaları beklenmektedir.

Silk and Iron focuses on a myriad of issues prevailing in Asia following the economic crisis five years ago. The Film brings out the issues through interviews with leading labour activists. The video starts with a powerful image of a woman workers in the informal economy weaving a silk fabric with a sickle in her hand. The theme, Silk and Iron was chosen to represents the dual role played by women workers in Asia- they are expected to be productive earners and be strong like Iron and at the same time, they are expected to play the gentle, patient, tolerant parts of a wife, mother and be soft as Silk.

Kum Taneleri / Granito de Arena

Meksika 2005
62 dakika Türkçe altyazılı
Jill Freidberg Corrugated Film

Meksikadaki öğretmenlerinin 25 yıllık köklü mücadelesi; mücadelesi küreselleşme politikalarının Meksikadaki kamu eğitimini ne hale getirdiği, buna karşı yürütülen Meksika eğitimcilerinin mücadelesi..
Filmde Köy Enstitüleri modelinin Meksikadaki ve günümüzdeki halini göreceksiniz.

Ödüller / Awards:

En iyi Belgesel
Tres Continentes Uluslararası Film Festivali,
Caracas, Venezuela
San Diego Latin Film Festivali, 2006
Big Muddy Film Festivali, 2006
Uluslararası Belgesel Film Festivali, Santiago Alvarez, Küba
Siyah Dünya Film Festivali, 2005
CineFestival, San Antonio, TX, 2005
World Community Film Festivali, 2006
Harlem Uluslararası Film Festivali, 2005

El Sabor Amargo de Coca Cola / Coca Cola'nın acı tadı

Kolombiya 2002
27 dakika
Türkçe alt yazılı

Film, Kolombiya'da sendikalı işçilere karşı işlenen suçları ve insan hakları ihlallerini, yiyecek içecek maddeleri endüstrisi sendikası SINALTRAINAL isimli sendikada örgütlü Coca Cola Şişeleme Fabrikasında çalışan işçiler özelinde göstermektedir.

Film shows the human rights abuses committed against unionized workers, with particular attention to the cases of the SINALTRAINAL (union of the food and beverages industry workers) workers in the Coca Cola bottling plants in Colombia.

El Sabor Amargo de Coca Cola / Coca Cola'nın acı tadı

Kolombiya'da 20 Coca-Cola şişeleme fabrikası, Coca-Cola'ya bağımlı yetkili merkezler (franchise) olarak Coca-Cola'nın rehberliği altında çalışırlar. Bu franchise'ların çoğunun yarı sahipliği Coca-Cola'ya aittir. Fabrikalardaki işçiler, yiyecek içecek maddeleri endüstrisi sendikası SINALTRAINAL tarafından örgütlenmişlerdir. 22 Temmuz 1986'da bir Nestle işçisi olan Hector Daniel Useche Beron ve bir Sinaltrainal lideri, Bugalagrande'de öldürüldüler. O günden beri şiddet ve terör, Kolombiya hükümetinin de yardımıyla, Coca-Cola'nın, sendikaları yok etmek için baş vurduğu en temel araçlardan biridir. Bu terör yüzünden Sinaltrainal'ın üye sayısı 2300'e düştü. 7'si Coca-Cola işçisi olmak üzere 14 lider öldürüldü. Bunlardan 3 ü işyerlerinde katledildi. 48 kişi zorla bölgeyi terke zorlandılar. 2 kişinin nereye gittiği bilinmiyor. Sinaltrainal liderleri ve aileleri kaçırıldı, işkenceye tabi tutuldu.

Aşağıdakiler yapılanların sadece bazılarıdır:

- 2 Mayıs 1992'de Coca-Cola müdürü Jose Gabriel Castro, işçileri açık açık gerilla ajanı olmakla suçladı.
- Nisan 1994'de Sinaltrainal eylemcisi ve Coca-Cola işçisi Jose Eleazar Manco David, Carepa-Antioquia'da öldürüldü.
- 23 Nisan 1995'de yine Carepa'da, Sinaltrainal eylemcisi ve Coca-Cola işçisi Luis Enrique Gomez Granados öldürüldü.

- 4 Kasım 1995'de Kolombiya Ordusu 5'inci tugayı, Bucaramanga-Santander'de Sinaltrainal ofisini bastı.
- 30 Eylül 1996'da aynı ofis Milli Polis tarafından basıldı
- 5 Aralık 1996'da toplu sözleşme yaptığı sırada Sinaltrainal Genel Sekreteri Isidro Segundo Gil, yarı-askeri güçler tarafından Carepa'da öldürüldü.

Aynı gün yarı-askeri güçler Sinaltrainal ofislerini basarak ateşe verdiler.

- 9 Aralık 1996'da yarı-askeri güçler Coca-Cola fabrikasına girerek tüm işçileri silahla tehdit altında sendikadan istifaya zorladılar.
- 26 Aralık 1996'da 65 yaşındaki Sinaltrainal eylemcisi ve Coca-Cola işçisi Jose Libardo Osorio Herrera, silahlı yarı-askeri güçler tarafından sürüklenerek işyerinden çıkarıldı. Ertesi gün cesedi Chigorodo-Antioquia'da bulundu.
- 8 Şubat 1999'da Cambio 16 magazini, Coca-Cola'nın "işçi problemlerini" çözmek için yarı-askeri güçleri çağırdığını iddia etti. Oysa ki 15 Ağustos 1998'de Coca-Cola direktörleri ve yarı-askeri güçlerin başkanı Carlos Castano'nun toplantı yaptıkları biliniyordu.

- 4 Haziran 2001'de Kolombiya'daki tüm şişeleme fabrikaları işçileri, işyerlerine kitlendiler ve iş kontratlarından vaz geçmeye zorlandılar. Kontratlarından vaz geçmeyenler işten çıkarıldı. Aynı şey Şubat 2001'de ve Ekim 2000'de de olmuştu. Böylece Coca-Cola 1000 işçiyi işten çıkardı.

- 21 Haziran 2001'de Sinaltrainal eylemcisi ve Coca-Cola işçisi Oscar Dario Soto Polo Monteria-Cordoba'da öldürüldü.

Bu olayların sorumluları "dokunulmazlık" nedeniyle cezalandırılmadığından, Sinaltrainal, ABD Birleşik Çelik işçileri ve Enternasyonal İşçi Hakları Fonu'nun dayanışmasıyla 2003'de Miami'de dava açtı. Fakat mahkeme Coca-Cola Firma'sının franchise'ların davranışından sorumlu tutulamayacağı kararını aldı. Sinaltrainal mahkemeye gütmenin yeterli olmadığını bilerek, Devlet terörüne ve çok uluslu şirketlerin politikalarına karşı Kolombiya halkı mücadelesinin bir göstergesi olarak Genel Halk Mahkemeleri (Popular Public Tribunals) sürecini başlattı. Bu mahkemelerin bir uluslararası dayanışma gerçekleştirdiği kadar Sinaltrainal'ın yüz yüze geldiği problemlere karşı koruma ve bu problemlere dikkat çekme mekanizması yaratması da umulmaktadır. Bu yolla, globaleşmeye karşı ve sosyal adalet için, Kolombiya halk hareketlerini uluslararası hareketlere bağlamak amacı da gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

İşçilere Benden Selam Söyle

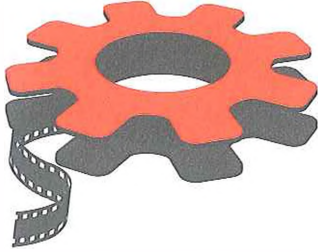
Türkiye 200...
Türkçe - 42 dakika
Kemal Türkler - Selma Kadakal

Birleşik Metal-ış sendikası tarafından hazırlatılan ve Kemal Türkler'in hayatını anlatan bir belgeseldir. Kemal Türkler'in hayatını izlerken aynı zamanda Türkiye sendikal hareketinin bir dönemini, Kavel direnişini, Türk-ış'ten kopuşu, Disk'in kuruluşunu, 15-16 Haziran direnişini, 1 Mayıs 1977'yi izliyorsunuz.

2 Eylül Direnişi / The September 2nd Resistance

Türkiye 200... / Türkçe
23 dakika / Fransızca altyazılı
İshak Işıtan

ULUSLARARASI
İŞÇİ
FİLMLERİ
FESTİVALİ
1-7 MAYIS 2006
INTERNATIONAL LABOR
FILM & VIDEO FESTIVAL

Filmografi:

Money (L'argent), 2003;
Gangs, Law on the Street (GANGS, la loi de la rue), 1999;
By Any Means Necessary (Par tous les moyens nécessaires), 1997;
The Tree of returning (L'arbre du retour), 1993;
The Voodoo (Le Vaudou), 1991;
L'hypnose (1988) (codirected with Carole Poliquin);
The Daycare we want (codirected with Carole Poliquin), 1983;
The September 2nd Resistance (La résistance du 2 septembre);
Le massacre du 1er mai '77 (1977);
Une calamité naturelle (1976).

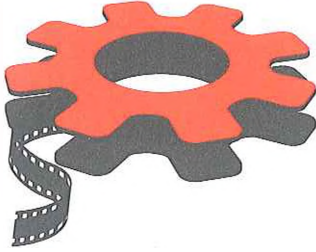
İshak Işıtan, 1952 yılında Samsun'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu. Kendi deyimiyle 1970'li yıllarda halk ve devrimciler arasındaki iletişime katkıda bulunmak amacıyla Beğesel Sinema'ya başladı. Toplumsal konularda belgesel filmler çekti. 1980 yılında Kanada'ya gitti. Şu anda Kanada'da yaşayan İshak Işıtan çalışmalarına orada devam etmektedir.

Isaac Işitan was born in Turkey. He studied Law at the University of Istanbul before launching into a film producing and directing career. In Turkey, he founded the group « Cinéma du peuple » and produced and directed a several films on social issues. He has been living in Canada since 1980 as a Canadian citizen, directing more than a hundred TV reports, and producing and directing documentary films.

Ümraniye 1 Mayıs mahallesindeki yoksul halkın barınma hakkı mücadelesi 1970'li yılların 2. yarısının atmosferinde veriliyor.

POST - Tabakhaneler / Skin - Tannery

Skin - Tannery 2005
30 dakika
Erol Arıkan

1. ULUSLARARASI
İŞÇİ
FILMLERİ
FESTİVALİ
1-7 MAYIS 2006
I. INTERNATIONAL LABOR
FILM & VIDEO FESTIVAL

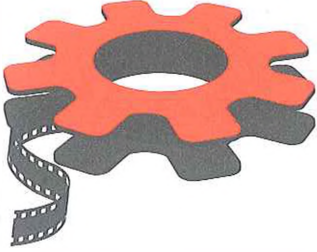
Postalından gocuğuna, kabanına kadar sayısız ürünün üretiminde deriye hayat veren tabakhane işçilerini konu edinen filmde . Balıkesir Gönen'de işgüvencesi, sigorta ve sendika isteyen işçilerin işten atılma ve mücadele öykülerini izleyeceğiz.

Kağıtçılar / Paper Gatherers

Ankara 2006

47 dakika

Alper Şen

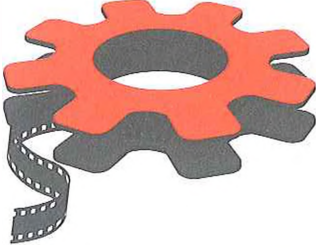
**1. ULUSLARARASI
İŞÇİ
FİLMLERİ
FESTİVALİ**
1-7 MAYIS 2006

**1. INTERNATIONAL LABOR
FILM & VIDEO FESTIVAL**

Ankara'da her gün Mamak çöplüğüne giden tonlarca atık, yaklaşık 20.000 kişinin geçim kaynağı aynı zamanda. Ankara'da "nitelikli atığın" yani kağıt ve plastiğin en çok çıktığı yer şehrin merkezi; ve bu şehrin merkezinde bu atıkla geçimini sağlayan, hemen hemen hepsi Hakkari'li 1000 kişilik bir topluluk var. Bu belgesel Hakkari'den Ankara'ya uzanan bir göç hikayesinin son aşamasına ve Ankara'nın "atığında" kendisine ekmek parası arayan insanların hikayesini konu alıyor.

Ekmek Davası / Struggle for bread

Türkiye 2003
28 dakika · Türkçe
F. Serkan Acer

Müzik / Music: Grup Yorum
Kurgu / Editing: Barış Özkaya

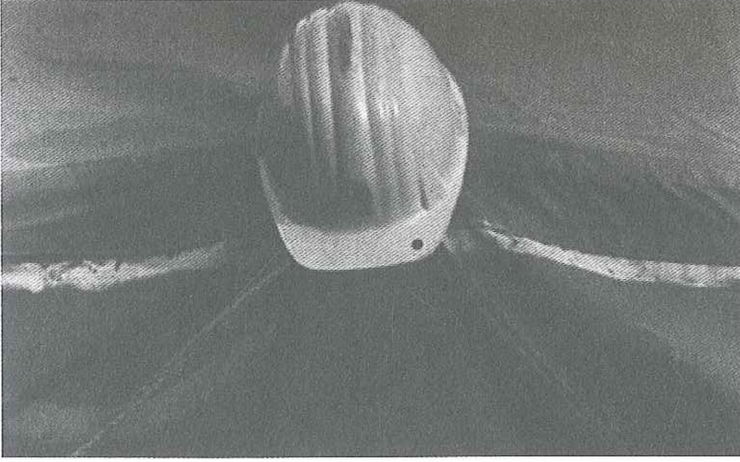
İstanbul, Bahçelievler PTT'sinde çalışan taşıeron işçilerin insani koşullarda ve onurlu çalışma hakları için başlattıkları sendikal mücadeleyi belgeleyen film amatör kamera ile 3 ayda işçilerle direnişi yaşayarak çekildi. Çekimler sırasında yönetmeni de işçilerle birlikte göz atına alındı.

In July 2003, F. Serkan Acer accompanied the organised and united workers of the handling and distribution department of the Turkish post (PTT) in Bahçelievler, Turkey. The workers, who possess no rights whatsoever are employed by temp-agencies who work with the turkish post, which is a state-run institution. It culminates in a strike that, as such, has never been seen before, and ultimately to an unforeseeable end. The workers, anxious over their very existence, remain steadfast and act on the principle of the old Turkish saying: 'we would rather die than to stray from our path. Our fight is the fight for our daily bread'.

Unutturulanlar1

Devrimci Yeraltı Maden - İş Sendikası Yeni Çelik Belgeseli

Türkiye 2004
84 dakika / Türkçe
Açılım Araştırma,
Belgeleme Filmcilik Ltd. Şti

Devrimci Yeraltı Maden-İş Sendikası'nın kuruluşu, maden iş kolundaki mücadele anlayışı, bu anlayış temelinde nasıl bir sendika örgütlenmesine gittiği; çevre köyler ve yöre halkı ile ilişkileri, bugünkü sendikal örgütlenme ve mücadele anlayışı ile 1975-80 yıllarının örgütlenmesi ve mücadelesi anlatılmaktadır.

Güneşli Dönük Kamera / Camera towards the sun

30 dakika / Türkçe
Kaya Tanyeri

Güneşli Bataklık filminin film çekimi çalışmalarının kamera arkasını göreceğiniz bir belgesel. Belgeselde Yönetmen Süreyya Duru, senaristi Vedat Türkali, oyuncu Semra Özdamar, Set işçileri ile ayrı ayrı görüşmeler yapılmış ve 1977'li yıllar Türkiye'sinin politik atmosferi, işçi filmi çekmenin zorlukları tüm ayrıntıları ile gösterilmiştir.

AYTAÇ ARMAN • SEMRA ÖZDAMAR • HAKAN BALAMİR

GÜNEŞLİ BATAKLIK

ALİ ÇAGALOĞLU • İHSAN YÜCE • ZÜLFİKAR DİVANI • SONYA YILDIZOĞLU • ENVER ORHON • SİRRI ELİTAŞ • MENDERES SAMANCI • MESUT SÜRMELİ ve RİZATÜZÜN

Eser senaryo: VEDAT TÜRKALİ Yönetmen: SÜREYYA DURU Görüntü yönetmeni: ORHAN KAPKI

RENKLI

Sağlık Haktır / Right to Healthcare

Türkiye / English Subtitle/2003
30 dakika / Türkçe
Tahsin İşbilen
Türk Tabipler Birliği için hazırlandı.

Türkiye'de 1980 yıllarda ivme kazanan neo-liberal politikaların sağlık sektörüne yansıması. Sağlığın giderek "piyasalaşması". Doğuştan bir "hak" olan sağlık hakkının, satın alınır bir hale dönüşmesinin öyküsü. 2003 yılında yapılan bu çalışmanın üzerinden çok değil 3 sene geçti. O dönemde "vatandaşların daha iyi sağlık hizmeti alması için" yapıldığı söylenen sağlıkta dönüşüm projesi, vatandaşların daha çok para ödeyerek sağlık hizmeti aldıkları bir şekle dönüştü. Bu film, halen sürmekte olan bu süreci ve olası sonuçlarını anlatıyor.

Buğday / The Wheat

Türkiye
37 dakika / Türkçe
Erol Arkan

Ekmeğin Anası; Buğday..

Buğday tanecığı toprağa ekildiğinde ekmeğe doğru uzanan hüznü, çileli, bir o kadar da güzel olan emekle örülmüş bir yolculuğa çıkar. Hep yanı başındadır çiftçi, hep onunladır. Ona sevgisini verirken ondan kendine dair bir şeyler almak ister, umut eder. Ve bir kez daha umduğunu bulamamıştır; buğdaya verilen taban fiyatı gereksinimlerinin çok altındadır. Biraz daha zora girmiştir. Ve Keşan'da buluşurlar, yürürler ve oradan seslenirler.

Temel düzeyde
KURGULAMA
yöntemleri
"Film Kolektifi"
ekibi tarafından
uygulamalı olarak
anlatılacaktır.

3 Mayıs 2006

10:00 - 13:00

14:00 - 17:00

Halkevleri
İstanbul Şubesi

Katılım Ücretsizdir

GÖRDÜK LERİMİZİ GÖSTE RELİM KURGU ATÖLYESİ

İstiklal Caddesi
Orhan Adli Apaydın Sokak
No:34 Beyoğlu/İstanbul
Telefon: 0212 245 82 65

Ayrıntılı bilgi için
www.festival.sendika.org/atolye.shtml

3 Mayıs 2006 10-13, 14-17 atölye çalışması - Gördüklerimizi Gösterelim!

Gördüklerimizi gösterelim!

İnsanlar tarih boyunca kendilerini ifade etmenin yollarını aradılar. İlk söz vardı belki ama söz de zamanla uçtu. Sonraları yazı bulundu ama o da yerini görüntüye mi bıraktı yoksa? Bu atölye çalışmasının ilk bölümünde videonun bir eğlenceden çok kendimizi ifade etme ve 'gerçekleri' aktarma yolunda bize ve hayata sağlayabilecekleri üzerinde durulacak. Bu yönde hazırlanmış videolar izlenecek. İkinci bölümde çektiğimiz görüntünün sisteme alternatif bir araç haline getirilmesi kamera-bilgisayar-kurgu-internet uygulamalarıyla somutlaştırılacak. Gördüklerimizin daha da görünür olmasının pratikleri verilerek eylemin videosundan videonun eylemine yol alınacak.

Söz Uçar, Yazı Kalır. Peki Ya Görüntü?
Gürşat Özdamar

Bu yazı daha önce de yazılmış olabilir.

Başka bir dünyayı mümkün sayanların medyayı da başkalaştırmaları kadar doğal bir şey olamazdı, video aktivistleri, alternatif medyacları bunu 'göstüyor'.

Görüntü kaydetme ve oynatma cihazlarının bir tür eylemci ruh haliyle kullanılmasına Seattle'da rastlıyoruz. O güne dek ister yerel olsun ve ister uluslararası pek çok basın yayın kurumunun verdiği haberlerden, aktardığı görüntülerden başka bir Seattle olduğuna ya oraya giden kişilerin anlattıklarından ya da yazdıklarından ama asıl işte bu video görüntüleri ile 'haberdar' olduk. Bu görüntüler ilk başta bu protesto gösterilerine katılan kişilerin kendi şahsi kayıtları dışında pek de anlam taşımıyordu belki. Aradan geçen üç-beş yıla rağmen bile, o günlere dönüp baktığımızda en birinci elden kayıt altına alınmış tanıklıklar olarak öne çıkıyor. Evet, ama tanıklık sözcüğü de pek yeterli olmasa gerek. İşte şimdilerde video aktivizmi olarak sıkça duyduğumuz şeyin ta kendisi. Hayatın belgesi. Yani haber denilen şey ne ise belki bunu da tartışmaya açarak. Çünkü pek de yüksek çözünürlüklü görüntüler olmadan da, netlik ayarı tam tutturulmadan da, çerçeve iyi sağlanamamış olsa da tüm onlar gerçekten olan şeylerdi. Ve büyük olasılıkla da başkaca bir kayıtları yoktu. Olayların kendisinden kaynaklı olarak birer tarihi belgeye de dönüşüyordu daha çekilir çekilmez. Reyting için değildi, ana habere yetiştirme telaşı yoktu, şunu çeksem yayınlanır mı yayınlanmaz mı endişesi yoktu. Özgürdü yani. 'Özgür' basından bile özgür!

Mülkiyet: Kamera sizin, görüntüler herkesin

Ve kimilerini rahatsız edici yanı da buydu belki. Gözlerimiz gerçekleri 'birilerinin' gerçekleri olarak algılamaya ayarlanmıştı; o zamana kadar. Bu yanılsamadan kurtulmanın da bir yolu video aktivizmi. Farklı olanı, gerçeği gösteriyordu. Bunun önemi çabucak kavrandı. Bu türden bağımsız ve doğrudan kayıtlar birçok merkezde derlenerek neredeyse 'anında' paylaşıma açıldı. Yerleşik basın-yayın alışkanlıklarını değiştiren bir anlayıştı bu. Çünkü haber arşivi kimsenin bilmediği bir yerde değil herkesin gözü önünde tutuluyordu. Video kameralarla internet teknolojisinin paslaşması ile de tüm bu kayıtlara ulaşmak, haber ve görüntü eklemek, yorum yapmak çok daha kolayladı. Seattle'dan sonraki yıllarda başta Prag, Cenova, Floransa ve Evian olmak üzere dünyanın pek çok yerinde gerçekleşen kitlesel gösterilere ait görüntüler ve haberler yine bu alternatif ağılar aracılığıyla aktarıldı. Bu görüntülerin yer aldığı video kasetler ve CD'ler elden ele dolaştı. Bağımsız kurmaca ve belgesel filmlerin hatta müzik parçalarının yer aldığı kasetlerin de bu ağılar aracılığıyla dağıtılmasıyla bir tür küresel eylem ağı oluşmuştu bile.

1. "Öğrenci ya da işsiz değilseniz, yani çalışıyorsanız işyerinizden istediğiniz zamanlarda izin alabilmenin bir yolunu bulmalı, sürekli geçerli mazeretler üretebilmelisiniz.
2. Kendinize ait bir video kameranız olmasında, değilse size her defasında kamerasını ödünç verebilecek bir ya da birkaç 'iyiniyetli' bulmanızda fayda var.
3. Kasetleri alabilmek için içiyorsanız sigarayı azaltın, içmiyorsanız hiç başlamayın. Hatta bir süre sonra günlük yemek öğünlerinizi de 3'ten 2'ye, 2'ye 1'e indirmeniz gerekecek.
4. Uyku düzeniniz diye bir şey varsa şimdiden unutun.
5. Bilgisayarınızın ve iyi kötü kurgu yapabildiğiniz bir programınız olması gerektiğini de unutmayın. Programları satın almaya çalışmayın, kırılmışları var.
6. Bilumum internet gruplarına üye olup bu gruplarda neler olup bittiğinden haberdar olmanızı önerilir. Çünkü pek çok eylem-gösteri-söyleşi gibi etkinlik duyurusu internet üzerinden duyuruluyor.
7. Demek ki mümkünse kesintisiz, değilse de ucuza bir internet bağlantısı edinmelisiniz.
8. Yine de uzun vadeli planlamalar yapmaktan uzak durun. Her an her şey olabilir. Bu arada pilleriniz sürekli şarjlı olsun.
9. Çekim sırasında sizin kim olduğunuzu merak edecekler olacaktır. Onları tatmin edici yanıtlarınız olmalı.
10. Yurtdışı ile de bağlantılar olduğundan orta derecede İngilizce bilmeniz size büyük kolaylık sağlayacaktır.
11. Yine yurtdışı eylemleri için sürekli geçerli ve vizeleri alınmış bir pasaportu ihmal etmemelisiniz. Yol parası için ise borç alabileceğiniz ilişkilerinize önem verin.
12. İçeri girerseniz sizi kurtaracağını düşündüğünüz birileri mutlaka olsun. Ya da sizi ziyarete gelsinler.
13. Alıştırılmış biçemlere takılmamak için mümkünse televizyon izlemeyin.
14. Anlaşılmaya çalışmayın. Özellikle ailenize bu durumu anlatmaya çalışmayın.
15. Bu işte yükselmeyi beklemeyin. Meşhur olmayı ummayın.
16. Çekim esnasında cesur ve soğukkanlı olun.
17. Kamerayı titretmekten korkmayın, ışığa aldırmayın, çerçeveyi dert etmeyin. (zum dahi yapabilirsiniz)
18. Başkaca bir mizansen sakın ama sakın yaratmaya çalışmayın.
19. Bildiklerinizi paylaşın.
20. Gördüklerinizi gösterin!

Program

Açılış ve plaket töreni
Boğaziçi Gösteri Sanatları
Topluluğu Eski 45'likler
Ruhi Su Dostlar Korosu
Medea- Ayşe Emel Mesci
(Tek Kişilik oyun)

Açılış Filmi:
Bloodletting -Kan Kaybı

Bloodletting (Kan Kaybı)
ABD/2004/İngilizce/67 dk./Türkçe altyazılı
Yönetmen: Lorna Green
ABD ve Küba sağlık sistemleri arasındaki en
temel farklar nelerdir? ABD'li yönetmen Lorna
Green Küba'ya giderek bu sorunun yanıtını
aramış ve "Kan kaybı" Filmi ortaya çıkmış.,
Film, Amerikan sağlık sisteminin acımasızlığını
tüm çıplaklığı ile açığa çıkartmaktadır.

www.festival.sendika.org

AÇILIŞ GECESİ

Türkiye'nin ilk işçi filmi
Karanlıkta Uyananlar'ın
ve birçok işçi filminin senaristi
Vedat Türkali'nin,
Güneşli Bataklık Filmi
set işçilerinin ve yönetmeni
Ertem Göreç'in,
açılış filmimiz Bloodletting
(Kan Kaybı) filminin yönetmeni
Lorna Green'in de katılacağı
açılış gecemizde sizleri de
aramızda görmekten
mutluluk duyacağız

**I. Uluslararası İşçi Filmleri
Festivali Düzenleme Komitesi**

2 Mayıs 2006, 20:00

Yeni Melek Gösteri Merkezi
Beyoğlu

"Katılım Ücretsizdir"

